

Disiplinler Arası **Beyin**
Araştırmaları Derneği

4. ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

‘Tamamlanamayan Puzzle Beyin’

3-4 HAZİRAN 2023

NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ MASLAK 1453
NEOTECH KAMPÜSÜ

4.norobilimkongresi.org

İÇİNDEKİLER

Davet.....	3
Kurullar.....	4-10
Konferans özetleri.....	11-34
Panel özetleri.....	35-76
Sözel Bildiri ve Poster Sunumu Özetleri.....	76-103
Kurs özetleri.....	103-109

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ
3-4 Haziran 2023
Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

DAVET

Değerli Katılımcılarımız,

Disiplinler Arası Beyin Araştırmaları Derneği tarafından bu yıl dördüncüsü düzenlenecek olan 4.Ulusal Nörobilim ve Tıp Kongresi, Nişantaşı Üniversitesi'nin ev sahipliğinde, 3-4 Haziran 2023'da Maslak 1453 NeoTech Kampüsünde gerçekleştirilecektir. Multidisipliner yaklaşımla hazırladığımız iki gün sürecek kongremizi bu yıl 'Tamamlanamayan Puzzle Beyin' ana temasıyla düzenliyoruz.

Kongremize katkıda bulunan davetli yetkin konuşmacılarımız ile genç araştırmacıların eğitimi amacıyla düzenlenen birçok kurs, panel ve konferanslar ile bilgi birikimini çoğaltmayı hedefliyoruz. Böylelikle kongremizin güçlü bilimsel yönü kadar alanlar arasında iş birliği sağlanması amacıyla, sinirbilimin içeriğini kapsayan birçok bilim dalına yer vererek genç yeteneklerin bilime ve beyne olan ilgilerini artırmayı ve onlara bilgilerini ifade edebilecekleri bir ortam sunmayı istiyoruz. Ülkemizde ve tüm dünyada sinirbilimi alanında çok ciddi çalışmalar yürütülüyor.

Araştırmacılar her geçen gün bizleri yepyeni verilerle tanıştırmak için sinirbilim alanında gelişmeleri yukarıya taşıyorlar. Biz de 3.Nörobilim Kongresi ile bu ivmeyi daha da yukarıya taşımayı hedefliyoruz. Araştırmacıları, genç sinirbilimcileri ve beyne ilgi duyan herkesi bu bilgi birikimini çoğaltmaya ve yeni araştırmalara vesile olması için birlikte beyin fırtınası yapmaya davet ediyoruz. Kongremize göstermiş olduğunuz ilgiye şimdiden teşekkür ederiz.

Saygılarımızla.

Kongre Başkanları:

Prof.Dr. Erdem TÜZÜN

Prof.Dr. Elif ÖZKÖK

Prof.Dr. Uğur BATI

Prof.Dr. Korkut ULUCAN

KURULLAR

**DİSİPLİNLER ARASI BEYİN ARAŞTIRMALARI DERNEĞİ GENEL
KURULU**

Genel Başkan: Selin YİĞİT

Genel Başkan Yardımcısı: Uğur BATI

Genel Başkan Yardımcısı: Korkut ULUCAN

Genel Sekreter: Erdem TÜZÜN

Sayman: Elif ÖZKÖK

KONGRE EŞ BAŞKANLARI

Erdem TÜZÜN

Elif ÖZKÖK

Uğur BATI

Korkut ULUCAN

ONUR KURULU

Öğet Öktem TANÖR

Oğuz TANDIDAĞ

Kemal MEMİŞOĞLU

**BİLİMSEL PROGRAM KURULU ve DÜZENLEME KURULU
BAŞKANI**

Selin YİĞİT

BİLİMSEL PROGRAM VE DÜZENLEME KURULU

Erdem TÜZÜN

Elif ÖZKÖK

Uğur BATI

Korkut ULUCAN

Şükran DAMAR

Oğuz TANRIDAĞ

Yasin Hasan BALCIOĞLU

Alişan Burak YAŞAR

Görkem GÖKÇELİOĞLU

Tolga POLAT

Sezgin KAPICI

Betül TAHA

Tülay ÇALIDAĞLI

Kübra PUNAR

Timur YILMAZ

Barış EKİCİ

Atay VURAL

Seyhun TOPBAŞ

İlknur MAVİŞ

Derya AZİM

İbrahim Can YAŞA

Ege FAKI

BİLİM KURULU

AKAN ABDULA

EMRE ADIGÜZEL

TAMER AKER

TUNÇ AKKOÇ

GÖKER AKÖZGÜRER

CEYLAN AKTAŞ

BİLLUR AKTÜRK

ZEYNEP BETÜL ALP

AYŞE ALTINTAŞ

SALİME YILMAZ ALTUNBAY

BAŞAK ALTUNBEK

FEYZA ARICIOĞLU

BESTE TACAL ASLAN

AYÇA DİLRUBA ASLANGER

HAKAN ATALAY

GÖNÜL ATEŞSAÇAN

TÜLAY AYDOĞMUŞ

DERYA AZİM

ECE BABAN

SELCEN BAHADIR

SİMGE KIRLIOĞLU BALCIOĞLU

YASİN HASAN BALCIOĞLU

SEMRA SELVİ BALO

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

EREN BALO

MURAT BAŞ

UĞUR BATI

İNCİ BİRİNCİOĞLU

ERTUĞRUL BIŞGİN

ÖZGÜR BOLAT

HİLAL BOSTANCI

MEHMET EMRAH CANGİ

ENGİN ÇAKAR

EMİNE CENGİZ ÇAVUŞOĞLU

FAHRİ ÇELEBİ

ŞÜKRAN DAMAR

MURAT DEMET

MEHMET SELMAN DEMİRCİ

MEHMET ALİ DENİZ

BARIŞ EKİCİ

RIDVAN EKMEKÇİ

AHMET EMİR

ITIR ERHART

HASAN GÖKÇAY

GÖRKEM GÖKÇELİOĞLU

ASUDE ZULEL GÖLE

ALİ SAFFET GÖNÜL

MUHARREM İNAN

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

SELİN YİĞİT İPEK

MURAT KAPLAN

SİREL KARAKAŞ

SELİN KARALI

KAYHAN KARLI

ERGUN KARABULUT

ÖNDER KAVAKÇI

HÜLYA KAYIHAN

EMRE KONUK

İLKNUR CANSU KOPLAY

ÇİĞDEM KUDİAKİ

ÖMÜR KURT

ÖMER KUZU

BÜLENT MADİ

İLKNUR MAVİŞ

BARIŞ METİN

KEMAL MEMİŞOĞLU

İPEK MİDİ

TAHİR ÖZAKKAŞ

AYŞE ÖZKAN

GÖKHAN ÖZKOÇAK

BERRU YARGI ÖZKOÇAK

ELİF ÖZKÖK

BAŞAR ÖZTÜRK

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ
3-4 Haziran 2023
Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

SEREN DÜZENLİ ÖZTÜRK

TOLGA POLAT

KÜBRA PUNAR

ENDER SARAÇ

HATİCE SATAR

EBRU ALBAYRAK SİDAR

EBRU ŞALCIOĞLU

GÜLÇİN BENBİR ŞENEL

EVRA GÜNYAN ŞENOL

ALARA ŞENSOY

DEVİRAN TAN

ÖGET ÖKTEM TANÖR

OĞUZ TANRIDAĞ

SULTAN TARLACI

SERDAR TAŞCI

FERRUH TAŞPINAR

SEYHUN TOPBAŞ

ŞÜKRÜ TORUN

ERDEM TÜZÜN

PINAR BERNA TUNÇ

KORKUT ULUCAN

HİLMİ UYSAL

LEVENT UYSAL

TAYFUN UZBAY

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

BİLGE UZUN

NURİ ÜÇLER

SEMA ACAR ÜNALGAN

ANASTASİA ÜNVER

YEŞİM ÜNVEREN

ATAY VURAL

ŞENAY YALÇIN

İBRAHİM CAN YAŞA

ALİŞAN BURAK YAŞAR

EVREN YAŞAR

SEDA YEKELER

MAHİR YEŞİLDAL

KADRIYE AĞAN YILDIRIM

İLKAY ALP YILDIRIM

TİMUR YILMAZ

ÖZLEM ÖZGE YILMAZ

AYŞEGÜL YILMAZ

*Bilim kurulu soyadı başharfi sırasına göre kronolojik olarak sıralanmıştır.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ
3-4 Haziran 2023
Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

KONFERANSLAR

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Disiplinlerarası Yaklaşım Bize Nörobilim Konusunda Neler Öğretir?

Prof. Dr. Oğuz TANRIDAĞ

Günümüzün bilgi dünyası disiplinlerarası bilginin dünyasıdır. Bu şu anlama geliyor; ister madde ve canlılık bilimleri ister davranış bilimleri isterse de sosyal bilimler artık sadece kendi teori ve pratikleriyle sınırlı alanlar değildir. Ya da farklı bir söylemle, bu alanlardaki her bilgi diğerleriyle bir şekilde ilişkilidir. Örneğin, beyin eskiden sadece biyolojinin sınırları içinde ele alınan bir konuydu. Bu dönemde beyni anlamak için onun organ olarak özelliklerini bilmemiz ve hastalıklarını da bu şekilde tanımamız yeterliydi. Tek başına bu bilgi bile nörobilimin modern çağda neden kendi içine kitlendiğini ve geri kaldığını bize anlatan bir bilgidir. Geçmişteki beyin bilgilerinin modern bir bilim olmanın gerektirdiği yöntemlerle yani anatomi ve otopsiyle yoluyla elde edilmesi ancak ne davranış bilimlerinde ne de felsefe ve sanatta beyinden hiç söz edilmemiş olması bu anlayışın sonucudur.

Günümüzde ise beyin sadece biyolojik boyutuyla değil davranışlarla, sosyal bilimlerle hatta sanatla ilişkileri açısından yani geniş biçimde disiplinler arası zeminde ele alınıyor. Bu sunumda disiplinlerarası yaklaşımın bize nörobilim konusunda neler öğrettiği felsefe, paleontoloji, deneyler, Nobel ödülleri, edebiyat ve sanat eserleri ve yakın bilimsel tarihimizle bağlantılı biçimde örnekler eşliğinde ele alınacaktır.

Felsefenin Çıkış Kapısı: Nöro Felsefe

Prof. Dr. Sultan TARLACI

Nörofelsefenin temel amacı, salt felsefi yaklaşımlarla çözülemeyen kadim felsefi sorunları ele almak ve nörobilimsel bir yaklaşımla yeniden ele almaktır. Dolayısıyla disiplinler arası yeni bakış açıları yaratmak, felsefe ve sinirbilimi birleştirerek insanlığın entelektüel kapasitelerini artırmak ve geliştirmektir. Nörobilim alanı son yıllarda büyük bir gelişme göstermiştir. Nörobilimin ilerleme düzeyi göz önüne alındığında, artık "Aklın- Zihnin Felsefesi"ni Nörobilim merceğinden inceleme zamanının geldiğini söylemek doğru olur. Zihin felsefesi ve nörobilimin el ele ilerlediği bu yola "NöroFelsefe" adı veriliyor ve geleceğin felsefesinin en önemli ayağının NöroFelsefe olacaktır. Nörofelsefe sadece interdisipliner bir alan değil, multidisipliner bir alandır ve bu nedenle nörobilim çalışmalarından gelen bilimsel bilgilerle hem zor zorlukların üstesinden gelmek için cevaplar aramak hem de geleceğe yönelik yeni felsefi bakış açıları inşa etmek için birden fazla zihne ihtiyaç vardır. Antik dönemden beri tartışma konusu olan, zihin, bilinç, ruh, zihin içeriği, deneyim, ahlak, etik gibi geleneksel felsefede çözümü zor soruların yanıtlarını nörobilimin geldiği noktada nörobilim verileri ile yorumlamak çok daha güçlü yanıtlar bize vermiştir. Bu nedenle geleneksel zihin felsefesinin yanıt vermekte tıkanıdığı birçok konuda nörofelsefe yeni ve doyurucu yanıtları ile tek çıkış yolu olarak görünmektedir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ
3-4 Haziran 2023
Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Göz Teması

Prof. Dr. Mehmet Selman DEMİRCİ

Göz sadece görmez veya bakmaz. Göz diğer duyu organlarından farklı olarak sadece duyu alan bir organ değildir, aynı zamanda o anki ruh halimiz ve sağlık durumumuzla ilgili de dışarıya devamlı olarak veri yollar. Birbirimizin gözüne baktığımızda farkında bile olmadan aldığımız verilerle karşımızdaki kişinin ruh hali ve hatta bedensel sağlığı hakkında bir fikre sahip oluruz ve bu karşılıklı olarak gerçekleşir ve evrenseldir. Herhangi bir uyarana karşı beyinde oluşturulan yanıtlar beden dilimize de yansır. Özellikle dört ayaklı canlılarda beden dili daha önemli iken iki ayaklı olan insanda mesafeye göre gözler, yüz (mimikler) ve beden duruşu önem taşır. İnsanların sosyal iletişiminde göz teması birincildir. Tanımadığımız birisinin gözlerine gözlerimizi dikip ayırmadan bakarsak ya karşımızdaki kişi gözlerini kaçırır ve göz temasını keser veya tehdit algılar ve bir tartışma hatta kavga çıkabilir. Eğer karşı cinsle uzun ve direkt göz teması kurulursa bu kez cinsel çekimle ilgili mesajlar da algılanabilir.

Otizimde ve bazı akıl hastalıklarında göz temasının kurulamaması tanısal önem taşır. Bu kişilerin amygdala yapılarının aşırı hassas olduğu ve gözlerine direkt bakılması durumunda aşırı bir korku reaksiyonu gösterdikleri düşünülmektedir. Göz temasını zorla kurmaya çalıştığımızda aşırı bir reaksiyonla karşılaşabilirsiniz. Günümüzde bu konuyla ilgili yaygın araştırmalar yapılmaktadır ve göz temasının özellikle politikacıların toplumu ikna edici konuşmalar yapmalarını sağlamadaki rolü veya pazarlama ve reklam endüstrisinde göz temasının doğru biçim ve sürede nasıl ayarlanması gerektiği ve olası sonuçları üzerine çok sayıda yayın bulmak mümkündür.

Kısaca “gözler kalbin değil beynin aynasıdır”

Otizm Spektrum Bozukluğunda Beyin Ağları

Prof. Dr. Şükrü TORUN

Otizm spektrum bozukluğu (OSB) sosyal etkileşimde bozulma, sınırlı ilgi alanları ve tekrarlayan davranış kalıpları olarak kendini gösterir. İleri fonksiyonel nörogörüntüleme çalışmaları, OSB'li bireylerin, tipik olarak gelişen bireylere kıyasla farklı yapısal ve işlevsel beyin bağlantı modellerine sahip olduğunu bildirmektedir. Artmış yerel bağlantı ve azalmış uzak bağlantı örüntüsünün yanında; belirginlik ağı (Salience Network), olağan durum ağı (Default Mode Network) ve merkezi yürütme ağı (Central Executive Network) 'nı içeren üçlü ağ sisteminin bağlantısal düzensizliği, OSB'nin dikkate değer özelliklerindedir. Diğer taraftan; OSB'deki bilişsel, sosyal ve emosyonel sorun alanları ile yakından ilgili olan ağ farklılıklarının bilinmesi, nöral bağlantıların nöroplastisite temelli reorganizasyonuna yönelik yeni müdahaleler için de kullanışlı bir çerçeve oluşturmaktadır.

OSB'ye ağ sinirbilimi perspektifinden bakmayı amaçlayan bu konferansta, 2020 NCAEP raporunda kanıt temelli müdahaleler arasına giren müzik terapi uygulamalarına ilişkin deneyimlerimiz de kısaca paylaşılacaktır.

Otizm Spektrum Bozukluğunda Çoklu Duyusal Yaklaşımlar

Prof. Dr. Hülya KAYIHAN

Çoklu duyusal işleme, farklı modalitelerden gelen duyusal bilgilerin birleştirilmesidir [Murray & Wallace, 2011]. Günlük hayatımızda sürekli olarak çeşitli duyusal uyaranlarla karşı karşıyayız, tutarlı bir dünya algısı oluşturmak için bu bilgileri büyük ölçüde sorunsuz bir şekilde bütünleştirebilmemiz gerekir. Santral sinir sisteminin çeşitli duylardan gelen bilgileri nasıl işlemediği ve birleştirebildiğinin araştırılması çevre ile anlamlı ilişkilerin nasıl kurulduğunun anlaşılmasında önemlidir [Calvert, Spence, & Stein, 2004]. Duyusal bütünleşmenin altında yatan nöral yapıları ve süreçleri inceleyen çok sayıda çalışma yapılmıştır [Stein & Stanford, 2008]. Nöral ve davranışsal çalışmalar, Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) olan bireylerde atipik çoklu duyusal işleme ve nöral temellerinin atipik olduğunu göstermektedir. [Beker ve ark., 2018; Brandwein ve diğerleri, 2012]. Psikofiziksel davranışsal ölçümlerin kullanıldığı bazı araştırmalar, OSB’da çoklu duyu bütünleme gelişiminin gecikebileceğini belirlemiştir [Beker ve ark., 2018; Brandwein ve diğerleri, 2012, Foxe ve diğerleri, 2015; Stevenson, Siemann ve diğerleri]. Nörogörüntüleme çalışmaları, OSB lilerin santral sinir sisteminde hem yapısal hem de işlevsel farklılıkları göstermektedir [Ross, Del Bene, Molholm, Frey, & Foxe, 2015]. Çalışmalar, OSB li bireylerde çoklu duyusal zamansal işleme ile sosyal ve dil bozukluklarının şiddeti arasındaki ilişkilerin kanıtlarını göstermektedir Patten, Watson ve Baranek, 2014; Stevenson ve diğerleri, 2018; Wallace, Woynaroski 2020; Woynaroski ve diğerleri, 2013]. Kanıtlar, OSB de atipik bireylere göre değişen çoklu duyusal zamansal işlevdeki değişikliklerin, duyu bilgilerinin hızlı ve doğru bütünleştirilmesini gerektiren üst düzey sosyal iletişim becerileri üzerinde yarattığı farklılıkları işaret etmektedir. [Stevenson ve diğerleri, 2016, 2018; Yaguchi ve Hidaka, 2018; Zhou ve diğerleri, 2018]. Çoklu Duyusal Bütünlemenin Nörobiyolojisi ile ilgili, İnsan olmayan primatlarda nöral, devre ve davranışa dayalı çalışmalar, çok duyusal işlemenin altında yatan mekanizmaları anlamada önemli kanıtlar sunmaktadır [Cappe ve diğerleri, 2010]. Kedilerde ve primatlarda yapılan çalışmalar, superior colliculusun multisensör entegrasyonu için önemli bir subkortikal merkez olduğunu göstermiştir [örn. uzay, zaman ve etkinlik) (Wallace, Wilkinson, & Stein, 1996]. Kedi ve insan olmayan primat modelleri arasındaki gelişim ve nöral tepki özelliklerindeki bu benzerlikler, çoklu duyu bütünleme müdahalelerinin OSB’li bireylerde de faydalı olabileceğini düşündürmektedir. OSB li bireylerde ilaç tedavisinin yanı sıra (çoklu) duyusal işlevi hedefleyen müdahalelerin önemi giderek artmaktadır. Çoklu duyusal bütünleşme, dünyayı algılamamız ve aynı zamandan sosyal iletişimsel sinyallerin yorumlanması ve anlaşılması için şart olduğundan, duyusal sorunları hedefleyen tedavinin, temel semptom alanlarına uzanan terapötik etkilere sahip olması mümkündür. Gerçekten de, eğer çok-duyusal bütünleştirme, üst düzey bilişsel becerilerin inşasında kilit bir altyapı taşıyorsa, işleme hiyerarşisinde hem de geliştirmede ardışık etkiye sahip faydaları mümkündür. [Baum et al. al., 2015a; Robertson ve Baron-Cohen, 2017; Stevenson ve diğerleri, 2018; Stevenson, Siemann, Schneider ve diğerleri).

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Ergoterapi’de duyuşsal temelli müdahalelerin, uyumsuz davranışları azaltıp, hiperaktivite, kendini uyarma ve stereotipik hareketleri engelleyip ve dikkat ve odaklanmayı geliştirdiğini gösteren çalışmalar vardır (Escalona, Field, Singer-Strunck, Cullen ve Hartshom, 2001; Alan ve diğerleri, 1997, Kayıhan:, Babak 2026). Ergoterapide kullanılan, duyu bütünleme, derin basınç, masaj, terapötik dinleme, işitsel bütünleme eğitimi, oyun, duyu motor aktiviteler, günlük yaşam, sosyal katılım, yardımcı teknoloji, artırıcı gerçeklik, dijital, sosyal hikayeler, algısal motor öğrenme, davranışsal müdahaleler, uygulamalı davranış analizi, nöro gelişimsel müdahaleler, Otistik ve İletişim Engelli Çocukların (TEACCH), ilişki temelli müdahaleleri, mesleki rehabilitasyon,, akran etkileşimi, öz bakım beceri eğitimi, araçsal günlük yaşam aktiviteleri, anti sosyal davranış, adaptif davranış, işbirlikçi davranış terapileri, sosyal beceri eğitimi, başa çıkma becerileri, sosyal yeterlilik, problem çözme, karar verme becerileri içeren öz yönetim geliştirme müdahaleleri, snoozelen yaklaşımı, sanal rehabilitasyon bazı çoklu duyuşsal içerikli müdahale örnekleridir. OSB li çocuk ve ergenlerde yeni teknolojiler (YT) kullanan değerlendirme ve müdahaleler ergoterapist ve fizyoterapistler de dahil olmak üzere farklı sağlık profesyonelleri tarafından yürütülen çalışmalarla hızlı bir büyüme göstermektedir (Hollis ve ark. diğerleri, 2017; Odom ve diğerleri, 2015). YT, mevcut dijital teknolojilerin ve telekomünikasyon sistemlerinin incelenmesi ve uygulanması olarak tanımlanır (Lorido, 2005). Özellikle, rehabilitasyona yönelik yeni teknolojiler, terapist tarafından bozukluğu düzeltmek, iyileşmeyi desteklemek ve bireyin işlevlerini iyileştirmek için kullanılan, genellikle mikroişlemcileri veya bilgisayar donanımı ve yazılımını içeren yeni geliştirilmiş mekanik veya bilgisayar sistemleridir (Chen & işaret,2011). YT kullanılarak yapılan müdahale çalışmalarında, OSB li çocuk ve ergenlerde iletişim, sosyal, duyuşsal ve akademik becerileri artırmak amacıyla bilgisayarlar, akıllı telefonlar, tabletler, robotlar, sanal gerçeklik ve giyilebilir teknoloji gibi çeşitli cihazlar kullanılmaktadır (Sandgreen ve ark., 2020). GYA ları ve sosyal konuşmaları iyileştirmek için bilgisayar tabanlı sanal ortamların kullanımına ilgi giderek artmaktadır. (Josman ve diğerleri, 2008; Lamash ve Josman, 2021). Duygu tanıma, çatışma çözme, sosyal etkileşim ve GYA lara odaklanan video modelleme müdahaleleri kullanılmaktadır. Non-invaziv PC Tabanlı Teknoloji kullanılan çalışma sonuçları bulunmaktadır. Cospes ve diğerleri, 2009), motor koordinasyonu ve sürekli dikkati geliştirmek için non-invaziv bilgisayar tabanlı teknoloji sonuçlarını rapor eden çalışmalar vardır. Çok Kullanıcı Masaüstü Teknolojisi, iPad™ yardımcı robot, Kişisel dijital asistan, Simüle Gelişimsel At Binme Programı Kullanarak yapılan ergoterapi yaklaşımları diğer bazı çoklu duyuşsal örneklerdir. Kayıhan ve arkadaşları tarafında yürütülmekte olan ‘Duyu bütünleme destekli Dijital hikaye Atölye çalışmaları konulu 4008 TÜBİTAK projesi, çoklu duyu müdahale için bir örnek oluşturmaktadır. Sosyal hikayelerin dijital teknoloji ile birleştirildiği projede; dijital hikaye anlatımı aktivitesi ve duyu bütünleme stratejilerinin birlikte kullanılması amaçlanmaktadır. Görsel, proprioseptif, vestibular duyuşsal işleminin güçlendirilmesi için duyu bütünleme çalışmaları ile destekli dijital uygulama ortamının otizmli çocukların uyumlu davranışlarını ve öğrenmelerini kolaylaştırıcı eğlenceli, özgün bir uygulama modeli oluşturması amaçlanmaktadır.

Ergoterapi ve diğer sağlık alanlarında çoklu duyuşsal yaklaşımlar ve etkilerini gösteren kanıt temelli çalışmaların sayısı henüz yetersizdir ve yeni çalışmalara ihtiyaç vardır

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Ortopedi ve Yapay Zeka

Prof. Dr. Muharrem İNAN

Ortopedide yapay zeka giderek kullanımını artan ve ilerisi için umut veren büyüleyici bir alandır. Genel olarak yapay zeka, ortopedi alanında devrim yaratma, hasta sonuçlarını iyileştirme ve cerrahlar ile tıp uzmanları için teşhis ve tedavi sürecini kolaylaştırma potansiyeline sahiptir. Benim görüşüm, Yapay zeka özellikle tanı ve tedaviyi iyileştirme söz konusu olduğunda ortopedide önemli bir rol oynayabilir. Bazı Yapay zeka araçları, ortopedistlerin hasta verilerini daha detaylı bir şekilde analiz etmesine yardımcı olabilir. Örneğin yapay zeka algoritmaları, anormallikleri belirlemek veya zaman içindeki değişiklikleri izlemek için tıbbi görüntüleri analiz edebilir. Bu, hekimler arasındaki farkı ortadan kaldırarak ileride oluşacak dejenerasyon ve kemiksel bozulmaların erken tanısını koyarak, tedbir alınmasında yardımcı olabilir. Son çalışmalar yapay zeka değerlendirmeleri ile interobserver farkların azzaldığını göstermektedir. Özellikle hareket analizi sistemleri ile entegre edilen sistemler hastaları üç boyutlu değerledireerek standart verilerin elde edilmesine yardımcı olmaktadır.Yapay zekanın ortopedideki diğer uygulamaları,cerrahi sırasında planlama ve cerrahi prosedürlerden kaynaklanan komplikasyon olasılığını değerlendirmek için öngörücü modellemeyi ve hastanın tıbbi geçmişine, fiziksel aktivitesine ve diğer faktörlere dayalı kişiselleştirilmiş tedavi planlaması yapmaktır.

Yakın gelecekte yapay zeka, makina öğrenmesi ve robotik cerrahi alanlarını ortopedi ile iç içe kullanımına tanık olacağımıza eminim. Bekleyelim görelim.....

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

İnsan Zihni: Bilişsel Süreçler ve Elektrofizyolojik Temsilleri

Prof. Dr. Sirel KARAKAŞ

Canlılar dış dünyadaki fiziksel uyarıcıları, yetenek ve becerileri doğrultusunda bir dizi işlemlemeye tabi tutar ve bu uyarıcılardan bilgi oluştururlar. Söz konusu işlemler, canlıların türü karmaşıklıkça, niceliksel ve niteliksel olarak değişime uğrar. Bilgi işlemlemenin (information processing) en üst düzeyde gerçekleştiği canlı türü insandır.

İnsan bilgi işlemlemesinde basitten karmaşığa doğru sıralanan bilişsel süreçler; bilinç, bilinç-öncesi ve bilinç-dışı işleyişlerin birlikte olduğu yüksek karmaşıklıkta bir sistem içinde yer alır. Bilgi işlemleme, bilginin duyumsanıp algılanmasını, seçilmesini, özümşenerek kodlanmasını (encoding), depolanmasını (storage), geri-çağırılması (retrieval) ve davranışın oluşturulmasını sağlar.

Bu süreçler boyunca, dış ya da iç çevredeki uyarıcılar duyuşal kayıt sisteminde (sensory register) duyuşal iz (sensory trace), duyuşal kayıt ve uzun süreli belleğin (USB) etkileşimi sonucu bir algı (perception), kısa süreli bellekte (KSB) anlamlı bilgi, USB'de özümşenerek kodlanmış ve depolanmış bellek izine (memory trace) dönüşür. Bu işleyişte duyumlar bilinç-dışıdır. Bilinen nesne ve varlıklara ilişkin algılar bilinç-öncesidir. KSB de bilgiler bilinçli işleme tabi tutulur. USB'de ise, bilinç-öncesi ve bilinç-dışı işlemler birlikte gerçekleşir. Bilgi işlemleme sistemindeki bütün bu işlem ve süreçler ise üst-biliş (meta-cognition) ve yönetici işlevler (executive functions) tarafından izlenir, kontrol edilir ve yönetilir.

Sağlıklı insanda, bilgi işlemleme; olay-ilişkilili potansiyel (OİP), olay ilişkilili salınım (OİS) ve dinlenme durumu potansiyelleri (EEG) olarak temsil edilir. Örneğin OİP'lerin önde gelen bileşenleri arasında N100 duyumsama, MMN (mismatch negativity) bilinç-öncesi algılama işlemleri, N200 aktif dikkat ve KSB işlemleri, P300 ise uyarıcının ileri bilişsel işlemlere tabi tutulması ve işleyen bellek (working memory) ile ilgilidir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ
3-4 Haziran 2023
Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Yaratıcılıkla Karşılaşma

Prof. Dr. Devran TAN

Yaratıcılık, kendimizle karşılaşma (lar)dır. Bir anlamdada, bir oluş haline gelebilmektir. Kendiliğimizi onarım sürecine tahammül edebildiğimizde de ortaya çıkandır. Çelişkiyi dönüştürmek, işte bu yaratıcılık. Çelişkinin çözümlenmesi dediğim kişinin kendi dünyasıyla, geçmişten bugüne bildiklerini sürekli önüne çıkan yaşam olaylarıyla yeniden düzenlemesidir. Bir an gelir, dönüşüm biter ve değişim başlar, yenilenme gerçekleşir, dönüştüğün şeyi görmeye başlarsın. Dönüşüm sonrasında olan her değişim ise bizi yaratıcılıkla karşılaştırır. Yaratıcı süreç gelişip değiştikçe eski ruhsal yapılar ve kendilik için yas tutma süreci de buna eşlik eder. Bir döneme veya bir kişiye özgü değildir. Bu panelde, tarih öncesi dönemden bugüne günlük yaşamın, sanatçının, bazen de sanatsal veya arkeolojik yapıların gözünden insanın iç dünyasının yansıması yaratıcılığa bakıp anlamaya çalışacağız.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Duygusal Bilinç

Doç. Dr. Hakan ATALAY

Antropomorfik bakış açısı bilişsel bilim dünyasını da etkisi altına almış; bilişsel işlevleri, özellikle de bilinci doğadaki yerinden soyutlayarak çoğu zaman zihinle, kimi zaman da salt kortikal işlevlerle eşitleme yanılgısına yol açmıştır: Kortikal yanılgı (cortical fallacy)... Oysa sinirbilim özellikle de nöropsikanaliz alanında çalışan bilimciler ve düşünürler bir yandan bilincin canlılık dünyasının temel bir özelliği olduğunu, öte yandan da subkortikal/beyin sapından gelen kaynaklarını daha açık bir şekilde göstermektedirler. Bu konuşmada bilinç süreçleri ve doğadaki yerinin yanısıra bilincin içeriklerinin (qualia) üretilmesi ile beyin sapı arasındaki ilişkiye değinilerek beynin faaliyetini bilgisayarların bilgi işlemcilerinden ayıran duygulanımsal bilinç üzerinde durulacaktır.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Rehabilitasyonda Robotik Kodlama ve Yapay Zeka İle Yeni Ufuklar

Doç.Dr. Öğr. Üyesi. Başar ÖZTÜRK

Robotik kodlama, robotların programlanması ve yapılandırılması için kullanılan bir tekniktir. Bu teknik, robotların belirli görevleri yerine getirmesini veya belirli davranışlar sergilemesini sağlamak için kullanılan yazılım veya kodların yazılması, test edilmesi ve uygulanmasını içerir. Robotik sistemler, yapay zeka teknolojileri kullanarak daha akıllı ve esnek hale gelebilir. Örneğin, yapay sinir ağları veya derin öğrenme algoritmaları, robotların çevrelerindeki nesne veya ortamları tanımasına, farklı durumlarda uygun davranışlar sergilemesine veya belirli görevleri yerine getirmesine yardımcı olabilir. Aynı zamanda, yapay zeka teknolojileri, robotların kodlamasını ve programlamasını daha kolay hale getirebilir. Örneğin, yapay zeka algoritmaları, robotların belirli görevleri yerine getirmesi için gerekli olan kodları otomatik olarak oluşturabilir veya optimize edebilir. Robotik kodlama, rehabilitasyon alanında çeşitli amaçlar için kullanılabilir: Rehabilitasyon ekipmanlarının yapılandırılması: Robotik cihazlar veya ekipmanlar, hastaların motor becerilerini veya fiziksel güçlerini tekrar kazanmasına yardımcı olmak için programlanabilir. Terapötik egzersizlerin desteklenmesi: Robotik sistemler, hastaların belirli terapötik egzersizlerini yapmasına yardımcı olabilir ve bu egzersizlerin doğruluğunu ve verimliliğini artırabilir.

Ağrı veya sıkıntının azaltılması: Robotik sistemler, hastaların ağrısını veya sıkıntısını azaltmak için kullanılabilir. Fonksiyonel becerilerin tekrar kazanılması: Robotik kodlama, hastaların belirli fonksiyonel becerilerini tekrar kazanmasına yardımcı olabilir, örneğin yürüme veya el hareketleri gibi. Yapay zeka algoritmaları, hastaların terapötik egzersizlerinin verimliliğini ve doğruluğunu artırmak için kullanılabilir. Ayrıca, yapay zeka, hastaların ağrı veya sıkıntısını azaltmak için kullanılan robotik sistemlerin daha akıllı ve etkili hale gelmesine yardımcı olabilir. Robotik kodlama, yapay zeka ve rehabilitasyon arasındaki bu ilişki, hastaların daha verimli ve etkili bir rehabilitasyon sürecine ulaşmasına yardımcı olabilir ve hastaların fiziksel veya motor becerilerinin daha hızlı ve doğru bir şekilde tekrar kazanılmasına olanak tanır.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Gençleşen Beyin

Dr. Öğr. Üyesi. Yeşim ÜNVEREN

Beyin, algı, hareket, biliş ve duygu dahil olmak üzere çeşitli bedensel işlevleri yöneten hayati bir organdır. Yaşlandıkça, beyin fonksiyonumuz azalır, bu da bilişsel bozulmaya ve Alzheimer ve Parkinson gibi nörolojik bozuklukların gelişme riskinin artmasına neden olur. Bununla birlikte, son araştırmalar, beynin nöroplastisite adı verilen bir süreçle kendini yenileme ve onarma konusunda olağanüstü bir yeteneğe sahip olduğunu göstermiştir. Nöroplastisite, yeni nöronların yaratılmasını, nöral devrelerin yeniden kablolanmasını ve mevcut bağlantıların güçlendirilmesini içerir. Fiziksel egzersiz, bilişsel stimülasyon, sosyal katılım ve sağlıklı bir diyet dahil olmak üzere çeşitli müdahalelerin nöroplastisiteyi desteklediği gösterilmiştir. Ayrıca, beyin stimülasyonu ve neurofeedback gibi gelişmekte olan teknolojiler de nöroplastisiteyi kolaylaştırabilir ve beyin fonksiyonunu iyileştirebilir. Gençleşen Beyin başlığı, beynin gençleşmesi ve nöroplastisitenin altında yatan mekanizmalar hakkındadır. Bilişsel düşüşü ve nörodejeneratif hastalıkları önlemek veya geciktirmek için yaşam tarzı müdahaleleri ve gelişen teknolojiler yoluyla nöroplastisiteyi teşvik eden yöntemler üzerine oluşturulmuştur.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Aktarım Odaklı Terapi ve Nörobiyolojik Duygu Düzenleme Sistemleri

Uzm. Dr. Tahir ÖZAKKAŞ

Aktarım Odaklı Terapi; Otto Kernberg ve ekibinin geliştirdiği bir terapi yöntemidir. Kernberg; Sigmund Freud'un dürtü kuramı ile Melanie Klein'in Nesne İlişkileri Kuramını sentezleyerek Çağdaş Nesne İlişkileri kuramı olarak betimlediği "Aktarım Odaklı Terapi" yaklaşımını ortaya koymuştur. Aktarım Odaklı Terapi yaklaşımı teorik bir bütünleştirme, uzun yıllar süren klinik uygulama ve yapılan bilimsel araştırmalar sonucunda ortaya çıkmıştır. Kernberg insan zihinsel yapısının nasıl oluştuğuna odaklanmış ve insan kişilik yapılarını gelişimsel düzeylerine göre katmanlara ayırmıştır. Kişilik yapılarını organizasyon veya örüntü kavramı ile izah etmiştir. Kişilik örüntülerini beş katmana ayırmış ve en düşük düzeyden en olgun düzeye bir hiyerarşi içerisinde tanımlamıştır. Bu seviyeler; psikotik, düşük düzey sınırdaki, yüksek düzey sınırdaki, nevrotik düzeyde örgütlenme ve normal düzey olarak tanımlanmıştır. Kişilik bozuklukları bu düzeydeki örgütlenmelerin içerisinde klinik tablolarına göre içe dönük ve dışa dönük olarak yerleştirilmiştir. Bu örgütlenme düzeyi ve klinik görünümüne göre kişilik bozuklukları aslında yapısal bir bozukluğa işaret etmektedir.

Yapısal bozukluklar mizacın etkisi altında bebeklikten itibaren yüksek duygulanım deneyimleri ile içsel temsiller oluşturmuştur. Nöronal mühürlemeler halinde oluşan bu hafıza izleri ilk başlarda nesne-kendilik ve ikisini birleştiren duygu köprüleri ile diyardlar halinde hafıza izleri bırakmıştır. Bunlar zamanla iyi hissedilen yüksek duygulanım deneyimleri ile kötü hissettiren yüksek duygulanım düzeyleri nörobiyolojik olarak kodlanmış ve sanki kutuplara ayrılarak benzer yaşantılar bir arada toparlanmıştır. Hayatın ilk yıllarında önemli ötekiler ile deneyimlenen yaşantılar içsel nöronal temsillerini oluşturmuş ve zamanla daha kompleks yapılara evrilmiştir. Bebeğin bu süreçteki hikayesinde duygu düzenleme kapasitesi önemli ötekilerin kapasitesine çok bağlıdır. Önemli ötekiler ile kurulacak bağlar ve ilişki; bebeğin kişilik örgütlenme düzeyi, kimliğinin bütünleşmesi, olgun savunma mekanizmalarının kullanılması, gerçeği değerlendirme yetisinin kazanılması ve kendi moral değerlerini oluşturacak süreçleri içermektedir. Bu süreçleri sağlıklı inşa edebilen birey normal bir gelişim sürecini başarırken, bundan mahrum kalan bireyler yapısal olarak olgunlaşmamış kişilik bozuklukların klinik görünümüne sahip olacaktır.

Aktarım Odaklı Terapi bebeğin bakım veren önemli ötekileri ile oluşturduğu patolojik yapılanmayı ve fantazik bakış tarzını, şimdi ve burada ilkesi ile seans içinde deneyime dayalı aktarım üzerinden çözmeye çalışır. Karşılıklı olarak duygu düzenleme sistemlerini içeren terapi strateji, taktik ve tekniklerinin amacı içsel yapısal sistemi değiştirmektir. Aktarım Odaklı terapi süreçleri terapötik ittifak, derinliğine çalışma ve sonlandırma aşamalarını içermektedir. Psikanalitik geleneğin terapi çerçevesinin muhafaza edildiği bu yaklaşımda netleştirme, yüzleştirme ve yorumlamaya dayanan iç görü amaçlı bir çalışma yapılmaktadır. Amaç danışanın daha olgun yapısal bir seviyeye ulaştırılmasıdır.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Zaman ve Mekan Algısı Üzerinden Agnostik Felsefe

Uzm. Dr. Timur YILMAZ

İnsan zihni, yüzyıllardır akademisyenlerin ilgi konusu olmuştur ve hem felsefe hem de nörobilim alanları, zihnin işleyişini anlamamıza önemli ölçüde katkıda bulunmuştur. Bununla birlikte, zihin, felsefe ve nörobilim arasındaki ilişki hakkında keşfedilecek çok şey var. Bu sempozyum; zihnin felsefi ve bilimsel temellerini, zihin ve beyin arasındaki ilişkiyi inceleyerek bu kesişimin kapsamlı bir araştırmasını sağlamayı amaçlamaktadır.

Felsefe, zihin anlayışımızı şekillendirmede çok önemli bir rol oynamıştır. Filozoflar, zihnin doğasını ve zihin ile beden arasındaki ilişkiyi uzun süredir tartışıyorlar. Örneğin Rene Descartes, zihin ve bedenin ayrı varlıklar olduğuna inanırken, John Locke zihnin duyuusal deneyimlerin bir ürünü olduğuna inanıyordu. Daniel Dennett gibi daha yeni filozoflar, zihnin nöronlar arasındaki etkileşimlerin bir ürünü olan beynin ortaya çıkan bir özelliği olduğunu öne sürdüler.

Nörobilim ise zihnin bilimsel olarak anlaşılmasını sağlamıştır. Nörogörüntüleme tekniklerindeki ilerlemeler, araştırmacıların beyni benzeri görülmemiş ayrıntılarla incelemelerine olanak tanıyarak, zihinsel süreçlerin altında yatan sinirsel mekanizmalara ışık tutmaya çalışır. Akıl ve beyin arasındaki ilişki, nörobilim araştırmalarının merkezi bir odak noktası olmuştur. Çalışmalar, beyin aktivitesindeki değişikliklerin zihinsel durumlardaki değişikliklerle ilişkili olduğunu ve zihinsel bozuklukların beyin işlevindeki bozulmalarla bağlantılı olabileceğini göstermiştir.

Zihnin doğasını, beyinle ilişkisini ve deneyimlerimizi nasıl şekillendirdiğini araştırarak felsefe ve bilim arasındaki boşluğu kapatmaya çalışmak sinirbilimi ile denenebilir. Zihnin felsefesi ve sinirbilimi, psikoloji ve bilişsel bilim gibi diğer zihin ilintili kaynaklardan beslenerek zihnin doğasını/işleyişini anlamaya çalışabilir. Zihnin felsefesini ve sinir bilimini çarpıştırmak, alta yatan nöral mekanizmaları araştırarak ve yeni tedaviler geliştirerek, depresyon ve anksiyete gibi zihinsel bozuklukları anlamamızı şekillendirmede etkili olabilir.

Nörogörüntüleme tekniklerindeki ilerlemeler, araştırmacıların zihinsel bozuklukların altında yatan nöral mekanizmaları incelemelerine olanak tanıyarak, bunların doğası ve potansiyel tedavileri hakkında yeni bilgiler sağlıyor. Örneğin, çalışmalar, farkındalık meditasyonunun beyin aktivitesinde değişikliklere yol açabileceğini ve bunun da depresyon ve kaygı semptomlarında azalmaya yol açabileceğini göstermiştir. Bu, zihinsel bozuklukların altında yatan nöral mekanizmaları hedef alan yeni tedavilerin geliştirilmesine yol açmıştır.

Sinir bilimi bu bağlamda diğer doğa bilimleri ve beşeri bilimler ile felsefenin arasında bir interdisipliner bağlantı kurarak kainatın en ilginç bilimcilerinden birisi olan “İnsan Zihni” hakkında düşünmemizi, sorgulamamızı ve sistemler geliştirmemizi çoktan etkilemeye başlamıştır bile.

Zihin Felsefesinin Sinir Bilimi isimli sempozyumumuzda farklı disiplinlerden oluşan konuşmacılar ile kendisi hakkında düşünebilen tek beyin olan insan beynini, düşünmeyi sevmek anlamına gelen felsefe ile birlikte ele alacağız.

Dissosiasyon Çoklu Kişilik Bozukluğu Vaka Sunumu

Dr. Görkem GÖKÇELİOĞLU

Dissosiyatif kimlik bozukluğu, kişinin birden fazla farklı kişilik yapısına sahip olması ve bu kişilikler arasında sürekli olarak geçiş yapması ile karakterize edilen bir psikiyatrik bozukluktur. Bu bozukluk, travmatik bir deneyim sonrasında ortaya çıkabilir ve kişinin travmatik hatıralarından kaçmak için kullandığı bir savunma mekanizmasıdır. Bu durumda, bir vaka sunumu örneği incelendiğinde, hastanın birden fazla kişilik yapısına sahip olduğu ve kişiliklerin farklı yaşlara ve cinsiyetlere sahip olduğu gözlemlenir. Bu kişilikler arasında sürekli bir geçiş oluşur ve bir kişilik ortaya çıktığında diğerleri yok olur. Tedavi, terapi ve psikolojik destek yoluyla yapılır ve hedef, hastanın kişiliklerinin bütünleştirilmesi ve doğru tanı ve tedavinin sağlanmasıdır. Bu bozukluğun erken teşhis edilmesi ve tedavi edilmesi, hastanın sağlıklı bir hayat sürmesine yardımcı olabilir.

Kişilik Bozuklukları Tanıları Nasıl Ele Alınmalı

Dr. Görkem GÖKÇELİOĞLU

Bu sunum, psikanalitik kuramı kullanarak kişilik bozukluklarının tanılanmasını ele alacak. Psikanalitik kuramda, çocukluk döneminde yaşanan olayların, yetişkinlikteki kişilik özellikleri ve rahatsızlıkları etkilediği düşünülür. Bu sunum, Freud'un yapılandırmacı yaklaşımına dayanarak, kişilik bozukluklarının çocukluk deneyimleri ile ilgili travmalar ve dış çevrenin etkisi sonucu ortaya çıktığına vurgu yapacaktır. Sunum, kişilik bozukluklarının belirtilerini ele alacak ve bu belirtilerin nasıl psikanalitik literatürde tanımlandığını açıklayacaktır. İşlevsel olmayan kişilik özellikleri, savunma mekanizmaları, seçilmiş bir nesneye olan bağımlılıklar ve narsisizm gibi özellikler üzerinde durulacak. Aynı zamanda sunumda, psikanalitik tedavilerin etkinliği ve psikanalitik terapi sırasında nasıl bir yol izlendiği de ele alınacaktır. Bu sunum, psikanalitik kurama dayanarak yapılan kişilik bozukluklarının doğru tanılama ve tedavisinde uygulanan yaklaşımların anlaşılmasına yardımcı olmayı amaçlar.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Sanat Temelli El Rehabilitasyonu ve Nörobilim

Uzm. Fzt. Salime YILMAZ ALTUNBAY

Sanat ve bilim her zaman birarada olmuştur. Beyin plastisitesi, elastisitesi önemlidir. Ayakta kalmak için yaratıcılık pozitif bir kelimedir. Sanat pratiği canlı olduğunda; ifadeler üretildiğinde, dans edildiğinde, çizildiğinde, yazıldığında, müzik, resim, şiir, şarkı, sinema, masal ile ilham bol tutulursa hayata karşı dayanıklılık da artar. İnsan iyileşir. Psikolojik, kişisel, duysal gelişimin iyileşmeleri için yapılan sanat terapide amaç, sanat yoluyla estetik mesafeyi kazandırmaktır. Yaşam gücü ve cesaret kazanılır. Sanat terapi eğitimi almış uzmanlar tarafından uygulanır. Uygulamada; anda olmak önemlidir. Duygulara odaklanılır. İhtiyaç belirlenir ve sorunun üzerinde durulur. Sanatsal aktivite görsel, duygusal ve davranışsal çıktıları birleştirir. Sanat terapisi, değişimi tetiklemek veya desteklemek için bilişsel, duygusal ve ilişkisel unsurları bütünleştirir. Bu işlemlerin her biri, iyi tanımlanmış biyolojik ağların aktivasyonunu gerektirir. Beyin bölgeleri arasındaki ara bağlantılar, görsel ve duysal girdi, bilişsel ve duyu işleme ve motor çıktıların entegrasyonunu kortikal ve subkortikal yollar sağlar. El-göz koordinasyonu için, görsel bilgilere erişimi sağlamak, kavrama ve gönüllü hareketlerin kontrolünü sağlamak için kortikal motor sistemlerine bağlandığı görsel işleme akışları aracılığıyla iletilir. Ayrıca, motor öğrenmeye ve ince motor kontrolüne kortikal motor alanlarla da bağlantıları olan serebellum aracılık eder. Böylece, el-göz koordinasyonu ve ince motor becerileri pratikle öğrenilebilir ve geliştirilebilir; bu bilgi, bir sanat için başarılı bir şekilde sanat terapisine katılmak için sanatta önceki eğitimin veya becerinin gereksiz olduğunu açıklamak için faydalıdır. Duyusal görsel uyarıcılar kortikal ve subkortikal yollar yoluyla amigdalaya iletilir. Aynı zamanda duysal motor davranışlarına aracılık etmek için sensörimotor ve motor alanlarını etkileme kapasitesine sahiptir. Sanat yapma görsel, duygusal ve bilişsel işleminin toplam entegrasyonu olan bir motor çıktısı sağlayarak kim olduğumuzu ve nasıl hissettiğimizi yansıtır. Sinirbilim alanındaki ilerlemeler, mesleğe destek temeli oluşturmak için bilgi ve araçları kullanma fırsatından yararlanarak, sanat terapisindeki bilimsel araştırmaları ve en iyi uygulamaları desteklemek için kullanılabilir. Örneğin, klinik gözlemlerden ve önceki literatürden elde edilen bir çerçevenin kullanılması, sanat terapisi mekanizmalarının sinirbilim ile nasıl desteklendiğini tanımlamaya yardımcı olur: (a) Sanat yapma süreci ve yapının kendisi, sözlü anlama ve anlamada yardımcı olan bütünleyici tedavi bileşenleridir b) yaratıcı anlatım(ifade etme) iyileştirici ve yaşamı iyileştiricidir (c) kendini ifade etmek için malzemeler ve yöntemler kullanılır, duygusal self regülasyona yardımcı olur ve özel şekillerde uygulanır.

Bu ilkeler içerisindeki klinik yaklaşımları ve araştırma yörüngelerini kavramsallaştırmak, sanat terapisinde yer alan çoklu bileşenleri düzenlemeye ve pratik ve araştırmanın tartışılacağı bir temel sağlamaya yardımcı olur. Anatomik bağlantılar ve destekledikleri işlemler hakkında doğru bilgi, klinisyenler tarafından tedaviyi bilgilendirmek için kullanılabilir. Duyguların sanat yapımına etkileri için; sinirsel temelin anlaşılması, hastaları bu konuda bilgilendirmek için farklı karmaşıklık seviyelerinde kullanılacak basitleştirilmiş açıklamalar, diyagramlar ve metaforların tanımlanması için kullanılabilir.

Sanat Temelli El Rehabilitasyonu yaparken hastalarımıla, duygular akar tuvale, maskeye, bedene. Eller ve ruhlar şifa olur.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Nörososyoloji

Klnk. Psikoloji Bilimi Uzm. Alara ŞENSOY

Nörososyoloji, beyin ve sosyal davranış arasındaki karmaşık etkileşimi anlamayı amaçlayan disiplinler arası bir alandır. Nörososyoloji, sosyal faktörlerin ve kültürel bağlamların beyni nasıl şekillendirdiğini ve beynin de sosyal davranışı nasıl şekillendirdiğini incelemek için nörobilim, sosyoloji, psikoloji ve diğer ilgili alanlardan faydalanır. Nörososyoloji içindeki önemli bir çalışma alanı, kültür ve beyin arasındaki ilişkidir. Kültür ve beyin arasındaki ilişki büyüleyici ve karmaşık bir araştırma alanıdır. Çalışmalar, dil, sosyal normlar ve bilişsel stiller gibi kültürel faktörlerin beynin yapısını ve işlevini etkileyebileceğini göstermiştir. Örneğin, kolektivist kültürlerden bireyler bütünsel işlemeye öncelik verme eğilimindeyken, bireyci kültürlerden bireyler analitik işlemeye öncelik verme eğilimindedir. Bu, sosyal değerler ve bilişsel tarzlardaki kültürel farklılıkların, algının altında yatan sinirsel süreçleri etkileyebileceğini düşündürmektedir.

Kültür-beyin etkileşimlerinin incelenmesi, gelişmekte olan nörososyoloji alanında önemli bir araştırma alanıdır. Kültürel faktörlerin beyni nasıl şekillendirdiğini anlayan araştırmacılar, kültürün davranış ve bilişi nasıl etkilediğini daha iyi anlayabilir ve farklı kültürel bağlamlarda ruh sağlığını ve esenliğini geliştirmeye yönelik müdahaleleri arttırabilir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Koçluk Bağlamında Nörobilime Bakış

Pınar Berna TUNÇ

Bireyler, hayatlarında kalıcı değişimler yaratmak, hedeflerine ulaşmak ve en iyi hallerini farketmek için koçluk alırlar. Ancak koçluk süreci zor, sebat gerektiren, zorlayıcı bir süreçtir. Konfor alanlarını terketmeyi, faydasız alışkanlıkları farketmeyi, değerler ve güçlü yönler paralelinde yaşamı “yeniden” ele almayı gerektirir. Bu otomatik pilottaki pek çok davranış ve hareketinizi yeniden gözden geçirmeniz ve bilinçli bir farkındalıkla yeni bakış açıları kazanmanızı gerektirir. Hem bireyler hem de organizasyonlar çoğu zaman bu değişim yolculuğunda, yalnız hareket ettiklerinde başarısız olurlar. Bunun nedeni inanç ve davranışların değişimi için gerçekte neye odaklanılması gerektiğini bilmemeleridir. Koçluk süreci sonunda değişimin gözle görülür ve farkedilir şekilde gerçekleşmesinin nedeni, sürecin beynin çalışma prensipleri üzerine kurulu olmasıdır. Koçluk güçlü sorularla, dikkati, gerçekten değişime hizmet edecek şekilde odaklayarak, beynin istediği şekilde gerekli tekrarları çeşitli araçlarla gerçekleştirerek ve eyleme dönüştürerek değişime yol arkadaşlığı yaparlar. Koçluk problem çözmeyen ve tavsiye vermeyen bir müessesedir. Bu danışanın beyninde değişime zorlayıcı, yeni yaratıcı bağlantılar kurulması için bir meydan okumadır.

Nörobilim temeline dayanmayan bir koçluk düşünülemez ve değişime gerçek manada hizmet edemez.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Dil Edinmenin Uzak Üssü Broca Bölgesi Nasıl Çalışır

Seda YEKELER

Nörobilim ve Dilbilim disiplinlerine bağlı olarak yapılan deneyler, yabancı dil edinirken beynimizdeki “Broca” bölgesinin nöroplastisitesi ne kadar yüksek ise yabancı dili edinmemizin de o kadar kolaylaştığını göstermektedir. Beyin odaklı öğrenme teorisi olan RHR’ye göre (Recursive Hierarchical Recognition) binlerce öğrenci üzerinde yapılan deneylerin sonucunda, Broca bölgesini uyaran egzersizleri yapanların yapmayanlara göre daha hızlı yeni nöral yollar açarak “neural processing” dediğimiz işlemi daha kolay ve kalıcı yaptığı görülmektedir.

Yabancı dil edinmek bir yetenek değil beceridir, dolayısıyla da edinilir. Diğer canlıların beyinlerinden farklı olarak insan beyninin yabancı dil edinebilmesi “abstraction” dediğimiz “soyutlama” ve “syntactic rules” dediğimiz “sözdizimsel kurallara bağlıdır ve bunlar sadece insan beyninin yapabildiği eylemlerdir.

fMRI ile beynimizdeki nöral yolların yeni bir dil edinme ile ilişkisi incelemek amacıyla yapılan deneyde, ana dili Almanca olan katılımcılar iki gruba ayrıldı ve İtalyanca dilini edinmek üzere birinci gruba gerçekte olmayan dil bilgisi kuralları, diğer gruba ise gerçek ve evrensel olan dil bilgisi kuralları öğretildi ve daha sonra Broca bölgeleri incelendiğinde sadece gerçek dil bilgisi kurallarına maruz kalanların Broca bölgelerinin aktive olduğu görüldü. Ortaya çıkan sonuç bize biyolojik yapının ve dil edinme tecrübesinin Broca bölgesi üzerindeki etkisini gösteriyor.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB) Nörobiyolojisi ve Tedaviler

Doç. Dr.Fahri ÇELEBİ

Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB) dikkatsizlik, aşırı hareketlilik ve dürtüsellik belirtileri ile kendini gösteren bir nörogelişimsel sendromdur. Belirtiler erken çocukluk çağında başlar ve yetişkinlik döneminde de devam edebilir. DEHB çocuklarda en sık gözlenen psikiyatrik bozuklukların başında gelir. Yapılan epidemiyolojik çalışmalarda DEHB sıklığının çocuklarda yaklaşık %8-10 olduğu belirtilmektedir. DEHB sık görülmesine ve tüm dünyada en çok araştırılan psikiyatrik bozukluklardan biri olmasına rağmen DEHB gelişimine neden olan faktörler veya tanısal biyobelirteçlere dair net bulgulara ulaşılamamıştır. Bunda DEHB'nin heterojen yapısının ve DEHB gelişimine birçok faktörün zemin hazırlamasının rol aldığı öne sürülmektedir. DEHB belirtilerinin çevresel uyaranlara bir tepki olarak ortaya çıktığı görüşü yapılan çalışmalarla yerini nörobiyolojik etkenlere bırakmaktadır. DEHB'nin nörobiyolojisine dair bilgilerimiz beyin görüntülemesi, nörofizyoloji, genetik, nörokimyasal ve psikofarmakoloji çalışmalarına dayanmaktadır.

Beyin görüntülemesi çalışmalarında beynin morfolojisi, hacmi ve kortikal kalınlıkların yanında, beyin gelişimi ve fonksiyonlarına dair araştırmalar yürütülmektedir. DEHB'li bireylerde beyin hacminin kontrol grubuna göre daha küçük olduğu, kortikal kalınlıkların farklı olduğu, maksimum kortikal kalınlığa DEHB'li bireylerde 2-5 yıl daha geç ulaşıldığına dair veriler bulunmaktadır. Aile, ikiz ve evlat edinme çalışmalarından çıkan sonuçlar DEHB'nin genetik geçişi yüksek bir bozukluk olduğunu düşündürmektedir. DEHB belirtileri ile ilişkili çeşitli aday genler bulunmasına karşın DEHB'nin tek gen bozukluğu değil çoklu genetik ve çevresel etkileşimlerle ortaya çıkan kompleks heterojen bir sendrom olduğu görüşü ağırlık kazanmaktadır. DEHB tedavisinde etkin olarak kullanılan stimülan ve stimülan olmayan ilaçların etki mekanizmaları, hayvan çalışmaları ve genetik çalışmalardan elde edilen veriler dopamin, noradrenalin, serotonin, glutamat gibi nörotransmitterlerin DEHB ile ilişkili olabileceğini düşündürmektedir.

DEHB genetik, nörogelişimsel, biyolojik ve çevresel birçok etkenin beraber rol aldığı çok etkenli karmaşık bir bozukluktur. Yapılan çalışmalar beyinde gözlenen yapısal farklılıkların, gelişimsel, fonksiyonel ve nörokimyasal farklılıklarla karmaşık ilişkisini ve tüm bunların DEHB'nin klinik görüntüsüne etkilerini ortaya koymaya çalışmaktadır. Bu alandaki gelişmeler DEHB'nin tanısı ve tedavisine dair daha etkin yöntemlerin gelişmesini sağlayacak hatta DEHB gelişimini önleyecek erken müdahalelerin geliştirilmesine katkıda bulunacaktır.

Beyin Nasıl Manipüle Oluyor: Medya Algısı

BİLLUR AKTÜRK

‘İstisnasız her insan, kendinin manipülatörüdür’ Peki, zihniniz ne kadar güvenli? Dahası, hiç aklınıza geldi mi: zihnin ‘fark etme’ çabası olmadığında, medyanın otomatik pilotu haline dönüşüyor olabilir misiniz? Düşünsenize, günümüzde çoğu medya kuruluşu kar amaçlı, dolayısı ile esas olan sahibinin çıkarları. Yani parayı veren düdüğü çalıyor. Dolayısı ile, haber metinlerindeki ekonomik ve kültürel gerçekliklerin yanında, kendi çıkarlarına uygun medya gerçekliği de inşa ediyorlar. Bu yarattıkları medyatik gerçekliğede, sizlerin arasından taraftar topluyorlar. Nasıl mı? Çok basit. Sizi ikna etmek için uğraşmıyorlar, birbirine yakın düşünen insanları bir araya getiriyorlar. Böylelikle yarattıkları sahte mühim olma duygusu ve aitlik hissi üzerinden emirlerine amade, gönüllü ekipler kurup, onların üzerinden istedikleri algıyı oluşturuyorlar. Böl – yönet. Ama nereye kadar ey insanoğlu?

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Beden Eşittir Zihin

İlknur Cansu KOPLAY

Bedenimizde meydana gelen rahatsızlıklar ve Duygusal Nedenleri

Kinezyolojik Kas testi

Doğru Postür için Kas Testi

Boyun ve Sırt Ağrısı için Kas testi

Duygusal beden için Kas Testi

Beden ve Zihin beraber nasıl çalışır?

Kinezyolojik Kas Testi Bilimsel İspatı

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ
3-4 Haziran 2023
Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

PANELLER

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Beyin Hastalıklarında İnflamazom

Prof. Dr. Erdem Tüzün

İnflamazom, doğal immün sistem elemanlarından fagositik hücrelerde bulunan bir sitozolik multiprotein kompleksidir. İlk olarak otoinflamatuvar hastalıklarda ortaya çıkmıştır. İnflamazom aktivasyonu mikrogliya, astrositler ve nöronlar dahil olmak üzere SSS'deki yerleşik hücreler ve infiltrate makrofajlarda gösterilmiştir. Özellikle mikrogliyal aktivasyon sonrasında IL-1 β veya IL-18 salgılanma sürecinin anlaşılması açısından inflamazom önem taşımaktadır. NLRP3 inflamazomu kaspaz-1'in aktivasyonu yoluyla pro haldeki sitokinleri (IL-1 β veya IL-18) olgun forma dönüştürmekte ve salgılanmasını sağlamaktadır. Yanlış protein katlanmalarının veya protein birikimlerinin görüldüğü Alzheimer hastalığı, Parkinson Hastalığı, Huntington Hastalığı'na ek olarak yüksek IL-1 β veya IL-18 seviyelerinin tespit edildiği multipl skleoz, amyotrofik lateral skleroz, travmatik beyin hasarı, inme gibi birçok nörolojik hastalıkta NLRP3 inflamazom aktivasyonu saptanmıştır. AH'de mikrogliyanın membranında TLR2, TLR4, TLR6, CD14, CD33, CD36 ve TREM2 gibi elemanlar bulunmaktadır. Bunlardan TREM2 ve CD33 mikrogliyanın temel işlevi olan fagositozun gerçekleşmesinde önemlidir. Hücrenin sitozolüne giren amiloid- β oligomeri, cathepsin B aracılığı ile NLRP3 inflamazomunu indüklemektedir.

Nörolojik hastalıklar için oldukça önemli bir mekanizma olması sebebiyle inflamazom sinyalini hedefleyen ilaçlar kullanılmaya başlanmıştır. IL-1 reseptör antagonisti Anakinra, IL-1 β nötralize edici antikör olan Canakinumab ve IL-1 α ve IL-1 β çözünür tuzak reseptörü olan Rilonacept kullanımdadır. Bu konuda birçok yeni ilaç araştırması devam etmektedir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Epilepside Otoimmün Mekanizmalar

Prof. Dr. Erdem Tüzün

Epilepsi on milyonlarca insanı etkilemekte olan ve topluma ciddi sosyal ve ekonomik yük getiren nörolojik bir hastalıktır. Özellikle sebebi bilinmeyen fokal epilepsi olgularında saptanan antijene özgü immün yanıt bulguları bazı epilepsi türlerinin etyolojisinde otoimmün mekanizmaların rol oynadığını düşündürmektedir. Epilepsinin patogeneğinde rol oynayabilecek otoimmün mekanizmaların aydınlatılması önemlidir çünkü otoimmün kökenli epilepsi olguları konvansiyonel epilepsi ilaçlarına yanıt vermezken immün sistemi baskılayıcı ilaçlarla nöbetleri kontrol altına alınabilmektedir. Otoimmün epilepsi araştırmalarının temelinde bazı epileptik nöbetli olgularda saptanan ve nöronal membran ve hücre içi antijenlerine karşı gelişmiş antikolar yer almaktadır. Sadece epilepsi ile başvuran otoimmün ensefalit olgularında değil, bazı kronik epilepsi olgularında da saptanabilen bu antikoların önemli bir kısmı glutamat reseptörleri, voltaj kapılı potasyum kanalı kompleksi bileşenleri ve glisin reseptörü gibi sinaps işlevinde önemli yeri olan proteinlerle etkileşmektedir. Bu antikoların sinaptik iletiyi etkileyerek nöronal uyarılabilirliği artırarak epileptik nöbetlere sebep olabileceğini gösteren çok sayıda nöronal hücre kültürü ve hayvan modeli çalışması bulunmaktadır. Antikor saptanamayan olgularda da efektör T ve B hücre alt tiplerinin arttığına, doğal bağışıklık hücrelerinde aktivite artışı olduğuna ve düzenleyici hücre türlerinde işlev azalması geliştiğine dair kanıtlar bulunmaktadır. Çeşitli kronik fokal epilepsi türlerinde Th17 tipi yardımcı T lenfosit yanıtının arttığı da gösterilmiştir. Bu bulgular periferik ve santral sinir sistemine ait doğal bağışıklık hücreleri ile antijen spesifik adaptif bağışıklık sistemi yanıtları arasındaki karmaşık etkileşimlerin yaygın nöronal ağlarda işlev kaybına sebep olarak kronik epileptik nöbetlere sebep olduğunu düşündürmektedir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Nörodejenerasyonda Hücresel Proteoztasiz

Prof. Dr. Elif ÖZKÖK

Nörodejeneratif hastalıklarda, hücre içi protein homeostazisinin bozularak yanlış katlanmış proteinler, katlanmamış proteinler veya degradasyona uğramış olan formların birikime uğramasıyla ağırlıklı olarak protein dengesinin yani protein homeostazisinin (proteoztasiz) bozulmasına yol açtığı bilinmektedir. Yanlış katlanmış proteinlerin patolojik birikimi nöronlar ve birikim yaptığı hücre dışı ortam için nöro-toksik özellikte olup, protein toksisitesine ve hücre ölümüne neden olmaktadır. Hücresel proteoztasizin sağlanmasında ve katlanmamış protein cevabı (UPR) için Endoplazmik retikulum kilit role sahiptir. Proteinlerin fonksiyonel olabilmeleri, hücresel fonksiyonlarda çok önemli hayati görevlerini yerine getirebilmeleri geçirecekleri posttranslasyonel modifikasyonlarla (PTM) gerçekleşmektedir. Fosforilasyon, SUMOilasyon, oksidasyon, NEDDilasyon en bilinen PTM mekanizmalarıdır. Nörodejeneratif hastalıklarda proteinlerin geçirdikleri PTM'lar proteinlerin agregasyonunu etkilediği gösterilmiştir. Hücresel proteoztasizin sağlanmasında hem protein moleküllerinin fonksiyonel özelliklerini kazanmaları hem de nöral hastalıklar için biyobelirteç olarak değerlendirilmelerinde moleküler şaperonların (ısı-şok proteinler) (HSP) yanısıra Ubikitin proteozom sisteminin önemi üzerinde durulmaktadır.

EMDR 2.0

Prof. Dr. Önder KAVAKÇI

EMDR travma tedavisi için en etkili ve verimli tedavilerden biridir. Bu nedenle de kılavuzlarda TSSB tedavisi için ilk sıradaki seçenekler arasındadır. EMDR çok etkili bir yöntem olmasına rağmen her danışan için aynı ölçüde etki göstermemektedir. Bu da araştırmacıları yeni arayışlara itmiştir.

EMDR 2.0; EMDR'nin çalışma hipotezlerinden biri olan işlemsel belleğin daha fazla uyarana bölünmesi hipotezi üzerine kurgulanmıştır. İşlemsel bellek iki ayrı uyarana bölündüğünde (anı ve göz hareketleri arasında) rahatsız edici anının daha az duyuşsal olduğu ve daha az canlı hale geldiği ve uzun süreli bellekte yeni haliyle depolanabildiği gözlenmiştir. Çeşitli çalışmalar işlemsel belleğin yükünün arttırılmasının, daha fazla uyarana bölünmesinin rahatsız edici anının duyusallığını arttıracığı yönünde bulgular vermiştir. Ayrıca tedaviye sürpriz unsurunun eklenmesinin tedavi etkisini arttırabildiği bulunmuştur. Bir diğer bulgu rahatsız edici uyarana verdiği rahatsızlık ne kadar yoğun ise göz hareketleri ile işlemenin o kadar etkili olduğudur.

EMDR 2.0 yöntemi standart EMDR prosedürlerini kullanır. Travmatik anının çalışma belleğine tam olarak yerleştirilmesini ve bireyin rahatsızlıkla tam olarak uyarılmasını sağlayarak çalışmaya başlar. Duyarsızlaştırma aşamasında İşlemsel belleğin mümkün old uğunca fazla uyarana tarafından meşgul edilmesini hedefler. EMDR 2.0; işleyen belleği bir nevi «işletim sistemi» olarak kullanır. Çalışma Belleği Teorisine göre, Çalışma belleğin bir kapasitesi vardır, anılar uzun vadeli bellekte depolanır, bu anılar kısa vadeli belleğe getirilir, kısa vadeli bellekteki çalışma belleğinin kısıtlı kapasitesi sebebiyle iki iş birbiriyle yarışır getirilen anı ve terapistin verdiği görev. BLS bu noktada zorunlu değildir. Rahatsızlık düzeyi puanı düşer; duyusallık ve canlılık azalır.

Bu sunumda umut verici ve etkileyici bir yöntem olan EMDR 2.0 protokolü ile travmatik anıların daha hızlı işlenip geride bırakılabildiği anlatılacaktır.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Jeneralize Epilepsilerde İktal ve İteriktal EEG

Prof. Dr. İpek MİDİ

Jeneralize epilepsiler (JE), nöbetlerin aynı anda tüm beyin bölgelerinden kaynaklandığı bir epilepsi şeklidir. Jeneralize epileptiform deşarjlar, beynin her iki hemisferinden simetrik ve senkron olarak ortaya çıkarlar. Jeneralize epilepsiler çoğunlukla genetik veya idiyopatiktir. Ailede jeneralize nöbet tipleri veya jeneralize epilepsi öyküsü tanımı destekleyicidir. Bu tür hastalarda klinik bilgilere ek olarak en önemli tanı testi EEG'dir ve EEG'de jeneralize nöbet tiplerine eşlik eden tipik interiktal ve/veya iktal EEG bulguları olabilir. Jeneralize epileptiform aktiviteler: 1- İdyopatik Jeneralize Epilepsilerde, 2- Semptomatik/kriptojenik JE, 3- Hızlı jeneralize olan lokalizasyonla ilişkili epilepsilerde görülür.

Bu sunum içinde idiyopatik (genetik) jeneralize epilepsilerden bahsedilecektir. Jeneralize epilepsilerde görülebilen iktal ve interiktal aktiviteler; çoklu diken, çoklu diken yavaş dalga, diken yavaş dalga, keskin yavaş dalga, düzensiz diken/düzensiz keskin dalga ve hipsaritmi şeklinde özetlenebilir. Bu aktiviteler hiperventilasyon (HPV), intermittan fotik stimülasyon (IFS) ve uyku deprivasyon ile artar. İJE'lerde EEG'de temel zemin aktivitesi normaldir, interiktal deşarjlar bilateral senkron, simetrik ve jeneralize diken dalga deşarjları şeklinde olup, çoklu diken ve çoklu diken dalga deşarjları da sıklıkla görülür. Bu deşarjlar özellikle bilateral frontocentral bölgelerde daha yüksek amplitüdüdür.

İdyopatik (genetik) epilepsilerde atipik anormal aktivitelerde görülebilir ki bunlar anormal morfoloji, amplitüd asimetrisi, fokal başlangıç, fokal bitiş, fokal epileptiform deşarjlar, irregüler deşarjlar, jeneralize paroksizmal hızlı ritim şeklindedir. İJE'ler çocuklu çağda absans epilepsisi, juvenil absans epilepsi ve juvenil miyoklonik epilepsi sendromları olarak ayrılır. Jeneralize diken dalga deşarjlarının iktal ya da interiktal ayrımını yapmak zordur. Deşarjlar sırasında bilinç durumunu değerlendirmek gerekir. 2 sn den daha uzun süreli diken dalga deşarjlar sıklıkla klinik belirti ile birlikte dir. Bu sırada hastanın cevap ya da cevapsızlığı önemlidir. Bilinç bozukluğu saptanırsa iktal patern kabul edilir

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Nöromiyelitis Optika Spektrum Hastalıklarının Patogenezinde Nereden Nereye Geldik?

Prof. Dr. Ayşe ALTINTAŞ

Nöromiyelitis Optika Spektrum Hastalıkları (NMOSD); santral sinir sisteminin tanımlanan ilk otoimmün kanalopatisi olup, nadir görülen bir hastalıktır. Temel klinik bulguları; optik nörit, transvers miyelit ve area postrema sendromu olarak şekillenmekle birlikte, daha nadir olarak beyin sapı tutulum bulguları ya da serebral tutulum semptomları ile de karşımıza çıkabilmektedir.

Nöromiyelitis optika spektrum hastalıklarının patogenezinin anlaşılmasına başlanması 2002 yılında Lucchinetti ve arkadaşları tarafından NMOSD hastalarından elde edilen doku örneklerinin sistematik bir şekilde incelenmesi ile başlamıştır. Bu çalışmada dokularda immün globülin ve kompleman birikimlerinin varlığı gösterilmiş ve otoimmün antikör aracılı bir hastalık olabileceği öne sürülmüştür. Bunu izleyen dönemde, 2004 yılında Vanda Lennon ve arkadaşları bir otoantikör bulduklarını bildirmişler, 2005 yılında da aynı araştırmacılar bu otoantikörün santral sinir sisteminde astrositlerde yer alan aquaporin-4 adlı su kanalına karşı gelişmiş bir otoantikör olduğunu ortaya koymuşlardır. Takip eden yıllarda aquaporin-4'e yönelik otoantikörün patojenik doğada olduğu ortaya konmuş ve hastalığın hem kompleman aracılı, hem de antikör aracılı immün mekanizmaların aktivasyonu ile oluştuğu anlaşılmasına başlanmıştır.

Genç erişkinleri etkileyen, ağır görme kaybı ve felç tablolarına yol açabilen ataklarla seyreden NMOSD; santral sinir sisteminin “nöroimmünolojik inme” si olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle erken tanısı ve patogenezinin anlaşılmasıyla doğru tedavisinin planlanması yaşamsal önem taşımaktadır.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Rüyaların Fizyolojisi

Prof. Dr. Gülçin BENBİR ŞENEL

Uyku-uyanklık döngüsü, özellikle uykunun derinliğini sağlayan ve uyku dürtüsünü arttıran homeostatik sistem “Process S” ile genetik mekanizmalar ile yönetilen ve uykunun zamansal özelliklerini belirleyen sirkadiyen saat “Process C” arasındaki etkileşim ile sağlanır. Proses S, beyinde ve beyin-omurilik sıvısında biriken-üretilen nörotransmitter, nöropeptit ya da aracı moleküller gibi birtakım maddeler ile sağlanır. Proses C ise hipotalamusun suprakiazmatik çekirdeği ve nöral bağlantıları ile yönetilir. Uyanıklıkta, hipotalamusun arka lateral çekirdeğinden salınan hipokretin ve yaygın beyin sapı retiküler formasyon bağlantılarının oldukça aktif olduğu görülür. Proses S ve C sistemlerinin etkileşimi sonucu uykunun başlaması ile, hipotalamusun ön lateral preoptik çekirdeğinden salınan GABA aktivitesi ile birlikte, beyin sapı retiküler formasyonun aktivitesi azalır ve talamo-kortikal döngüler aktif hale geçerek uykunun NREM uyku evresi başlatılmış olur. Hızlı göz hareketlerinin (rapid eye movements, REM) olmadığı (non-REM) bu evrede serotonerjik lokus seruleus ile noradrenerjik rafe çekirdeğinin, REM uyku evresini baskıladığı bilinir. Ancak uykunun ultradiyen ritmi içerisinde, GABA erjik etki ile ponsta yer alan pedüncülopontin tegmental çekirdeklerin daha aktif hale gelmesi ile REM uyku evresi başlar. Rüyalar, temel olarak REM uyku evresinin bir elemanı olarak görülürler, ancak NREM uyku evresinde de daha elemanter şekilde ortaya çıkabilir. Görsel ve işitsel duyumlar ön plandadır; ancak beraberinde garip davranış şekilleri, azalmış refleks cevaplılık ve yönelim bozukluğu gibi eşlik eden bulgular da mevcuttur. Bunun nedeni, kortikal nöronların, özellikle limbik sistem ve prefrontal korteksin, mezensefalik ventral tegmental alandaki (A10) dopaminerjik nöronlar tarafından inhibe edilmesidir. Akkumbens çekirdekteki dopamin aktivasyonu rüya esnasındaki görsel-işitsel içerikleri ve garip düşünce şekilleri açıklarken, prefrontal kortekste dopaminerjik aktivasyon ise azalmış refleks cevaplılığı açıklar. Rüya esnasında bu nedenle uygun cevaplar verilmez, inhibisyon eksikliği vardır, benlik ile çevresel olaylar birbirinden ayırt edilemez. Bir rüya tipi olan ‘lüsid’ rüyalarda ise, kişiler rüyada olduklarının farkındadırlar ve bazen rüyayı yönetebilirler. Bu esnada, beyin sapı aktivasyonu yerine, REM uykusu sırasında devre dışı bırakılan kortikal alanların aktivasyonu izlenmektedir.

Fizyolojik rüyalar dışında patolojik rüyalar veya ilişkili hastalıklar da mevcuttur: Anoneiria, rüyaların kaybı demektir ve beynin ventromedial prefrontal korteks ve prefrontal korteks hasarlarında ya da kaudat başının etkilendiği beyin hasarlarında görülür. Buna karşılık, medial prefrontal korteks, ön singulat korteks ve bazal ön beyin hasarlarında ise rüyalarda artış görülür. Rüya yaşama hastalığı olarak da bilinen REM uykusu davranış bozukluğu (RDB) ise, rüyalar esnasında görülen kas tonusundaki azalmanın olmaması sonucu, hastaların rüyada gördüklerini yapmaları ile şekillenir, bu davranışlar çoğunlukla şiddet içerikli olup, hastanın kendisine veya yatak partnerine zarar vericidir. Bu durum sıklıkla nörodejeneratif hastalıkların (özellikle sinükleinopatiler) öncül bulgusu olarak izlenir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Otizmde Genler ve Tedaviler

Doç. Dr. Barış EKİCİ

Otizm erken çocukluk çağındaki, çocuğun gelişimine ve ailenin yapısına etkileri bakımından, en dramatik nörogelişimsel hastalıktır. Otizm'e yol açan nedenlerin fazlalığı, hastalığın heterojenitesi nedeniyle tedavi geliştirme uğraşları başarısız olmaktadır. Bu nedenle otizmlili çocukları alt gruplara ayırıp tedavi etmenin daha rasyonel bir yaklaşım olabileceği düşünülmektedir. Alt grupları oluşturmada en büyük yol göstericimiz ise genetik değişikliklerdir. Otizmlili çocukların yaklaşık yüzde 40'ında genetik mutasyonlar saptıyoruz. Kalıtsallık çalışmaları göz önüne alındığında otizm gelişiminde genetik faktörlerin etkisi yüzde 80'lere kadar çıkabilmektedir. Otizme yol açan genetik neden bulununca akla ilk gelen ise tedavi seçenekleridir. Bu sunumda mutasyona uğramış genlerin yapısını ya da çalışmasını düzenlemek için kullanılan "gen tedavileri" ve bu genin yol açtığı fonksiyonel bozukluğun düzeltilmesi için kullanılan diğer bir yöntem olan "precision medicine" yönteminden bahsedilecektir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Hafif Bilişsel Bozukluğa Sahip Yaşlıların Bilişsel İşlevlerinin Geri Kazanımı için cogniplant oyun Platformu

Prof. Dr. Ferruh TAŞPINAR

Cogniplat oyun platformu, yaşlı bireylerin bilişsel fonksiyonlarını iyileştirmeye yönelik bir rehabilitasyon aracıdır. Bu oyun platformu “Tübitak 1509 Tübitak Uluslararası Sanayi Ar-Ge Projeleri Destek Programı” kapsamında finanse edilen «9180037» numaralı ve yaşlıların bilişsel işlevlerini geri kazandırılması için geliştirilmiştir. Cogniplat altı alanda organize edilen nöropsikoloji, kognitif dilbilim ve konuşma terapisi teorilerini birleştiren çok disiplinli bir yaklaşıma dayalıdır. Altı alan, bir teşhis ve beş eğitim alanında farklı oyun alıştırmaları yoluyla bilişsel fonksiyonları geliştirmeye odaklanan bir yapıdadır. Ayrıca Cogniplat bireylerin bilişsel durumunu algılayarak, egzersizlerin zorluğu ve türünü otomatik olarak ayarlamaktadır. Geriatrik bireylerin bilişsel rehabilitasyon sürecinde etkili bir şekilde kullanılabilir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

EMDR’da Flash Tekniđi

Doç. Dr. Alişan Burak YAŞAR

EMDR Terapisi Francine Shapiro tarafından başta TSSB’yi hedefleyen, daha sonra çok çeşitli psikolojik ve psikiyatrik sorunlarla uygulanan için geliştirilen etkin ve güvenilir bir psikoterapi yöntemidir. EMDR Terapisinin bireysel ve grup uygulamalarında TSSB için kullanılabilir olduğuna dair pek çok araştırma literatürde mevcuttur. EMDR Terapisinde çeşitli bozukluklar için bireysel ve grup uygulamalarında kullanılan için pek çok spesifik protokol geliştirilmiştir. Flash Teknik metodu Philip Manfield (2017) tarafından geliştirilmiş bir EMDR protokolüdür. Bu protokolda travmatik anı ile daha çok az temas kurulur ve genelde iyi anılarla daha sık çalışılır. Travmatik anılarla daha az temas kurulması terapi sırasında dissosiyasyon ve abreaksiyon riskini azaltabilir. Bu nedenle bireysel müdahale imkanlarının daha az olduğu grup uygulamaları için daha uygun olabilir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Nörojenik Dil Bozukluklarında Elektrofizyolojik Ölçümlerin Rolü ve Kullanımı

Dr. Öğr. Üyesi.Seren DÜZENLİ ÖZTÜRK

Son yıllarda beyin görüntüleme tekniklerinde izlenen büyük gelişmeler dil ve konuşma bozukluklarının değerlendirilmesi ve sağaltımında yepyeni olanaklara yol açmaktadır. Yüksek zamansal çözünürlüğe sahip, düşük maliyetli bir yöntem olan Elektroensefalografi (EEG) işlevsel beyin araştırmalarında yaygın olarak kullanılan araçlardan biridir. EEG’de zaman kilitli bir uyarana yanıt olarak nöral işlemlenin senkron elektriksel aktivitesi olaya ilişkin potansiyeller (OİP) aracılığıyla incelenebilmektedir. Tipik olarak OİP’ler genlik, latans ve topografyaları ile karakterize edilirler. Dil işlemeyle ilişkilendirilebilecek OİP bileşenleri, uyumsuzluk negativitesi (MMN), P300, N400, geç pozitif bileşen (LPC) ve P600 dür. Beynin uyarana karşı öz, doğal yanıtı olan OİP bileşenleri, beyin hasarı veya nörodejenerasyona bağlı olarak değişen beyin dinamiklerini ve dil konuşma terapisinin indüklediği nöroplastisiteyi inceleme potansiyeline sahiptir. Bu sunumda nörojenik dil bozukluklarının tanılanması, prognozunun izlenmesi, müdahale yöntemlerinin etkililiğinin değerlendirilmesinde elektrofizyolojik yöntemlerin kullanımına yer verilecektir. Ayrıca grubumuzun yakın zamanda yürüttüğü dil, konuşma ve iletişim bozukluğu temelli bir demans türü olan Primer Progresif Afazi hastaları ile sağlıklı kontrollerin olaya ilişkin potansiyel yanıtlarının incelendiği çalışma bulguları özetlenecektir.

4. ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Gelişimsel Disleksi Tanılamasında Elektrofizyolojik Biobelirteçlerin Rolü: İşitsel Eşleşmeyen Negativite (Mismatch Negativity) Olay İlişkili Potansiyeli

Dr. Öğr. Üyesi. Sema ACAR ÜNLAGAN

Doğru ve akıcı sözcük ile metin okuma ve anlama sorunlarıyla karakterize olan gelişimsel disleksinin tanılanmasında geçerli ve güvenilir psikometrik bataryaların kullanımı yaygındır. Bu değerlendirmeler, ekonomik ve standart olmaları açısından değerlidirler. Ancak okumanın çıktıları (süreç-dışı; okumanın gerçekleştiği nihai aşama) hakkında öznel kanıt sunmaları açısından eleştirilmektedirler. Okuma, eş zamanlı ve/veya birbirinin ardı sıra gerçekleşen duysal, nörolojik ve bilişsel-dilsel işlemlerin çok bileşenli kolektif ürünüdür. Bu nedenle, okumayı yürüten/yöneten duysal, nörolojik ve bilişsel-dilsel süreçlerin süreç-içi (okuma gerçekleşirken -gerçek zamanda- süregelen aşamaların) değerlendirilmesi, kapsamlı ve doğru tanılama açısından kritik öneme sahiptir. Nörogörüntüleme gibi nesnel yöntemler okumanın süreç-içi işlemleri hakkında kanıtlar sunmaktadır. Bu konuşmanın amacı, gelişimsel disleksi tanılamasında geleneksel olarak klinik değerlendirmelerde kullanılan süreç-dışı değerlendirmeler ile gelişimsel disleksinin altta yatan sebeplerine odaklanan süreç içi ölçümlerinden biri olarak öne çıkan MMN olay ilişkili potansiyelinin gelişimsel disleksi belirteçlerinin anlaşılmasındaki rolüne dikkat çekmektir. MMN, okuma süreçlerinden fonem diskriminasyonun duysal süreçlerine dair nörofizyolojik kanıtlar sunması açısından gelişimsel disleksili örneklem gruplarıyla sıklıkla çalışılmaktadır. MMN, pasif seyrek uyaran paradigması ile sunulan uyaranlar arası farklılıkların ayırt edilmesine ilişkin bir potansiyeldir (Näätänen vd., 1978). Pasif seyrek uyaran paradigması, birbiri ardına sık tekrarlayan standart uyaran arkasından seyrek tekrarlayan farklı bir uyaranın sunulduğu paradigmadır (örn. /ba/ /ba/ /ba/ /ga/ /ba/ /ba/ /ga/). Standart uyaran belli sıklıkla tekrarlandıkça beyinin ilgili alanlarında standart uyarana ilişkin duysal reprezentasyon-hafıza meydana gelir (Bartha Doering vd., 2015). MMN bileşeni, bu standart uyaran reprezentasyonuna uymayan farklı ve sık tekrarlamayan seyrek uyaran arasındaki nöral eşleşmeme (mismatch) sonucunda oluşan, dikkat öncesi otomatik bir yanıttır (Näätänen vd., 2007). MMN bileşenin ortaya çıkması için katılımcının aktif dikkatinden bağımsız olarak seyrek uyaranın otomatik ve duysal şekilde ayırt edilmesi gerekir (Bartha-Doering vd., 2015). Bu nedenle, MMN bileşenin kayıt protokolünde genel olarak katılımcılardan sessiz bir video izlemeleri, sessiz okuma yapmaları ya da bilgisayar oyunu oynamaları istenerek dikkatlerinin uyarandan farklı bir yönde olması sağlanır (Maurer vd., 2003). Böylece, konuşma uyararı ile elde edilen işitsel MMN yanıtları, fonem diskriminasyonuna ilişkin otomatik yanıtlar olarak yorumlanmaktadır (Näätänen vd., 2007). Özellikle bebekler ve çocuklarda süreç-içi fonolojik işleme süreçlerini araştırmak için uygun bir nörofizyolojik araç olarak kabul görmektedir (Volkmer ve Schulte-Köme, 2018). Gelişimsel disleksi tanılı okul çağı çocuklarında tipik gelişim gösteren akranlarından farklı olarak fonemlerin ayırt edilmesinde düşük MMN genlik değerlerinin yanı sıra polaritede farklılaşma, latansların geç oluşması ya da hiç MMN yanıtlarının oluşmaması gibi farklılıklar sıklıkla saptanmaktadır (Bishop, 2007). Konuşma uyararı ile gerçekleştirilen işitsel MMN çalışmalarından elde edilen kanıtlar gelişimsel disleksinin nedenlerine ilişkin geliştirilen kuramlardan biri olan Fonolojik Bozukluk Kuramının nörofizyolojik kanıtları olarak

4. ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

yorumlanmaktadır (Thiede vd., 2019). Bu kurama göre, gelişimsel disleksili bireylerde gözlemlenen okuma sorunlarının temelinde fonolojik işleme sorunları yattığı öne sürülmektedir. Buna göre, fonemlere ilişkin zihinde depolama yapılması, okuma süreçlerinde gerekli olan grafem-fonem eşleme süreçlerinde bu depolardan ilgili fonemin geri çağırılması gibi süreçlerde yaşanan aksaklıkların okuma sorunlarını doğurduğu öne sürülmektedir (Ramus ve Szenkovits, 2008). Öte yandan, tonal uyaranlar arasından sadece hızlı akustikdeğişimlerin ayırt edilmesine olanak veren tonal uyaranlarda, fonemlerde gözle lendiği gibi düşük genlik değerlerini raporlayan çalışmalar da mevcuttur (Hämäläinen vd., 2015). Bu bulgular ise, gelişimsel disleksinin nedenlerine ilişkin öne sürülen başka bir kuram olan Hızlı İşitsel İşleme Kuramını destekler nitelikte olarak yorumlanmaktadır. Bu kurama göre, okuma sorunlarının temelinde aslında genel olarak işitsel işleme sorunlarının olduğu ileri sürülmektedir (Meng vd., 2005). White-Schwoch ve Kraus (2013) /ba/ ve /ga/ hecelerindeki F2 format geçiş farklılığının ayırt edilmesini, okul öncesi çocukların gelecek okuma becerilerinin bir biyobelirteci olarak tanımlamaktadırlar. Okul öncesi dönemde yetersiz fonolojik farkındalık becerileri olan çocukların, elektrofizyolojik ölçümlerde fizyolojik olarak da /ba/ ve /ga/ uyaranları arasındaki farkı ayırt edemediklerini ve okul çağında anlamlı ve anlamsız sözcük okuma ile metin okuma ve anlama sorunları yaşadıklarını belirtmişlerdir. Uluslararası literatürde, gelişimsel disleksili katılımcılarla gerçekleşen çalışmaların işitsel MMN yanıtlarının okumanın hiyerarşik açıdan ilk basamaklarından biri olan fonem diskriminasyon süreçlerine ilişkin elektrofizyolojik biyobelirteçler sunduğu görülmektedir. Türkçe konuşucular üzerine bildiğimiz tek çalışma olan Acar-Ünalgan'ın (2021) yayımlanmamış doktora tezinde /ba/ ve /ga/ uyaranlarıyla elde edilen işitsel MMN yanıtlarının gelişimsel disleksi tanısını yordayıcı nitelikte olabileceği düşünülmektedir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Spor Performansımızı İyileştiren Psikolojik Faktörlere Genetik Yaklaşım

Dr. Öğr. Üyesi. Beste TACAL ASLAN

İnsan doğasının ve yetiştirilmenin birbirini dışlamadığı, bunun yerine insan davranışını birçok yönden etkilemek için etkileşime girdiği konusunda her geçen gün fikir birliğine varılmaktadır. İnsanların yaşamın kaçınılmaz streslerinin olumsuz psikolojik etkilerine karşı dirençli olup olmadıkları, çevresel veya öğrenilmiş sosyolojik faktörlerin yanında genetik yapıdaki farklılıklardan bağımsız düşünülemez. Davranış genetiğindeki son kanıtlar, kişilik özelliklerinin çoğunun kalıtsal faktörlerle bağlantılı olabileceğini ortaya koymuştur. Biyolojik düzeyde, birçok kişilik özelliği, genetik bir temeli olan farklı nöronal sistemlerden etkilenir. Belirli bir spora uygun bir kişiliğin gösterilmesinin, potansiyel yeteneklerin başarılmasına katkıda bulunduğu gösterilmiştir. Stres, kaygı, agresyon gibi psikolojik performansımıza etki eden parametreler sportif başarıların belirlenmesinde etkili olmaktadır. Günümüzde incelenmekte olan kişilik özelliklerinden bazıları, zihinsel sağlık, dayanıklılık, öz saygı, öz-yeterlilik, eğilimsel iyimserlik ve olumlu/olumsuz duygusallığı içerir. Bu özellikler ile bağlantılı olduğu düşünülen genlerin sporcuların psikolojisinde etkili olduğu ve dolayısıyla sporcunun performansında rol oynadığı düşünülmektedir. Bu anlamda; örneğin, stresli ortamlarda veya stresin belirgin olduğu spor dallarında genetik yatkınlıklarının belirlenmesi, erken yaşta sporcuların psikolog desteğine yönlendirilmesine olanak sağlamak ve sportif anlamda başarıya katkıda bulunabilmektedir. Burdan yola çıkarak sporcuların davranışsal özellikleri kapsamında; stres direnci, kişilik özellikleri ve özellikle saldırganlıkla ilgili aday genlerden olan Serotonin Taşıyıcı Geni (5-HTT), Dopamin Reseptör Geni (DRD4, DRD5), Katekol-O-Metil Transferaz (COMT), Beyin Kökenli Nörotrofik Faktör (BDNF) gibi genlerden ve bu genlerin polimorfizmlerinin etkisinden bahsedilecektir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Pediyatrik Olgularda Rehabilitatif Oyunlarla Terapi

Dr. Öğr. Üyesi. Derya AZİM

Rehabilitatif oyun, çeşitli fiziksel, zihinsel, duygusal veya sosyal engelleri olan bireylerin tedavi sürecinde kullanılan oyunlardır. Bu oyunlar, terapi sürecini daha eğlenceli ve verimli hale getirmek için özel olarak tasarlanmıştır. Rehabilitatif oyunlar, çocuklar ve yetişkinler için farklı amaçlarla kullanılabilirler. Örneğin, çocukların motor becerilerini geliştirmelerine, dil becerilerini artırmalarına veya özgüvenlerini artırmalarına yardımcı olabilirler. Rehabilitatif oyunlar, terapi sürecinde bireylerin fiziksel veya zihinsel aktivitelerini arttırmalarına, stres seviyelerini azaltmalarına ve bilişsel becerilerini geliştirmelerinde etkilidir. Terapistler, rehabilitatif oyunları bireysel veya grup terapisi sırasında kullanabilirler. Bu oyunlar, bireylerin terapi sürecinde aktif bir rol almalarına ve kendi iyileşmelerine katkıda bulunmalarına yardımcı olur. Pediyatrik rehabilitasyon sürecinde oyun, terapi ve eğlenceyi bir arada sunarak etkili sonuçlar veren bir yöntemdir. Rehabilitatif oyunlar, pediyatrik rehabilitasyon sürecinde, fiziksel aktiviteler ve egzersizler, çocukların kas gücünü arttırarak iyileşmelerine yardımcı olur. Rehabilitatif oyunlar, çocukların fiziksel aktiviteleri eğlenceli bir şekilde yapmalarına ve tedaviye daha iyi uyum sağlamalarını destekler. Çocuklar, bilişsel becerilerini ve zihinsel esnekliğini arttırmak için çeşitli zorluklarla karşılaşır. Rehabilitatif oyunlar, problem çözme, hafıza ve dikkat gibi bilişsel becerileri geliştirir. Pediyatrik rehabilitasyon süreci, çocuklar için stresli olabilir. Rehabilitatif oyunlar, çocukların stres seviyelerini azaltır ve pozitif bir duygu durumu yaratır. Ayrıca, çocukların özgüvenlerini artırır ve kendilerine olan inançlarını güçlendirir. Sosyal becerileri geliştirir. Pediyatrik rehabilitasyon sürecinde, çocuklar diğerleriyle etkileşim kurmakta zorlanabilirler. Rehabilitatif oyunlar, çocukların sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur ve arkadaşlık kurmalarını teşvik eder. Yapılan literatür taramasında oyunların tedavi programı içerisine eklenmesi önerilmektedir.

Üstün Zeka, Üstün Yetenek Yaratıcılık Çözülebilir mi?

Uzm. Dr. Bülent MADİ

Bu soruya cevap evet, ama nasıl?

Zeka ile uyarıların alınabilmesi, kullanılabilmesi için uygun ortam; akıl ve yeteneğin kullanılabilmesi için de yine uyaranların olması, zihnin imgeler ile ilişkili olması gerekir. F. Villon 1431-1465 yılları arasında yaşadı. Kurallara karşı çıkmak, kavgalara karışmak, cinayet işlemek, hapisyanede kalmak ama oradan da kaçmak, idam kararı alınması Paris'ten uzaklaştırılması yaşamının özellikleridir. Bu süreçlerde lirik aşk içeren şiirler, baladlar yazdı. Orhan Veli bunların bir kısmını türkçeye çevirdi. Sait Faik'in tek başına yaşadığı adada gördüklerini, işittiklerini, zihninden geçenleri yazıya çevirmesi nasıl oldu? Zihinsel engellilerin yaptığı resimleri inceleyin! Aralarında deha sınırına yaklaşmış özellikler göreceksiniz. Psikotik veya sinestezik ressamı da inceleyerek üstün yeteneklerini anlayabiliriz. Nöropsikoloji testler yapılırken; ortam, gözlem, ses tonu, aileden gelen yeteneklerin vd. dikkate alınması gerekir.

İntihar Davranışının Adli Yönleri

Uzm.Dr. Yasin Hasan BALCIOĞLU

İntihar davranışı, birçok etmenin etkileşimi sonucu ortaya çıkan karmaşık bir fenomendir ve psikiyatrik hastalıkların birkaç ölümcül sonucundan bir tanesidir. İntihar davranışının, ölümlü sonuçlandığı takdirde sosyal çevresine, topluma veya intihardan kurtulan bireyin kendisine olan duygusal etkilerinin yanı sıra bu olayla karşı karşıya kalan ruh sağlığı profesyonelinin üzerinde de ruhsal zorlanma oluşturduğu açıktır. İntihar davranışının yordanmasına ve engellenmesine yönelik çalışmalar yürütmek halen psikiyatrinin en öncelikli ve en zorlayıcı hedefleri arasındadır. Uygulamada klinisyenin en kritik yükümlülüklerinden biri hastaların intihar riskinin değerlendirilmesidir. Bir hastanın intihar nedeniyle kaybedilmesi, psikiyatristler arasında hem duygusal, hem mesleki, hem de hukuki açıdan en korkulan sonuçlardan biridir. Optimal bir intihar risk değerlendirmesi için risk faktörlerinin yanısıra koruyucu faktörler hakkında bilgi edinmek de zorunludur. İntihar riski değerlendirmesi, intihara eğilimi olan hastaların tedavisini ve yönetiminde klinisyene yardımcı olan akut, yüksek riskli intihar faktörlerini ve mevcut koruyucu faktörleri tanımlar. Bu faktörlerin tanımlanmasında ve risk değerlendirmesinde klinik değerlendirme altın standarttır. Belgelendirme standart bakımın bir parçası olarak nitelendirilmemektedir ve belgelendirmenin olmaması hastanın doğrudan zararıyla ilişkili tutulamaz. Ancak belgelendirme standart bakımın yapıldığının en güvenilir kanıtıdır. Ayrıca iyi bir dökümantasyon hukuk nezdinde hekimin iyi tedavi niyetini göstermektedir. Güncel bilimsel bilgi ışığında temel mesleki kurallara uymak yasal süreçler açısından klinisyenlerin sorumlu tutulma ihtimalini azaltabilir. Böyle bir iddiayla karşı karşıya gelen psikiyatrist için temel korunma yolları; intihar riskinin genel kabul görmüş protokollere uygun şekilde özenle değerlendirilmesi, değerlendirmelerin ve uygulamaların kurallara uygun şekilde kayıt altına alınması ve riskleri gözetilen tedbir ve tedavi planlarının yapılması ile belirlidir. Ayrıntılı kayıt tutulmalıdır; iyi bir belgelendirmeye birleştirilmiş iyi bir klinik uygulama intihar riskinin değerlendirilmesi ve yönetimi açısından altın standarttır. Bu panelde ruh sağlığı profesyonellerinin intihar riskinin değerlendirilmesinin ve yönetiminin klinik ve yasal pencereden önemli incelikleri ele alınacaktır.

Suçun Nörobilimi

Uzm.Dr. Yasin Hasan BALCIOĞLU

Saldırganlık ve şiddet, ruh sağlığı uzmanlarından hem klinik hem de adli ortamlarda sıklıkla tespit etmeleri, değerlendirmeleri ve tedavi etmeleri istenen yaygın durumlardır. İnsan saldırganlığı, başka bir bireye yönelik, yakın zarar verme niyetiyle gerçekleştirilen herhangi bir davranıştır. Saldırganlık, politik, yasal, sosyolojik, psikolojik ve nörobiyolojik dahil olmak üzere çeşitli perspektiflerden bugüne kadar incelenmiştir. Saldırganlığın birden fazla sosyal ve psikolojik belirleyicisi vardır ve bunların nörobiyolojik bağlantılarını belirlemek, nihayetinde klinik olarak enformatik biyobelirteçlerin ve rasyonel tedavi tasarımının geliştirilmesini sağlayabilir. Nöroanatomik, nörohümorale ve nörotransmitter sistemlerin saldırganlığın engelleyicileri ve kolaylaştırıcıları olarak rolüne ilişkin bilgilerin çoğu hayvan çalışmalarından öğrenilmiştir. Saldırganlığı kodlamak için uzun süredir devam eden basit bir sistem, dürtüsel/araçsal dikotomi olmuştur. Dürtüsel veya tepkisel alt tip, en çok, hoş olmayan duygulanım durumlarını bastırmak gibi daha ilkel bir amaç güdüsüyle, engellenmeye veya algılanan provokasyona tepki olarak duygusal olarak yüklü, kontrolsüz bir saldırganlığı içerir. Öte yandan araçsal/proaktif saldırganlık, karakteristik olarak tahrik edilmek yerine tipik olarak saldırgan tarafından başlatılan planlı, kontrollü ve duygusal öğeleri az içeren eylemleri temsil eder ve açıkça değerli bir şey elde etme beklentisiyle motivedir. Nörobiyolojik çalışmalar, kemirgenlerde ve primatlarda saldırgan davranışları kolaylaştırma eğiliminde olan hipotalamik ve limbik beyin alanlarının bir alt kümesini tanımlamıştır. Buna karşılık, frontal korteksteki nöral aktivite genellikle saldırgan davranışı engeller. Daha yeni araştırmalara dayanarak, saldırganlığın genellikle, diğer işlevlerin yanı sıra, tipik olarak dürtülere direnme, davranışı düzenleme ve davranışın sonuçlarını anlama becerileri gibi birkaç bilişsel sistemdeki bozukluklarla ilişkili olduğu kabul edilmektedir. Bu yürütücü becerilerin nöral temeli prefrontal kortekste bulunur. Görüntüleme çalışmaları, saldırganlığı yüksek kişilerde prefrontal korteksin hacminin ve metabolizmasının azaldığını ortaya çıkardı. Filogenetik olarak eski bir yapı olan amigdala, duyguların merkezidir. Duygusal tepkilerin kaydedildiği ve modüle edildiği bu limbik bölge, aynı zamanda akut tehdit tepkisinde yer alır ve saldırganlığın ortaya çıkmasından sorumludur. Dürtüsel saldırganlığın aksine, insan proaktif saldırganlığının nöral substratları ve klinik özellikleri hakkındaki veriler sınırlıdır. Dürtüsel saldırganlık davranış sergileyen bir bireyi, saldırganlığı doğası gereği önceden tasarlanmış bir bireyden ayıran belki de birincil özellik, davranışsal kontrol düzeyidir. Hayvan modellerinde ve insanlarda agresif davranışların serotonin nörotransmisyonu tarafından düzenlendiği bilinmektedir. Davranış, serotonin salınımının düzenlenmesi, geri alımı ve hassasiyeti (serotonin reseptörleri yoluyla) dahil olmak üzere çeşitli seviyelerde değiştirilebilir. İnsanlarda, saldırganlık üzerine nörotransmitter araştırması, dürtüsel saldırgan davranışta serotonin hipofonksiyonunun dahil edilmesi etrafında toplanmıştır. Serotonin, uyarılara verilen limbik tepkilerin yukarıdan aşağıya; kontrolünde yer alan orbitofrontal korteks ve anterior singulat dahil olmak üzere prefrontal korteks bölgelerindeki aktiviteyi modüle eder. Saldırganlığa karşı nörobiyolojik savunmasızlık, doğalcı ve ahlaki yaklaşımlar arasında da bir tartışma konusudur. Ana tartışma, saldırgan davranışın insan davranış repertuarının doğal bir parçası olduğuna işaret eden biyolojik bulgulara rağmen, özgür iradeyle kontrol etmeyi öğrenmemiz gereken evrimsel bagajımızın da bir parçası olduğu argümanına dayanmaktadır. İnsan saldırganlığının oluşumunda nörobiyoloji ve bireyin çevresi arasındaki etkileşim üzerine iyi tasarlanmış çalışmaların eksikliği önemli bir endişe kaynağıdır.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Bununla birlikte, nörogörüntüleme yöntemleri, insan saldırganlığında hem nörotransmitter hem de nörodevre fonksiyonları hakkındaki bilgimizi geliştirmek için büyük bir potansiyele sahiptir. Bu panelde, suçlu bireylerle çalışan profesyonellere, sosyal memelilerde saldırgan şiddetin evrenselliği, işlevleri ve bu fenomeni açıklamak için üretilen fikirler hakkında yeterli anlayışa sahip olmalarına yardımcı güncel bilgiler paylaşılacaktır.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

İntihar Psikopatolojisi

Uzm. Dr. Hasan GÖKÇAY

Hasan Gökçay, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları, Şarkışla Devlet Hastanesi, Sivas, Türkiye Dünyada her yıl yaklaşık 800.000 kişi intihar nedeniyle ölüyor. İntihar dünya çapında başlıca toplumsal sorunlardandır ve intiharın en büyük yükü düşük ve orta gelirli ülkelerde görülmektedir. İntiharı önlemek için çeşitli klinik ve halk sağlığı müdahaleleri umut vaat ediyor, ancak bunların etkinliğine ilişkin bilgilerimiz büyük ölçüde yüksek gelirli ülkelere geliyor. İntihar tek bir nedene sahip olmaktan ziyade, yaşam boyunca ortaya çıkan ve cinsiyete, yaşa, etnik kökene ve coğrafyaya göre değişen çeşitli faktörlerin karmaşık etkileşiminin sonucudur. İntiharın psikopatolojisi anlamaya yönelik yaklaşımlardan biri, risk faktörlerinin yaşamın farklı evrelerinde devreye girdiği ve intiharın risk faktörlerinin ömür boyunca kümülatif sonucu olduğu önermesine dayanan yaşam seyri analizi olmuştur. Bireysel faktörler, özellikle psikiyatrik bozukluklar, yaşam seyri modellerinde intihar oranları üzerinde en güçlü etkiye sahiptir. Diğer predispozan faktörler arasında önceki intihar girişimi, çocuklukta cinsel istismar, aile intihar davranışı öyküsü ve erken çocukluk döneminde bir ebeveynin intihar nedeniyle kaybı vardır. İntihar, tanımlanabilir bir psikiyatrik bozukluk olmadığında da meydana gelir. Yalnız hissetme ve umutsuzluk gibi psikolojik değişiklikler ve sonrasında meydana gelen sosyal izolasyona intiharın psikopatolojisiyle ilişkilendirilmiştir. Ölümcül araçlara erişimle birleşen bu psikolojik değişiklikler, intihar eylemlerine kolaylaştırabilir. Ayrıca birçok intihar ve intihar girişiminden öncesinde stresli yaşam olayları meydana gelmektedir. İntiharın psikopatolojisini tam anlamıyla anlamak ve intihar davranışını tahmin etmeye çalışmak şu anda pek olası değildir. Bununla birlikte müdahale ve önlem hem klinik hem de toplum odaklı olmalıdır. Bu süreçte sağlık çalışanının oynayacağı rol çok önemli yer tutar.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Zorlu İkili: Madde Kullanım Bozukluğu ve İntihar

Uzm. Dr. Emine CENGİZ ÇAVUŞOĞLU

İntihar psikiyatrik bir terim olarak, kişinin kasıtlı bir şekilde kendi hayatını sonlandırmak için yaptığı ve ölümlü sonuçlanan bir eylem olarak açıklanabilir. İntihar çok yönlüdür ve nadiren tek bir nedeni vardır. Bununla birlikte intihar riski ile en çok ruhsal hastalıklar ilişkilendirilmiştir. Bağımlılık da genel popülasyona göre intihar riskini yükseltmektedir. Madde bağımlılarının ölüm nedenlerinin çoğu maddeyle doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkilidir. İntihar ise madde kullananların ölüm nedenleri arasında önemli yer tutmaktadır. Madde kötüye kullanımı başlı başına intihar ile ilişkilendirilebilmekle beraber, sosyal ve mesleki işlevsellikte kayıplara neden olabilmekte, başka psikiyatrik hastalıkların seyrini kötüleştirip, bedensel sağlığı da kapsayan tümünden bir kötüye gidiş yaratabilmektedir. Bazı madde kullanıcılarında intihar oranlarının daha yüksek olduğu bildirilmiştir. Sosyal destek azlığı, işsizlik, ekonomik güçlükler, yasal sorun yaşamış olmak, alkol kullanım bozukluğunun ve ek psikiyatrik hastalığın eşlik etmesi intihar riskini artıran özelliklerdendir. Sonuç olarak madde kullanım bozukluğu olanların genel popülasyona göre intihar açısından yüksek risk altında olduğunu biliriz. Önlenebilir bir ölüm nedeni olan intiharın bu riskli grupta önceden tahmin edilebilmesi ve intihar girişimlerini önleyebilmek için etkin tedavi stratejileri geliştirilmesi önemlidir.

İntihar Davranışının Nörobiyolojisi

Uzm. Dr. Simge KIRLIOĞLU BALCIOĞLU

İntihar davranışı pek çok psikiyatrik bozuklukta görülebilen, hastalığın şiddetini ve tedavi yöntemlerini etkileyebilecek klinik bir bulgudur. Psikiyatrik hastalıklarda olduğu gibi intihar davranışında da immün sistemin rol oynayabileceğine yönelik bulgular mevcuttur. Hem deneysel çalışmalarda hem de otopsi çalışmalarından edinilen verilerde intihar eden bireylerde kronik *Toxoplasma gondii* parazit enfeksiyonu ve bu bireylerin allerjenlere hassasiyetin belirgin olduğu atopik bir altyapıda oldukları saptanmıştır. Daha önce psikiyatrik tanı almamış allerji ve astımı olan kişilerde ilkbahar ve yaz mevsiminin başlangıcında, bu hastalıkların bulgularıyla birlikte intihar düşüncesi ve davranışının da arttığı gösterilmiştir. Bunun yanısıra allerjik riniti olan kişilerin intranazal kortikosteroid tedavinin azalmış intihar riski ile ilişkili olduğu gösterilmiştir. Bu da inflamatuvar yanıtın baskılanması ile intihar davranışının azaldığını bize göstermektedir. Ayrıca hepatit C tanısı almış olan hastaların Interferon – α tedavisinin ilk 12 haftasında intihar davranışının en yüksek oranda gözlemlendiği yapılan çalışmalarla saptanmıştır. Stres-diatez modeli, 1980'lerden bu yana çeşitli psikiyatrik bozuklukların mekanizmasını açıklamaya ve gelişim basamaklarını saptamaya yönelik girişimlerde ortaya atılmış kavramsal bir modeldir. Genetik yapı gibi yatkınlık oluşturuvcu etkenler ile aile ve çevre koşulları, erken çocukluk çağı olumsuz yaşantıları gibi stresörlerin biraraya gelmesi sonucu söz konusu hastalıkların ortaya çıkabileceği öne sürülmüştür. Stres – diatez modeli günümüze dek yapılan çalışmalarla da çeşitlendirilmiştir. Güncel bilgiler ışığında, intihar davranışının nörobiyolojisi, nöroinflamasyonun olası rolü ve bu birlikteliğin stres-diatez modeli çerçevesinde tartışılması amaçlanmıştır.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Örnek Rüyalar ve Yorumları

Dr. Görkem GÖKÇELİOĞLU

Psikanalitik rüya yorumu, Sigmund Freud tarafından ortaya atılan bir yöntemdir ve rüyaların insan zihnindeki bilinçdışı düşünceleri ifade ettiğine inanır. Rüyaların yorumlanması, insanların bilinçdışındaki gizli düşünceleri ve arzuları keşfetmelerine yardımcı olabilir. Bu sunumda, psikanalitik rüya yorumu yönteminin örnek rüyaları incelenecek ve bu rüyaların yorumlanması sırasında nelerin dikkate alınması gerektiği tartışılacaktır. Rüyaların yorumlanması sırasında, rüyanın anlatıldığı şekilde detaylıca incelenir ve rüyadaki semboller, nesnelere ve olaylar incelenir. Bu sembollerin gerçek hayatta neleri ifade ettiği araştırılır ve rüyanın anlatıcısının bilinçdışındaki düşüncelerini ifade ettiği düşünülen mesajlar ve arzular keşfedilir. Bu sunumda, örnek rüyalar ve bunların yorumlanması incelenecek ve psikanalitik rüya yorumu yönteminin kullanımı hakkında bilgi verilecektir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Psikiyatri ve Sinema

Dr. Ertuğrul BİŞGİN

Sinema ve psikiyatri; 20.yüzyılda birlikte büyüyen iki alan... Sinema tarihinde psikiyatrinin etkisinde kalan yüzlerce eser mevcuttur. Hem karakter yaratımda hem öykü anlatımda bu etkileri görebiliriz. Film içeriklerine bu etki bazen psikiyatrik bir hastalık bazen kuramsal bir altyapı ile eşlik eder. Ek olarak eserleri anlamamızda ve karakteri çözümlememizde de psikiyatri bilimine başvurabiliriz. Bu sunumda sinema tarihinden örneklerle psikiyatrinin etkisini inceleyeceğiz.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ
3-4 Haziran 2023
Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Psikiyatri ve Resim

Dr. Asude Zülal GÖLE

Görsel algılamamanın çift yönlü üstten alta ve alttan üste nöral yolaklarının tanımlanması ile birlikte soyut resim tarihindeki ressam örnekleriyle görsel algıdaki bireysel farklılıklar ve seyirci etkisinin tanımlanması.

4. ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Uzakdoğu Felsefesi

Dr. Murat KAPLAN

Farkındalık konusu üzerine çeşitli çalışmalarda dikkat çekilen ve özellikle de Uzakdoğu Felsefesi genel başlığı altında müfredata serpiştirilen, ülkemizde neredeyse hiç incelenmemiş olan önemli kavramlara değindiğim makalemde ‘kişisel dönüşüm yolculukları’ için verilen tavsiyelerin birçoğunda – büyük olasılıkla Çince’den tercümesi nedeniyle olduğuna inandığım – kavram kargaşalarını, tam anlaşılmadığını gözlemlediğim yaygın kullanıma sahip ‘denge, farkındalık ve dingin zihin’ gibi bazı ifadeleri mercek altına alıyorum. Uzakdoğu felsefesi müfredatında çalışılan ve hayati öneme sahip kavramlar olan yi: (yiii) ‘erdemli zihin’ ve farkındalığın özünü işaret eden nian (niyen) ‘evde olma’ olgusunu incelediğimiz makalemde, ‘denge’ ile ‘uyumu’ ‘yinyang’ sembolü ve kavramı üzerinden yaygın yanlış kullanımları düzeltmeyi de amaçlıyorum. Çünkü sözcüklerin zihnimizdeki anlamları ve sosyo linguistik etkileri ışığında baktığımızda bazı kavramların yaygınlaşan yanlış anlamları nedeniyle onları kullanarak hedeflenen farkındalık ya da dönüşüm yolculuklarına olması gereken etki ve desteğe ulaşamayacağını, ulaşamadığını gözlemlediğimize dikkat çekmek istiyorum. Makalemde değindiğim kavramlardan birisi olan ch’an (çen) ‘neyse o, nasılsa öyle’ prensibinin bireylere kazandıracığı yüksek bilinç ve farkındalık düzeyine dikkat çekerken Kung-Fu (ve özellikle de alt stiller olarak müfredatlarda mutlaka yer alması gereken Qigong ve Taiji) çalışmalarında özenle incelenen ‘zihnim ellerimde’, ‘eylemsizlik’, ‘her şeyi sadece ortaya çıktığında karşıla’ gibi prensip ve kavramlara da değiniyorum. İncelenen kavramlar ışığında Uzakdoğu Felsefesi ana başlığı altında çalışılan farkındalık olgusunu en sade tanımıyla ‘seçme becerisi’ olarak dikkatlere vererek sağlıklı seçimlerin arkasındaki biyolojiye ışık tutuyorum.

Geşalt Terapinin Kaygıyı Ele Alışı ve Nörobilim

Dr. Çiğdem KUDİAKİ

Geşalt terapi açısından insanın varoluşunun getirdiği ölüm, özgürlük ve yalnızlık/yalıtılmışlık türü durumların insanı bir yandan kaygılandırırken bir yandan da yeni hedeflere, yeni anlam ve seçimlere yönlendirerek tüm varlığımızla yaşamamıza olanak sağladığı vurgulanır. Perls varoluşcu kaygıyı, nevrotik kaygıdan ayırarak, nevrotik kaygı da kişinin yalnızlık, ölüm, belirsizlik gibi varoluşsal gerçekleri kabul etmek istemediğini ve bunları yaşamak yerine bunlardan kaçınmaya çalıştığında ortaya çıkan bir durum olarak tanımlamıştır. Varoluşcu kaygının aksine nevrotik kaygı, kişinin sürekli geleceği kontrol etmeye çalışarak “şimdi-burada” ve “olduğu gibi” yaşamasını engelleyerek sabitlemiş geşaltların oluşmasına yol açmaktadır. Gelecekte olumsuz ve kötü şeyler olacağı ve bu durumla baş edemeyeceğimize olan inancımız, çoğu zaman enerjinin yaratıcı bir biçimde ortaya çıkmasını engelleyerek enerjinin obsesif düşünmeye ya da gerçekçi olmayan aktivitelere yönelmesine yol açar. Özellikle kişinin gelecekle ilgili aşırı beklentilerine göre hayatını düzenleme çalışması, gelecekte olacakların gerçekleşme olasılığını kontrol etme çabasına dönüşmektedir. Bu durum kişinin kaygı bozuklukları yaşamasına yol açarak hem fiziksel hem de psikolojik sağlığını olumsuz etkilemektedir. Bu sunum kaygıyı nörobilim ve Geşalt Terapi açısından ele almaktadır.

Nörolojik Hastalıklarda Akım Sitometri Çalışmaları

Dr. Özgür ALBAYRAK

Akım Sitometri (Flow Cytometry), çağımızın en önemli hücresel analiz enstrümanlarından biridir. Hücrelerin fenotipleri hakkında çok önemli bilgiler vermekle birlikte asıl gücü, gerek statik gerekse de kinetik çalışmalar ile hücrelerin fonksiyonları (üretilen hücre içi moleküller, DNA yapısı, proliferasyon, fagositoz, sitotoksiste, vb.) hakkında da çok önemli verilerin elde edebilmemizi sağlamasıdır. Çok parametrelili çalışmalar ile düşük hacimli örneklerden yüksek verimle data alabilmenin önünü açan akım Sitometri ile, içerisinde çok az hücre bulunan BOS gibi sıvılardan da yüksek verimli analiz yapılabilmektedir. Bunların dışında, CBA gibi teknikler kullanılarak hücrelerin bulunmadığı serum v.b sıvılardan ELISA'ya alternatif molekül ölçümleri (sitokin, kemokin, büyüme faktörü, v.b) ölçümlerin yapılabilmesine olanak sağlaması ve FACS yöntemi ile heterojen bir popülasyondan ne kadar nadir olursa olsun seçilen hücrelerin ayrıştırılabilmesine olanak sağlaması ile, hücre biyolojisi çalışan bir bilim insanının en önemli dostudur Akım Sitometri. Bu sunumda Akım Sitometri'nin genel çalışma prensipleri ve uygulama alanlarına değinilecektir.

Multiple Sklerozun Deneysel Hayvan Modelleri

Dr. Ayşe ÖZKAN

Multipl skleroz (MS) hastalığının deneysel hayvan modelleri, MS nin patofizyolojisi, immünolojisi ve tedavisindeki ilerlemelerin anlaşılmasında önemli bir araçtır. Bu modeller, MS ile benzerlik gösteren bir dizi semptom ve patolojik değişiklikleri taklit etmektedir. MS nin deneysel hayvan modellerinden bazıları:

- EAE (Eksperimental otoimmün ensefalomyelit): MS'nin en sık kullanılan deneysel modelidir. Bu model, multipl skleroz (MS) hastalığı ile benzer patolojik özellikleri olan bir deneysel hayvan modelidir. EAE modeli, hayvanlara miyelin proteini veya diğer antijenlerin enjekte edilmesiyle oluşturulur. Bu antijenler bağışıklık sistemini uyarmakta ve T hücreleri, B hücreleri ve antikorlar dahil olmak üzere bir dizi immünolojik yanıtı tetiklemektedir. Bu yanıt sonucunda, sinir hücrelerinin ölümüne neden olan inflamasyon ve miyelin kaybı gibi MS semptomlarına benzer semptomlar gözlenmektedir.
- Theiler virüsü enfeksiyonu: Bu model, farelerde multipl skleroz ile ilişkili olarak demiyelinizasyon ve inflamasyonu indükleyen bir viral enfeksiyonu kullanmaktadır. Bu modelde, viral enfeksiyon sonrası immün sistemin hücreleri, miyelin proteine karşı yanıt vererek inflamasyon ve sinir hücrelerinin ölümüne neden olmaktadır.
- Kuprizon, MS gibi demiyelinizan hastalıkların deneysel modellerinde kullanılan bir ajan olarak bilinmektedir. Kuprizon, farelerde veya diğer hayvanlarda, özellikle de primatlarda MS patofizyolojisine benzer semptomları taklit edebilen bir toksindir.
- Kuprizon modeli, farelerde miyelin kaybı ve demiyelinizasyon oluşturmak için kullanılmaktadır. Bu modelde, farelere kuprizon verilerek miyelin yıkımı ve oligodendrosit kaybı gibi MS semptomlarına benzer semptomlar oluşmaktadır. Kuprizon ayrıca, oligodendrositleri doğrudan etkileyerek miyelin yapımını da inhibe etmektedir. Multipl skleroz (MS) gibi karmaşık nörolojik hastalıkların araştırılması için hayvan modelleri oluşturmak oldukça önemlidir. MS, insanlarda ortaya çıkan bir hastalık olmasına rağmen, hayvan modelleri aracılığıyla hastalığın patofizyolojisi, immünolojisi ve tedavisi hakkında birçok bilgi elde edilebilir. Deneysel hayvan modelleri, MS nin patofizyolojik mekanizmalarını taklit edebilen bir dizi semptomu gösterebilir. Bu modellerde, hastalığın temel mekanizmaları, immünolojik yanıtlar, inflamasyon, demiyelinizasyon ve nöronal hasar gibi MS semptomlarının taklit edilmesi için çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Hayvan modelleri, hastalığın erken aşamalarından itibaren etkileri incelenebilecek araştırmaların yapılmasını sağlamaktadır. İlaçların etkinliği, dozajı ve yan etkileri gibi konuları araştırmak için hayvan modelleri kullanılmaktadır. Bu modeller, tedavi seçeneklerinin geliştirilmesine ve iyileştirilmesine de katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, hayvan modelleri, MS hastalığının genetik yatkınlığı ve çevresel faktörlerin rolü gibi önemli konularda da bilgi sağlamaktadır. Bu modeller, MS hastalığının nedenlerini anlamak ve risk faktörlerini tanımlamak için de kullanılabilir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

‘Beyin Neden Çözülemiyor’

Uzm.Fzt. Ebru ALBAYRAK SİDAR

Beyin Bilmecesi Neden Çözülemiyor?

İnsanoğlu tarih öncesinden beri bilinç, akıl, sağduyu, idrak ve ruh gibi kavramların peşine düşmüştür. Antik mısırdaki insan bilinç ve ruhunun kalpte olduğu düşünülür, mumyalama yapılırken beyin diğer organlarla birlikte çıkarıp atılırken, kalp bedende bırakılırdı. Tarihte bilinen en eski beyin araştırması, MÖ 3. yüzyılda yaşamış olan Antik Yunan filozofu Aristoteles’ in ‘De Anima’ (‘Canlıların Ruhları’) adlı eseridir. Aristoteles’in yaklaşımı, o dönemde yaygın olan ‘ruh’ kavramını da içermektedir. Ona göre, canlıların ruhu, bedenle birlikte çalışarak hareket etmelerini sağlayan bir güçtür. Beynin rolü de bu ruhun bedende kontrolünü sağlamaktır. Aristoteles beyini, kalp için bir soğutucu görevi gören ikincil bir organ ve ruhun serbestçe dolaştığı bir yer olarak görüyordu. O dönemlerden bugüne beyinle ilgili kimi zaman bizi çok şaşırtan, kimi zamansa ‘İşte bu!’ dedirten bir çok farklı araştırma ve kanıtlara ulaşıldı. Bugün artık beynimizin vücudumuz için bir soğutma makinesi olarak çalışmaktan çok daha fazlasını yaptığını biliyoruz. Bunun yanında hala cevabına ulaşamadığımız birçok farklı soruyu da sormaya devam ediyoruz. Bu sorulardan bazıları: Bilinç nasıl ortaya çıkar? Sordüğümüz bu ilk sorunun cevabına hala ulaşmış değiliz. Neden bazı insanlar daha akıllı veya yaratıcıdır? Beyindeki sinir hücreleri (nöronlar) nasıl bir araya gelerek bilişsel süreçleri yönetir? Beyindeki bilgi işleme süreçleri nasıl gerçekleşir? Neden bazı insanlar daha hızlı ve daha etkili öğrenirken, diğerleri daha yavaş öğrenir? Beyindeki bellek işlevi nasıl çalışır ve neden bazı insanlar daha iyi hatırlar? Beyin hasarından sonra nasıl yeniden yapılır ve işlevlerini nasıl geri kazanır? Neden bazı insanlar duygusal olarak daha dengeli veya daha duyarlıdır? Duyularımızın beyindeki işleme süreçleri nasıl gerçekleşir? Neden bazı insanlar uyku sorunları yaşar ve uyku sırasında beyin nasıl çalışır? Beyindeki hastalık ve bozuklukların nedenleri ve tedavileri nelerdir? Tüm bu soruların cevaplarını ararken beyin araştırmalarında yepyeni bir döneme girdiğimizi de görüyoruz. İnsan beyniyle ilgili son yıllarda yapılmış olan çalışmalar bize küçük resimdeki ayrıntılarla oyalanırken resmin tamamını kaçırıyor olduğumuzu gösterdi. Artık resmin tamamını anlamaya odaklanan araştırma sayısı hızla artıyor.

Peki nedir bu resmin tamamı? Beyin bilmecesi yüzyıllar hatta binyıllardır çözememiş olmamızın olası sebepleri neler olabilir? 3-4 Haziran tarihinde bu konuların cevaplarını birlikte araştıracağız ve cevaba en yakın seçeneklere göz atacağız.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Suç Davranışının Bilişsel Davranışçı Temeli

Klnk. Psk. Başak ALTUNBEK

İnsan davranışlarının tümünde olduğu gibi suç davranışı da bireysel ve çevresel etmenlerin etkileşimi sonucu ortaya çıkar. Suç davranışının çok yönlülüğü bu davranışın anlaşılması için farklı kuramların geliştirilmesine yol açmıştır. Bu kapsamda suç davranışını açıklamaya çalışan kuramlar bu kompleks davranışı açıklamak için çok yönlü bir yaklaşım sunmaya çalışmaktadır. Bilişsel teoriler çerçevesinde, suç davranışı, oluşumunda etkisi olduğu düşünülen bilgi işleme süreçleri, kişilerin dünyayı algılama biçimleri, akıl yürütmeleri ve olaylara yükledikleri anlamlar çerçevesinde açıklanır. Bilişsel teoriler suç davranışının temelinde bilişsel hataların ve şemaların olduğunu savunmaktadır. Şemalar, kişilerin doğuştan itibaren geliştirdiği bilişsel örüntülerdir. Bu örüntüler geçmiş deneyimleri içerir ve bu deneyimleri temel alarak yeni gelen bilginin yorumlanması ve işlenmesi süreçlerine etki ederler. Bu bağlamda şemalar otomatik düşüncelerin ve bilişsel çarpıtmaların temelini oluşturur. İlgili bilgi işleme süreçleri ve yorumlamalardan sonra çevreye cevap olarak davranış gelişir. Şemaların önemine ek olarak; Kohlberg'in (1974) Bilişsel Ahlak Gelişim Teorisi, Yochelson ve Samenow'un (1976) suç davranışını kriminal düşünme hatasının bir sonucu olarak sundukları Suçlu Kişilik Teorisi, kişilerin suç davranışının sosyal bilgiyi işleme sürecinde yapılan hatalardan kaynaklandığını tartışan Sosyal Bilgi İşleme Teorisi (Dodge, 1986) tartışılacak teorilerden bazılarıdır. Bilişsel yaklaşımın yanı sıra davranışçı teoriler de suç davranışını farklı bir perspektifle açıklamaktadır. Davranışçı teoriler kapsamında klasik ve edimsel koşullanma, bilişsel teorilerin aksine kişilerin davranışlarını etkileyen faktörlerin gözlemlenebilir dışsal uyaranlar olduğunu vurgularlar. Edimsel koşullanma, suç davranışının artması davranışın ardından gelen pozitif ya da negatif pekiştirmeyle açıklarken; sosyal öğrenme teorisine göre ise suç davranışı belirli koşullanmalarla oluşur ve öğrenme süreçlerinden etkilenir. Bu oturumda bilişsel teorilere ek olarak davranışçı teoriler kapsamında, Bandura'nın (1977) Sosyal Öğrenme teorisi, Burgess ve Akers'in (1966) Ayırıcı Güçlendirme Teorisi ve son olarak medyanın suç davranışı üzerindeki etkisi tartışılacaktır.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Atipik Demans: Olgu Sunumu

Klnk. Psk. Zeynep Betül ALP

Atipik Demanslar: Alzheimer Dışı Demansların Önemi ve Bir Vaka İncelemesi Atipik demanslar alanında merak uyandırıcı ve bilgilendirici bir vaka sunumu olmayı hedefleyen bu çalışma, karmaşık bir hasta profili üzerinde durarak, demansın farklı yönlerini ve etkilerini anlamamıza katkıda bulunacak ve Alzheimer dışı demansların önemine dikkat çekecektir. Olgu, 78 yaşında erkek bir hastanın ilk olarak 2019 yılında psikiyatri başvurusu ile ortaya çıkan bir takım fizyolojik ve psikolojik belirtilerinin ilerleyen süreçteki dönüşümünü nöropsikolojik değerlendirme, frontal davranış envanteri sonuçları, beyin MR görüntüleri ve EEG sonuçlarını kullanarak, hastanın yaşadığı belirtileri ve süreci aktarmayı hedeflenmektedir. Atipik demanslar konusunda ilerlerken, bu sunumun demans alanında çalışan profesyonellerin farklı demans türlerini tanıma ve değerlendirme yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olması amaçlanmaktadır. Kongre katılımcılarına sunulan bu özet, demans alanında bilgi ve deneyim paylaşımına zemin hazırlamak ve katılımcıların çalışmalarını tanıtmak için hazırlanmıştır. Ayrıca, her demansın Alzheimer demansı olmadığına ve non-Alzheimer demanslarını teşhis etmenin önemine vurgu yaparak, bu alandaki farkındalığı artırmayı hedeflemektedir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Geşalt Terapinin Öfkeyi Ele Alışı ve Nörobilim

Uzm. Psk. Canan AKTAŞ

Öfke, temel duygular arasında yer alan, engellenme, haksızlığa uğrama, tehdit edilme, yoksun bırakılma, kısıtlanma gibi durumlarda ortaya çıkan; duygusal, bilişsel fizyolojik boyutları ile yaşanan kişiyi rahatsız edici uyarıcıları ortadan kaldırmaya yönelten güçlü bir duygu olarak tanımlanmaktadır (Balkaya 2003). Soykan (2003) öfkenin diğer duygular gibi son derece doğal, evrensel ve sağlıklı biçimde ifade edildiğinde yapıcı ve kişilerarası ilişkileri kuvvetlendirici bir özelliğinin olduğunu belirtmektedir. Öfke hissettiğimiz bir şeydir. Her zaman bir nedeni vardır ve ilgi görmeyi hak eder. Gonzalez (2009) sağlıklı ya da uyumsuz öfkenin, kişileri potansiyel olarak tehlikeli bir durumda olduğuna ilişkin uyardığını, kişinin bu yolla probleme yaklaşma ve onu çözmeye ilişkin stratejiler geliştirdiğini belirtmektedir. Buna karşın Lerner (1996) öfke göstermenin diğerleri tarafından onaylanmama ihtimalini beraberinde getirmesi, öfke duygusu ile başlayan değişim ihtiyacının belirsizlik barındırması, öfke sonucunda kişinin kendisine ya da başkalarına saldırganca davranma ihtimali olmasının öfkenin kendisinin korku ve kaygı kaynağı olarak yorumlanmasına neden olduğunu belirtmektedir. Öfke duygusu ve saldırganlık gösterme davranışı pek çok psikolojik sorunla ilişkilendirilerek psikoterapi kuramlarının konusu olmuştur. Geşalt yaklaşımının kurucusu olan Perls (1976) insan varlığının sadece kendi başına yeterli bir varlık olmadığını, yaşamını sürdürmek için mutlaka bir çevreye ihtiyaç duyduğunu, davranışların da kişinin çevresi ile ilişkisi içinde oluşan süreçler olduğunu belirtmektedir (akt: Harris,2011). Yazar organizma ile insan arasındaki bu ilişkiden hareketle öfkenin kişisel olarak yaşanan bir duygudan ziyade, organizma ve çevrenin ilişkilerinin bir sonucu olarak değerlendirmesi gerektiğini belirtmektedir. Clarkson (1989) öfkenin, kişinin haksızlığa uğradığı bir durumda ona harekete geçme gücü veren, doğal yaşam gücümüzün bir parçası olan, kendi varlığımızın farkına varmamızı ve sahip çıkmamızı sağlayan temel bir duygu olduğunu belirtmektedir. Öfke çevre ile temasımızda haksızlığa ya da saldırıya uğrama, aşağılanma, reddedilme, suçlanma, engellenme, istediğimiz bir olayın olmaması ya da istemediğimiz bir olayın olması gibi dünyanın adil olmayan biçimde davrandığını düşündüğümüzde ortaya çıkar. Geşalt yaklaşımında duygular yol gösterici rehberler olarak değerlendirilir. Geşalt yaklaşımında öfkenin bedende oluşan duyular yolu ile farkına varılması, öfkeye neden olan ihtiyacın talebin anlaşılması, duyguların paylaşılması yolu ile taleplerin iletilmesi ve pazarlık yapılması ve son olarak uzlaşma ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Uzlaşma ve çözüm kişinin istediğinin mutlaka olması anlamında değil konunun bir sonuca bağlanması olarak anlaşılmalıdır. Öfke ayrıca Geşalt yaklaşımında önemli yer suçluluk ve utanç kavramları ile de açıklanmaktadır. Geşalt terapi yaklaşımına göre utanç, eleştiri ile birlikte oluşan kendilik değerindeki azalmayı, korku ve üzüntü duygularının savunma amaçlı olarak yer değiştirmesini ve öfkenin kabullenilmemesi ya da kendine döndürülmesini içermektedir. Çocuk, istekleri yerine getirilmediğinde, eleştirildiğinde, aşağılandığında kendine bakan kişi ile ilişkisinin sona ereceğinden korkar, ihtiyaçları kabul edilmediği için üzülür, öfkelenir. Ancak bu duygularla baş edecek bilişsel ya da duygusal bir kaynağı yoktur. Kendine bakım veren kişilerle olan ilişkiye ihtiyacı vardır. Bu nedenle kendi ile ilgili atfı içselleştirir onlarla iç içe geçer “ben de bir gariplik var, sevilmeyecek biriyim vb..” gibi bir içe alma geliştirir. Böylece öz değerini düşürür. Ayrıca çocuk ilişkisinin sona erme tehlikesi yüzünden bakıcılarına öfkelenemez. Öfkesinin yönü bakıcılarına değil kendine yönelir kendisine kızar ve öfkelenir. Bu yolla utanç oluşur.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Bu bağlamda geştalt terapisi utancın oluşmasına yol açan öfke duygusunu ifade edilmesinin engellendiği anılar ile çalışarak duyguların şimdi ve burada yaşanmasına olanak sağlar. Bu yolla kişinin sahiplenilmeyen ve ifade edilemeyen öfkesini yaşamaya olanak sağlayarak suçluluk ve utanç duygularının azalması ve tatminkar bir hayat sürmesi için yeni donanımlar elde etmesi desteklenir. Bu bağlamda Geřtalt yaklaşımında öfke azaltma ya da öfke kontrolü gibi kavramlara yer verilmemektedir. Öfkesinin altında yatan temel ihtiyacı konusunda farkındalığı arttırılarak ihtiyaçlarını çevre ile uyumlu biçimde sağlaması öfkesini uygun biçimde ifade etmesi desteklenmektedir. Bu yaklaşım aynı zamanda hiç öfkelenmeyen kızmayan kişilerin de ihtiyaçlarını karşılamadıkları için sorun yaşadıklarını kabul eder. Kişilerin kendilerini çevreden ayırarak öfke duygusunu yaşamaya olanak vererek ihtiyaçlarını fark etmeleri amaçlanmaktadır. Geřtalt yaklaşımı öfkeyi sadece kişinin içinde hissettiği tümörlü bir duygu olarak yaklaşmadığı gibi, işlevsel yanlarına vurgu yapmakta ve kişi ile çevresinin etkileşimi sonucunda orta çıktığını vurgulamaktadır. Geřtalt terapi yaklaşımında kişinin ihtiyaçları için çevreye yönelmesi, isteğini ihtiyacını açık biçimde anlaşılır biçimde aktarması, karşısından gelen tepkilere göre pazarlık etmesi ve istediği o kişi ile olmuyorsa bile ihtiyaçlarını karşılayacak çözümleri bulmaya yönlendirilmesi söz konusudur. Çünkü Geřtalt yaklaşımının ana amacı bütünleşme ve büyüme-dir.

Tüm Yönleriyle Anomik Afazi ve Beyin Hasarına Bağlı Dil ve Konuşma Bozukluklarında Bilişsel Rehabilitasyonun Önemi

Uzm. Fzt. Nuri ÜÇLER

Geriatrik bireylerde fizyolojik yaşlanma ile birlikte hafif bilişsel bozukluk meydana gelebilir. Hafif bilişsel bozuklukta hem bellek hem de bellek dışı alanlarda bozulma meydana gelir. Anksiyete, depresyon ve diğer olumsuz ruh sağlığı koşulları da bilişsel fonksiyonlarda azalmaya yol açmaktadır. Hafif bilişsel bozukluğun demansa dönüşme riski oldukça yüksektir. Bu sebeple tanı, takip ve tedavi önemlidir. Bilişsel fonksiyonların prevalansı yaşla ve düşük eğitim düzeyiyle artmaktadır. Altmış beş yaş ve üzeri geriatrik bireylerde hafif bilişsel bozukluk görülme oranı %15-20'dir. Egzersiz eğitimi ve kognitif eğitim, bilişsel fonksiyonları geliştirir. Bilişsel oyunlar da bu bireylerde hafıza ve iletişim üzerinde uyarıcı bir etkiye sahiptir. Oyun eğitimi, hafif kognitif bozukluk ve depresyon riskini azaltmak için serebral korteksin uyarılmasını sağlamaktadır. Ayrıca geriatrik bireyleri tedaviye katılması için motive etmektedir. Bilgisayar tabanlı kognitif oyun eğitiminin bu popülasyonda dikkat yeteneği ve bellek gelişiminde olumlu etkileri bulunmaktadır.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Primer Progresif Afazi: Olgu Sunumu

Uzm. Dkt. Ayşegül YILMAZ

2 yıldır şikayetleri devam eden 67 yaşındaki erkek hasta 2022 yılı ocak ayında konuşma bozukluğu şikayeti Nöroloji Polikliniğine başvurmuştur. Afazi Dil Değerlendirme (ADD) testi uygulanmış, konuşmanın tutuk olduğu ve sesletim hatalarının olduğu görülmüştür. Takip edilen hastanın temmuz ayı ADD sonucunda adlandırma ve okumada progresyon görülmüştür. 2023 Ocak ayı ADD sonucunda adlandırmada progresyon görülmektedir. Konuşmada tutukluk artmıştır. Sesletim hataları mevcuttur. Nöropsikolojik test sonucuna göre frontal disfonksiyonlar, adlandırma güçlüğü ve her iki bellek modalitesinde de ileri düzeyde dikkate sekonder tipte bellek güçlükleri mevcuttur. Planlama, yüz tanıma ve primer bellek kayıtları korunmaktadır. MR bulguları incelendiğinde frontotemporal alanda sol hemisferin sağ hemisfere kıyasla baskın atrofi görülmektedir. Vaka bulgularında dil baskın başlangıç olduğu görülmektedir. Bulgular sonucunda Primer Progresif Afazi olduğu düşünülmektedir. Primer Progresif Afazi başlangıçta dil fonksiyonlarının progresif bir şekilde bozulmasıyla karakterize bir durumdur. Fonemik parafazik hatalar, agramatizm, azalmış sözcük çıktısı, adlandırma becerisinde kayıplarla karakterizedir. En az 2 yıl izole dil becerilerinin etkilendiği görülmektedir. PPA'da ifade edici dil ve iletişim becerilerinin desteklenmesine yönelik dil ve konuşma terapisi müdahaleleri uygulanmaktadır.

Posterior Kortikal Atrofi Vakası

Öğr.Gör. İnci BİRİNCİOĞLU

Posterior kortikal atofi (PKA), primer olarak oksipital, parietal ve temporal beyin bölgelerini etkileyen ve Balint (simultanagnozi, optik ataksi, oküler apraksi) ve Gerstmann (agrafi, akalkuli, sağ-sol dezoryantasyonu ve parmak agnozisi) sendromlarının bazı komponentlerini ve vizüel agnozi, agrafili ve agrafisiz aleksi, apraksi, çevre agnozisi, anomi, prosopagnozi ile seyreden göreceli olarak erken evrelerde bellek ve dil işlevlerinin korunması ile karakterize nörodejeneratif bir demanstır. Başlangıç yaşı, başlangıç bulguları ve prognozu açısından tipik demanslardan farklı olan bu hastalık, bir vakanın anamnezi, tetkikleri ve tedavi süreci çerçevesinde sunulacaktır. Sunumun amacı tipik ve atipik demans kavramlarını daha anlaşılır şekilde kavramsallaştırabilmek ve farkındalık yaratmak yönündedir.

4. ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Rehabilitasyon Oyun Geliştirme ve Uygulama Örnekleri

Uzm. Fzt. Ahmet EMİR

İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü Rehabilitasyonda Oyunlaştırma Oyunlaştırma «gamification» terimi, sağlık sektörü ile uzun yıllardır farklı sektörlerde kullanılan ve oyun elementlerinin oyun olmayan içeriklerde kullanıcıların deneyimini ve ilgisini arttırmak amacıyla kullanılması olarak tanımlanmaktadır. Oyunlaştırma günümüzde pek çok farklı sektörde sunulan hizmetin kalitesini artırma, yüksek etki düzeyi sağlama, daha fazla kullanıcıya ulaşma gibi amaçlarla kullanılmaktadır. Sağlık alanında rehabilitasyon hizmetlerinde oyunlaştırma ise oyun elementlerinin verilen konvansiyonel, teknoloji temelli uygulamaların yanında, video-oyunların rehabilitasyonda direkt olarak kullanılmasını da ifade etmektedir. Rehabilitasyon bilimleri alanında hem terapistlerin hem de hizmet alan hastaların ve danışanların rutinden çıkıp, kişilerin terapi hizmetlerine katılımını artıran ve terapi hizmetlerinin etkinliğine katkı sağlayan bir yöntem olduğu bildirilmektedir. Oyunlaştırmada kullanılan; kullanıcı etkileşimi, öğrenmenin desteklenmesi, zorluk, kişinin becerileri, hedef, kazanım ve ödül faktörlerinin ICF çerçevesinde rehabilitasyon hizmetlerinin etkin yürütülmesinde de göz önünde bulundurulmuş faktörler ile paralel olması sebebiyle oyunlaştırma uygulamaları rehabilitasyon bilimlerinde kullanılabilir bir konsept olarak karşımıza çıkmaktadır. Rehabilitasyonda oyun geliştirme alanında çalışan araştırmacılar rehabilitatif oyun geliştirme süreçleri içerisinde, tüm süreci kapsayan bir çerçeve geliştirmişlerdir. Bu süreç kişiler, teknoloji, bağlam ve estetik olmak üzere dört ana element olarak incelenmektedir. Bunlardan ilki bu süreçte yer alan kişilerdir. Burada kişiler oyun geliştirme-oyunlaştırma süreçlerinde görev alan, klinik tecrübesini, terapileri yürüten klinisyenler, geliştirilen sistemler üzerinden araştırma tasarlayarak fizibilite, güvenilirlik geçerlilik çalışmalarını yürütecek araştırmacılar, oyunların ilk senaryo aşamasında rol alan oyun tasarımcıları, oyunların geliştirilme sürecinde aktif rol alan, yazılım-donanım etkileşimini, sistem testlerini yapacak sistem geliştirme uzmanları ve son olarak da tüm bu süreçlere dahil olacak kullanıcılar/hastalar ve bakım verenlerdir. Teknoloji başlığında rehabilitasyonda kullanılacak yazılımlar ve donanımlar ile bunların hangi yollarla etkileşimde bulunacağı ve uygulama protokolleri tanımlanmaktadır. Estetik başlığında görsellik ağırlıkta olmak üzere kullanıcı arayüzü, grafikler, işitsel-haptik geribildirimler yer almaktadır. Kişinin motivasyonunu ve katılımını artıracak eğlence faktörü de bu başlıkta ele alınmaktadır. Bağlam başlığında ise rehabilitatif amaçlarımız temel alınmaktadır. Motor beceri mi? Bilişsel beceriler mi? Hangi alanda kişiye destek olunması amaçlanacak? Hedef kullanıcı, hasta, birey kim olacak? Oyunlaştırma ve/veya oyun geliştirme sürecinde geliştirilecek sistemler kişiyi değerlendirecek mi, takip edebilecek mi? Geliştirilecek oyun tek oyunculu mu çok oyunculu mu ve etkileşim ortamı ev için mi yoksa klinik kullanım için mi olacak? gibi soruların cevapları burada ele alınır. Tüm bu alanları bir terapistin bilmesi oyun senaryosunu geliştirme ve taslak oluşturma esnasında büyük avantaj sağlayarak sürecin sağlıklı yürütülmesini sağlar. Bu aşamada yeni bir oyun veya uygulama geliştirmek isteyen klinisyen-araştırmacı sensör sistemleri ile oyunlaştırma teknikleri ile rehabilitasyon takip uygulama sistemleri (fiziksel aktivite takibi, normal eklem hareketlerinin takibi, uygulama içi oyun elementli geri bildirimler) mi geliştirmek yoksa, video-oyun temelli rehabilitasyona yönelerek başlı başına rehabilitasyon amaçlı video oyunları mı geliştirmek/uygulayacak buna karar vermelidir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Rehabilitasyonda Video-oyunlar Exergaming Exergaming terimi ticari olarak eğlence amaçlı genel popülasyonun isteklerine hitap edecek şekilde geliştirilmiş video oyunlarının bir egzersiz formunda terapötik amaçlı uygulanmasıdır. Literatürde kullanım adıyla video bazlı oyun tedavisi de yine exergaming terimi ile birlikte kullanılmaktadır. Bu alan içerisinde temel olarak aktif olarak oyun oynamayı sağlayan Nintendo wii, Microsoft Xbox/Kinect, PlayStation Move gibi kontrollere sahip oyun konsolları sıklıkla kullanılmaktadır. Serious Games Exergame tanımlamasında tamamen farklı olarak; salt eğlence harici primer bir amacı olan (sağlık bilimleri, rehabilitasyon, eğitim, koruyucu rehabilitasyon) oyunlardır. Hali hazırda var olan sensör sistemleri ve donanımlar üzerine geliştirilen rehabilitasyon amacıyla hazırlanmış, terapötik hedefleri olan oyunlar bu kapsamda incelenir. Bu oyunlar genellikle yaygın kullanımdan çok amaca yönelik oluşturulduğu için oyunların arasında benzerlikler ve çeşitlilikler değişkenlik gösterir. Bu noktada terapistlerin rehabilitasyonda video oyunlarını hangi amaçla kullanacaklarına ve içinde buldukları rehabilitasyon sisteminin ihtiyaçlarına göre exergame sistemlerini mi yoksa serious game içeren sistemleri mi kullanacaklarına iyi karar vermeleri gerekmektedir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Ergoterapi Temelli Rehabilitatif Oyunlarla Terapi

Uzm. Erg Hilal BOSTANCI

Sanal gerçeklik (SG), ergoterapi alanında anlamlı, amaçlı ve ilgi çekici aktiviteler yoluyla bireyler için günlük yaşam aktivitelerinde artan bağımsızlık sağlamaktadır. Ergoterapistlerin ve oyun geliştiricilerin bazı ortak noktaları vardır. Örneğin, her iki profesyonel grup, başkalarının anlamlı aktivitelerinin günlük aktivitelerine katılırken içsel bir esneklik duygusu geliştirmelerini sağlamaktadır. Her iki grup da bireysel, kademeli fırsatlar tasarlamak için stratejiler geliştirir. Böylece bireyler sosyal katılım için kapasiteyi geliştirebilmektedir. Ergoterapistler, gelişimsel engelli bireylerle birçok farklı becerinin kazanılmasını desteklemek için video oyunları da dahil olmak üzere sanal gerçekliği kullanabilmektedir. Video oyunları, sosyal katılımı teşvik etmek için bireysel ve kademeli bir ergoterapi müdahale planına entegre edilebilmektedir. Rehabilitatif teknolojiler herhangi bir bozukluk sebebiyle aktivitelerini gerçekleştirme de problem yaşayan bireylerin becerilerini geliştirmeye yönelik tasarlanmış teknolojileri içermektedir. Bu tür teknolojiler nöroplastisite ve motor öğrenme prensiplerine dayanan tekrarlanan uygulamalara izin vermektedir. Bu cihazlar, problem çözme için motive edici ve elverişli zenginleştirilmiş ortamlarda performans geri bildirimini ile göreve özgü aktivitelerin yüksek tekrarlarını teşvik eden bir tedavi müdahalesi sunmaktadır. Rehabilitatif oyunlar sayesinde pek çok günlük yaşam aktivitesinin simüle versiyonları farklı çevrelere uygun tasarlanabilmekte ve bununla birlikte danışanlar tarafından aktivitenin parametreleri tekrarlı bir şekilde gerçekleştirilebilmektedir. Rehabilitatif oyunlar ile birlikte aktiviteler önce kapalı çevrede çalışılmaktadır ve daha sonra açık çevreye doğru ilerleyen bir tedavi planı oluşturulabilme fırsatı katılımcılara ve terapistlere sunulmaktadır. Ergoterapi temelli rehabilitatif oyunların biofeedback sağlaması klinik çalışmalarda görülen en önemli yararlarından birisi olarak gösterilmiştir. Katılımcıların rehabilitatif oyunlar sırasında kendilerini motive eden görsel ve sesli geri bildirimler alabiliyor olmaları kendilerini kontrol edebilmeleri için geri bildirim sağlamaktadır. Bu açıdan rehabilitatif oyun tasarımlarında biyo- geribildirimlerin tanımlanması rehabilitasyon sürecinde oldukça yararlıdır. Rehabilitatif oyunlarda geri bildirimler çok çeşitli şekillerde tanımlanabilir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Nörogelişimsel Bozukluklarda İşitsel Uyarımın (SAS Metodunun) Etkisi

Nörobilim Uzm. Anastasia ÜNVER

Nörobilim dünyasında müzik, giderek artan bir şekilde, bir biyolojik işlev olarak ele alınmaktadır. Yeni işlevsel beyin görüntüleme teknikleri genel olarak beyni, özel olarak da beynin müzikle ilgili yönlerini anlamaya yönelik yeni anlayışların yolunu açmaktadır. İşlevsel beyin görüntüleme çalışmalarının meta-analizleri, müziğin beyindeki birçok alanı içeren yaygın sinir şebekelerinde işlendiğini göstermektedir.

Son yıllarda bu alanda görülen büyük gelişimler ve nörobilim alanında yapılan çalışmalara dayanarak ortaya çıkardığımız SAS Metodu; kulaklıklar aracılığı ile müziği, tonları ve konuşmaları birer araç olarak kullanarak kişinin ihtiyacına yönelik özel nöro ses stimülasyon yazılımını modüller halinde ortaya koyar ve kişide bilişsel, fiziksel ve duygusal gelişimini desteklemeyi hedefler.

Nörogelişimsel Bozukluklarda destekleyici bir yöntem olarak uygulanan SAS Metodu tamamen dikotik seslerin (sağ kulak sol hemisfer ve sol kulak sağ hemisfer) kulaklıklar aracılığıyla katılımcılara uygulanması ilkesine dayanmaktadır. İşitsel uyarım yoluyla kullandığımız ve aşağıda belirttiğimiz her bir bileşen, beynin işlevselliğinin ve etkinliğinin artmasını amaçlar.

Bu oturumda SAS Metodunun altyapısında kullandığı '*Hemisferik Spesifik İşitsel İşleme, Yarımküreler Arası Hareket, Müzik Uyarımı, Dil Uyarımı, Binaural Frekans Farklılıkları ve Solunum Hızı*' teknikleri ve bu tekniklerin beyinde yaratacağı etkiler değerlendirilecek, SAS Metodu uygulama sonrasında Nörogelişimsel Bozukluklar yaşayan çocuklarda, gençlerde, yetişkinlerde ve ileri yaş bireylerde ne tür değişimler gözlemlendiği tartışılacaktır.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ
3-4 Haziran 2023
Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

SÖZEL VE POSTER BİLDİRİLER

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Zihinsel Antrenmanın Elit Sporcular Üzerinde Zihinsel ve Problem Çözme Becerilerine Etkisi

Gözde ACARAY

Amaç

Bu araştırmanın amacı elit sporcuların zihinsel dayanıklılık ve problem çözme becerilerinin psikolojik durumlarının 12 haftalık zihinsel antrenman sonucunda ön test ve son test skorlarını belirlemektir.

Yöntem

Araştırmada, araştırma deseni olarak karma desen tercih edilmiştir. Araştırmanın nicel bölümünde yarı deneysel model tercih edilerek deney grubunu oluşturan 47 elit sporcuya Sheard ve arkadaşları (2009) tarafından geliştirilen SMTQ (Sports Mental Toughness Questionnaire) Türkçeye uyarlaması Altıntaş ve Bayar Koruç (2015) tarafından yapılan SZDE (Sporda Zihinsel Dayanıklılık Envanteri) uygulanırken, psikolojik durumlarını tespit etmek üzere Emotive 5 Kanallı EEG cihazı ile stres, heyecan, odaklanma, ilgi-sıkılğanlık, kaygı ve rahatlık gibi psikolojik durumlarını ölçmeye yönelik ön testler yapılmış ve skorları kaydedilmiştir. Ön testin ardından MMTS antrenman protokolü kapsamında katılımcılara 12 haftalık zihinsel antrenman uygulanmış ve son test yapılarak skorlar arasındaki farklılıklar gözlemlenmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bulgularına göre sporcular zihinsel dayanıklılık olarak ön testte ortalamaları 2.1/8 bulunurken toplamda 32,25/60 olarak tespit edilmiştir. Son test sonuçlarında ise olumlu gelişme gözlemlenerek ortalama 4.2/7 iken toplamda 48,12/80 olarak bulunmuştur. Zihinsel Dayanıklılık alt boyutlarında ise skorlar şu şekildedir; “Güven”, ön test 7,52 son test 15,80, “Tutarlılık” ön test 10,7 son test 15,47, “Kontrol” ön test 8,20 son test 14,73. Sporcular ile yapılan ölçümler sonucu zihin uyum katsayılarında bir artış gözlenirken EEG cihazı yapılan ölçümler sonucu ile Stres, heyecan, odaklanma, ilgi-sıkılğanlık, kaygı ve rahatlık gibi psikolojik durumları ile ilgili olarak pozitif yönde gelişme olduğu ortaya çıkmıştır.

Sonuç

Sonuç olarak bakıldığında 12 haftalık zihinsel antrenman programının sporcularda zihinsel dayanıklılık, zihin uyum katsayısı ve psikolojik durumu ciddi oranda ve pozitif yönde etkilediği, geliştirdiği ve bu durumun sportif başarıya yansıdığı ortaya görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Zihinsel dayanıklılık, psikolojik durum, zihinsel antrenman,

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Zihinsel Antrenmanın Genç Voleybolcuların Psikometrik Değerleri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi

Rıdvan Ekmekçi, Rıdvan Çakır

Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Denizli

ridvanekmekci@gmail.com, ridvancakir07@gmail.com

Sporcuların saha içi performansları içsel ve dışsal faktörlere bağlı olarak sürekli değişiklik göstermektedir. Hepimizin bildiği gibi rekabet düzeyindeki sporlarda, sporcunun psikolojisi önemli bir faktördür. Zihinsel (bilişsel) beceriler sporcu performansı için çok önemlidir. Bilişsel beceriler beyin temelli beceriler olmakla birlikte en basitinden en karmaşık becerilere kadar sporcunun performansına doğrudan etki eden faktörlerdir. Bu nedenle sporcular diğer bilgilerin yanında kendi dikkat, problem çözme, hatırlama ve algı mekanizmalarının nasıl çalıştığını bilmeleri ve geliştirmeleri gerekir (Michelon, 2006). Müsabaka ve yarışmalarda sporcular sakin kalma, odaklanma ve problem çözme becerileri gibi zihinsel faaliyetlerini çokça kullanırlar. Bununla birlikte sporcu stresli ve yorgun olduğunda performansını iyi bir şekilde sürdürmesi zorlaşmaktadır. Bu nedenle çeşitli zihinsel antrenman metotları öğrenerek performanslarını iyi düzeyde sürdürmeye çalışmalıdırlar. Bu çalışmanın amacı sporcuların istedikleri performansı sergilemeleri için 12 haftalık bir zihinsel antrenman programı oluşturmak ve sporcuların yukarıda bahsedilen konularda kendilerini geliştirmelerini sağlamaktır. Bu doğrultuda yarı deneysel metot kullanılarak sporcuların, dikkat, reaksiyon, kalp atım hızı değişkenliği ve meditasyon düzeyleri ölçülmüştür. Ölçümler için EEG, biogeribildirim ve ışıklı reaksiyon cihazları kullanılmıştır. Çalışmaya 30 sporcu katılmıştır ve sporcuların yaş ortalaması 16,54'tür. Sekiz haftalık eğitim sonrasında elde edilen bulgular incelendiğinde sporcuların dikkat ortalamalarının %3,19 düşüş gösterdiği gözlemlenmiştir. Öte yandan reaksiyon süreleri %4,43 (dokunuş sayısında 2,09 artış); kalp atım hızı değişkenliği %183,96; maksimum kalp atım hızı değişkenliği %95,23 ve meditasyon düzeylerinin ise %0,88 oranında artış gösterdiği tespit edilmiştir. Sonuçlar, zihinsel antrenmanın sporcuların bilişsel becerilerini artırdığını ve fiziksel performanslarını sergilemelerinde de pozitif yönlü bir etkide bulunduğunu ortaya koyar niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Zihinsel antrenman, spor psikolojisi, spor, performans

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Talamus ve dil işleme ilişkisinin meta-analitik yöntemlerle incelenmesi

Talat Bulut^{1,2}, Peter Hagoort¹

1 Max Planck Institute for Psycholinguistics, Neurobiology of Language Department, Nijmegen

2 İstanbul Medipol Üniversitesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü, İstanbul

Amaç

Dil işlevleri ağırlıklı serebral korteksle ilişkilendirilmekte, subkortikal yapıların dil işleme sürecine katkısı ise daha sınırlı olarak ele alınmaktadır. Bu çalışmada subkortikal yapılardan talamusun dil ile ilişkili işlevlerinin ve işlevsel bağlantılarının araştırılması amaçlanmıştır.

Gereçler ve Yöntem

Sağlıklı katılımcılarla dil üzerine gerçekleştirilen ve sol ya da sağ talamusta aktivasyon rapor eden işlevsel nörogörüntüleme çalışmaları BrainMap veritabanı üzerinden arandı. Bu kriterleri sağlayan 129 çalışma sol talamus için, 88 çalışma da sağ talamus için tespit edildi ve meta-analize dahil edildi. Meta-analitik bağlantı modellemesi kullanarak dil görevleri esnasında sol ve sağ talamusun koaktivasyon desenleri tespit edildi. Ayrıca yine BrainMap veritabanı üzerinden gerçekleştirilen işlevsel çözümleme analizi ile sol ve sağ talamusun hangi dil işlevleriyle istatistik olarak anlamlı düzeyde ilişkili olduğu incelendi. Bulgular: Meta-analitik bağlantı modellemesine ilişkin bulgular, sol talamusun dil işlevleriyle ilgili olarak özellikle bilateral frontotemporal sistem, bilateral subkortikal yapılar ve sağ serebellumu kapsayan yaygın bir koaktivasyon deseni sergilediğini göstermiştir. Sağ talamus ise daha sınırlı bir koaktivasyon deseni sergilemiş, serebellum ile istatistik olarak anlamlı koaktivasyon göstermemiştir. İşlevsel çözümleme analizine ilişkin bulgular, yalnızca sol talamusun dil işlevleri (konuşma ve anlambilgi) ile anlamlı bir ilişki sergilediğini ortaya koymuştur.

Sonuç

Bulgular, talamusun kortikal-subkortikal dil ağı içerisindeki rolünü vurgulamakta, dil ve beyin ilişkisine dair araştırmalarda meta-analitik yaklaşımın kullanılabilirliğinin altını çizmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dil, talamus, meta-analitik bağlantı modellemesi, işlevsel çözümleme

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

İmgeleme Yönteminin Stroop Etkisi Üzerindeki Etkisi

Dr. Öğretim Üyesi Fatih BAL

Doç. Dr. İpek OKKAY

Amaç

Bu çalışmada imgelemenin stroop etkisi üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

Gereçler ve Yöntemler

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim-öğretim yılında İstanbul İli Beyoğlu İlçesi'ndeki bir özel bir sağlık merkezine başvuran 40 katılımcı oluşturmaktadır. Çalışma grubuna her biri 90 dakikalık 14 haftalık imgeleme seansları düzenlenmiştir. Bu çalışmada grupların ön ve son testler arasındaki farkı belirlemek için Mann-Whitney U Testi, gruplar arasındaki ön test ve son test farklılıklarını değerlendirmek için Wilcoxon İşaretli Sıralama Testi kullanılmıştır. Araştırmada toplanan verilerin analizi SPSS 25 programı ile bilgisayarda yapılmıştır.

Bulgular

Yapılan imgeleme çalışmasının stroop etkisini azaltmaya yönelik etkisi olduğunun göstermektedir.

Sonuç

Elde edilen sonuçlara göre imgeleme yönteminin stroop etkisini azalttığı sonucuna varılmıştır. Araştırmanın ileriki çalışmalarla desteklenmesi çalışma sonucunda önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İmgeleme, Stroop Testi, Stroop Etkisi

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Denge Egzersizlerinin Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklarda Hiperaktivite Düzeyine Etkisi: Pilot Çalışma

Turgay Altunalan 1, Evren Erik 2

1 Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Trabzon, Türkiye turgay.altunalan@ktu.edu.tr

2 Gülen Güneş Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, İstanbul, Türkiye

Amaç

Bu çalışmanın amacı, Otizm spektrum bozukluğu (OSB) tanılı çocuklarda, uygulanan denge egzersizlerinin hiperaktivite düzeyleri üzerindeki etkiyi incelemektir.

Gereç ve Yöntem

Çalışmaya, 6-12 yaş aralığında, OSB'li 7 çocuk dahil edildi. Çocukların demografik bilgileri alındıktan sonra, uygulama öncesinde ve sonrasında dikkat eksikliği boyutu, hiperaktivite ve dürtüsellik boyutu, karşıt gelme- davranış bozukluğu boyutu, depresyon ve anksiyete boyutu Vandebilt Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Aile Değerlendirme Formu ile değerlendirildi. Müdahale 10 hafta boyunca haftada 2 gün, günde 40 dk olacak şekilde uygulandı. Denge egzersizlerinin zorluk düzeyi çocukların gelişimlerine göre her iki haftada bir güncellendi.

Bulgular

Vanderbilt Ölçeğinin dikkatsizlik ($p=0.010$ $d=1.00$), hiperaktivite/dürtüsellik ($p=0.003$ $d=1.23$), karşıt gelme- davranış bozukluğu ($p=0.009$ $d=1.15$) ve toplam puanında ($p=0.002$ $d=1.48$) anlamlı fark bulundu.

Sonuç

Denge aktivitelerinin OSB li çocuklarda hiperaktivite düzeylerini ve buna bağlı semptomları azalttığını bulduk. Tüm çocukların DEHB puanları iyileşti. Bu pilot çalışma sonuçları, DEHB rehabilitasyonunda denge egzersizlerinin dikkate alınması gerektiğine dair ön kanıtlar sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Otizm spektrum bozukluğu; Hiperaktivite; Denge; Egzersiz

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Anaokulu Çocuklarında Çeviklik, Sıçrama ve Denge ile İnhibisyon Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Ali Mert Şendil 1, Umut Canlı 1, Alpaslan R. Akarçesme 1, Beyza Başarır 1

1 Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Tekirdağ

Amaç

Çalışmada, 5-6 yaş grubunda yer alan çocukların çeviklik, sıçrama ve denge performansları ile yürütücü işlevlerden biri olan inhibisyon parametresi arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntemler

Çalışmaya, anaokulunda eğitim gören 5-6 yaş aralığında bulunan 139 çocuk (61 Kız ve 78 Erkek) gönüllü olarak katılmıştır. Çocukların fiziksel performans unsurlarının belirlenmesinde çeviklik, dikey sıçrama ve denge testleri kullanılmıştır. İnhibisyon özelliğinin belirlenmesinde ise; okul öncesi çocuklar için tasarlanan ve geçerliliği/güvenirliliği yapılmış bir tablet uygulaması (Early Years Toolbox) içerisinde bulunan Go/No-Go testi kullanılmıştır. Çeviklik, sıçrama ve denge parametreleri ile inhibisyon arasında ilişkinin tespit edilmesi için kısmi korelasyon analizinden yararlanılmıştır.

Bulgular

Katılımcıların çeviklik performansı ile Go/No-Go testinde bulunan yapıdaki doğruluk sayısı (YDS) arasında negatif ve orta düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,37$; $p<0,05$), statik denge performansı ile YDS arasında pozitif ve zayıf bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0,19$; $p<0,05$). Ayrıca, statik denge ile yapıdaki reaksiyon zamanı (YRZ) arasında negatif ve zayıf bir ilişki belirlenmiştir ($r=0,20$; $p<0,05$). Dinamik denge ve sıçrama performansı ile ise inhibisyonun diğer parametreleri arasında herhangi bir ilişki tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Sonuç

Analizler, çeviklik ve statik denge performansı ile inhibisyon parametrelerinde bulunan YDS ve YRZ arasında bir ilişki olduğunu gösterirken, dinamik denge ve sıçrama ile inhibisyon arasında bir ilişki olmadığını göstermektedir. Araştırmada; 5-6 yaş çocuklarda fiziksel performans ve yürütücü işlevler arasındaki kompleks ilişkiler ortaya konulmuştur. Bu sürecin detaylı analizinin yapılabilmesi için uzunlamasına araştırmaların yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Fiziksel performans, yürütücü işlevler, fiziksel uygunluk, ketleme

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

5-6 Yaş Çocuklarda Motor Yeterlik ve Yürütücü İşlev Arasındaki İlişki

Alpaslan Ramazan Akarçeşme 1, Umut Canlı 1, Ali Mert Şendil 1, Beyza Başarır 1

1 Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği

Amaç

Bu araştırma, 5-6 yaş grubundaki çocukların motor yeterlikleri ile yürütücü işlevleri arasındaki ilişkilerin incelenmesine yönelik yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Çalışmaya, anaokulunda eğitim gören 5-6 yaş aralığında bulunan 139 çocuk (61 Kız ve 78 Erkek) gönüllü olarak katılmıştır. Çocukların motor yeterlik öğeleri KTK Motor Yeterlik testi ile ölçüldü. Çocukların inhibasyon ölçümü, okulöncesi çocuklar için tasarlanan ve geçerliliği yapılmış bir tablet uygulaması (Early Years Toolbox) içerisinde bulunan Go/No-Go testi kullanılarak ölçülmüştür. Motor yeterlik ve yürütücü işlev arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı kısmi korelasyon analizi ile belirlenmiştir.

Bulgular

GDD (geriye doğru dengeleme) ile YDS (yapdaki doğruluk sayısı) incelendiğinde pozitif ve zayıf bir ilişki belirlenmiştir ($r=0,26$; $p<0,05$). GDD ile YMDS (yapmadaki doğruluk sayısı) incelendiğinde pozitif ve zayıf bir ilişki belirlenmiştir ($r=0,18$; $p<0,05$). GDD ile DK (dürtü kontrolü) incelendiğinde pozitif ve zayıf bir ilişki belirlenmiştir ($r=0,19$; $p<0,05$). YA (yanlara atlama) ile YDS incelendiğinde orta düzeyde ve pozitif bir ilişki belirlenmiştir ($r=0,41$; $p<0,05$). YA ile yapdaki doğru reaksiyon zamanı incelendiğinde zayıf ve negatif bir ilişki belirlenmiştir ($r=-0,29$; $p<0,05$). YA ile DK incelendiğinde zayıf ve pozitif bir ilişki belirlenmiştir ($r=0,18$; $p<0,05$). YDHE (yanlara doğru hareket etme) ile YDS incelendiğinde orta düzeyde ve pozitif bir ilişki belirlenmiştir ($r=0,32$; $p<0,05$). YDHE ile DK incelendiğinde zayıf ve pozitif bir ilişki belirlenmiştir ($r=0,19$; $p<0,05$). El göz koordinasyonu ile herhangi bir ilişki olmadığını göstermektedir.

Sonuç

Elde edilen bulgular, motor yeterlik ve yürütücü işlevler arasındaki ilişkileri anlamamıza yardımcı olmaktadır. Özellikle, GDD, YA ve YDHE gibi belirli motor beceriler ile YDS, DK ve yapdaki doğru reaksiyon zamanı gibi belirli yürütücü işlevler arasında pozitif ve negatif ilişkiler belirlenmiştir. Bu sonuçlar, motor yeterlik ve yürütücü işlev ilişkisinin önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Motor yeterlik, yürütücü işlevler, inhibasyon, dürtü kontrolü

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

TİP-2 Diyabet Modelinde Ghrelinin Beyin Üzerine Antioksidan, Antiinflamatuvar ve Nöroprotektif Etkilerinin Değerlendirilmesi

Özlem Ergül Erkeç 1, Zubeyir Huyut 2, Eda Açıkgöz 3, Mehmet Tahir Huyut 4

1 Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji Anabilim Dalı, Van, Türkiye. (Orcid:0000-0001-5275-6254)

2 Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyokimya Anabilim Dalı, Van, Türkiye. Orcid:0000-0002-7623-1492)

3 Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı, Van, Türkiye. (Orcid: 0000-0002-6772-3081).

4 Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı, Erzincan, Türkiye. Orcid: 0000-0002-2564-991X

Amaç

Diyabet, insülin sekresyonunda veya kullanımındaki bozukluk sonucu merkezi sinir sisteminde, kognitif disfonksiyona ve yapısal bozulmaya yol açan kronik bir hastalıktır. Nöroprotektif etkileri bildirilmiş olan ghrelinin diyabette nöroprotektif, antiinflamuar veya antioksidatif etkileri araştırılmamıştır. Bu çalışmada ghrelinin tip-2 diyabette beyin dokusunda inflamatuvar, oksidatif stres ve histolojik parametreler üzerine etkileri araştırıldı.

Gereçler ve Yöntemler

38 Wistar albino rat randomize olarak; Kontrol, STZ, STZ+Ghrel, STZ+Metformin gruplarına dağıtıldı. STZ grupları yüksek yağlı diyetle beslendi. STZ (40 mg/kg) 22. gün uygulandı. İzleyen 3 hafta ilgili gruplara ghrel, veya metformin uygulandı. Beyin homojenatında oksidatif stres ve inflamatuvar parametreler ELISA ile ölçüldü ve beyin dokusunda hematoksilen-eozin boyama yapıldı.

Bulgular

STZ+Ghrel ve STZ+Metformin gruplarının kan glukoz seviyeleri STZ grubuna göre düşüktü ($p < 0.001$). Ayrıca, STZ+Ghrel grubunda STZ+Metformin grubuna göre kan glukoz seviyeleri daha düşük bulundu ($p < 0.001$). STZ uygulaması TNF- α , MDA seviyelerini kontrole kıyasla artırırken; GSH-Px, CAT, SOD ve NGF seviyelerini ise azalttı ($p < 0.001$). Metformin uygulaması STZ grubuna kıyasla TNF- α ve NGF seviyelerini değiştirmezken; MDA, GSH-Px ve IL-1 β seviyelerini ise azalttı ($P < 0.001$). Ghrel, uygulaması STZ grubuna kıyasla TNF- α , MDA ve IL-1 β seviyelerini azaltırken; NGF ve SOD seviyelerini ise artırdı ($P < 0.001$). Ayrıca, histolojik kesitler STZ uygulaması ile diyabete bağlı nöronal hasarın oluştuğunu ve ghrel, tedavisinin serebral korteks ve hipokampus alanlarındaki nöron kaybını ve dejenerasyonunu azalttığını gösterdi.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Sonuç

Verilerimiz ghrelinin beyin dokusunda diyabete bağlı proinflamatuvar sitokin ve azalan antioksidan enzim seviyelerini restore edebileceğine ve beyin dokusunda nöronal hasarı önemli ölçüde tedavi edebileceğine işaret etmektedir.

Teşekkür: Çalışmamız, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenmiştir [proje no: TYL-2021-9733].

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Sağ İnsular Gliomada Sosyal Kognisyonun Gerçek Yaşam Senaryosu ile Değerlendirilmesi: Ön Bulgular

Merve SAVAS

İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü

Amaç

İnsula, duygulanım ve interosepsiyonun bilinçli farkındalık düzeyinde algılanması ve amaca dönük eylemliliğin sürdürülmesi gibi işlevleri nedeniyle sosyal kognisyon (SK) becerilerinde kritik öneme sahiptir. İnsular glioma (İG), kognitif ve afektif empatiyi olumsuz etkileyerek, SK disfonksiyonuna neden olabilmektedir. Sağhemisferinde İG'sı olan olguların SK becerileri video temelli olay örgüsü kullanılarak incelenmiştir.

Yöntem

Montreal kognitif değerlendirme ölçeğinden 21 puan/üzeri alan ve sağ İG'sı olan 3 olgu ve yaş cinsiyet eğitim düzeyi uyumlu 3 sağlıklı katılımcı dahil edildi. SK değerlendirmesi için kullanılan senaryo (evlilik yüzüğü alan bir kadın, erkek ve erkeğin ablası arasında geçen olaylar) 4 bölüm biçiminde ayrı olarak izletildi. Her bölümün sonunda aktörlerin duygu ve düşüncelerine; gaf ve beyaz yalanların tespitine ilişkin sorular yöneltildi. Tüm olayların tek bir videoda izletilmesinin ardından katılımcıdan olayı anlatması istendi ve kendi hisleri, düşünceleri soruldu. Olay örgüsündeki problem durumuna ilişkin olası çözümler ve alternatif son hakkında konuşması istendi. Yanıtlar; metaforlar, emosyonel-zihinsel-linguistik terimler, çıkarımlar, öznel söylemler; gaf ve beyaz yalanların tespiti başlıkları altında analiz edildi.

Bulgular

Sağlıklılar ve İG olguları arasında; çıkarımlar (ort. 3.0 ss. 0; ort. 2.0, ss. 0; p=0.025), zihinsel terimler (ort. 5.0, ss. 2.6; ort. 1.6, ss. 0.5; p=0.046), metaforlar (ort. 3.3, ss.2.5; ort. 0; p=0.037) ve öznel söylemlerde (ort. 9.3, ss. 2.5; ort. 4.0, ss. 3.4; p=0.046) anlamlı fark saptandı.

Sonuç

Sağ IG, zihinsel, duygusal durumları anlama ve kişiler arası sosyal çatışmaları tanıma yeteneğini olumsuz etkilemektedir. Kanser teşhis ve tedavisi gibi psikososyal açıdan zorlayıcı koşullar altında olan hastaların SK fonksiyonları, gerçek yaşamı simüle eden araçlarla değerlendirilmeli ve disfonksiyonun sağaltımını hedefleyen terapötik girişimler gerçekleştirilmelidir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Depresyon Hastalığında Qeeg Bulgularıyla Hastalık Şiddeti Arasındaki İlişki

Mahir Yeşildal, Dr Öğrt Üyesi, Üsküdar Üniversitesi Psikiyatri ABD

Amaç

Ruhsal çökkünlük hali günlük hayatta insanoğlunun yaşadığı duygusal bir durumdur. Bu ruh halinin süreklilik arz etmesi ile depresyon olarak adlandırılan, yaşam kalitesi ve iş gücü kaybı ile seyreden bir hastalık ortaya çıkmaktadır. Depresyon, Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre ortalama %5 oranında görülmektedir. Bu kadar yaygın olan bir rahatsızlığın tanı ve tedavisi de ciddi önem kazanmaktadır. Beynin doğal çalışması ile ortaya çıkan elektromanyetik aktivite uzun yıllardır elektroensefalografi (EEG) ile izlenebilmektedir. Teknolojik gelişmelerle ortaya çıkan kantitatif EEG (QEEG) beyin dalgaların detayları, rahatsızlıklar durumunda değişimini detaylı olarak vermektedir. Araştırmamızda amaç depresyon şiddeti ile QEEG verileri arasındaki ilişkiyi inceleyerek tanıya gidiş ve tedavi için alternatifler oluşturulmasına katkı sunmaktır.

Gereç ve Yöntemler

Araştırmaya depresyon tanısı konularak tedavi edilen 60 hastanın verilerinin geriye dönük olarak taranması ile başlandı. Depresyon tanısı alan ve uygulanan Hamilton depresyon derecelendirme ölçeği kesme puanlarına göre ağır (1. Grup) ve hafif-orta (2. Grup) olarak iki gruba ayrılan hastaların QEEG verileri analiz edildi. Sosyodemografik verileri, ölçek skorları ve QEEG verileri SPSS 21 ile analiz edildi.

Bulgular

Araştırmaya dahilen edilen hastaların 1. Grup yaş ortalamaları $36,9 \pm 12,2$ 2. Grup yaş ortalamaları ise $35,1 \pm 8,7$ şeklindeydi. Gruplar arasında yaş açısından istatistiksel bir farklılık yoktu. Grupların cinsiyet dağılımı 1. Grup %46,7 kadın (n=14), %53,3 erkek (n=16), 2. Grup %56,7 kadın (n=17), %43,3 erkek idi (n=13). Uygulanan Hamilton depresyon ölçeği puanlarının şiddeti ile QEEG'deki alfa asimetrisi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardı ($p < 0,05$). 2. Grubun ölçek puanları ile alfa asimetrisi arasında (hafif depresyon ile orta depresyon arasında alfa ilişkisi) istatistiksel anlamlı bir fark yoktu ($p > 0,05$).

Sonuç

Literatürle uyumlu bulunan bu araştırmamızda ağır depresyon skorlarına sahip hastaların tanısına QEEG'deki alfa asimetrisi ile ulaşılabileceği ve tedavi biçiminin de bu yolla belirlenebileceği tarafımızca düşünülmektedir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Parkinson Hastalığı Demansında Sosyal Kognisyonun Gerçek Yaşam Senaryosu ile Değerlendirilmesi: Ön Bulgular

Burak Manay, Merve Savaş, Senanur Kahraman Beğen, Ayşe Saliha Yazaroğlu

İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü

Amaç

Parkinson hastalığı demansı (PHD); nöropsikiyatrik semptomlar ve sosyal kognisyon (SK) becerilerindeki bozulmalar nedeniyle yaşam kalitesinde azalmaya yol açmaktadır. SK değerlendirmelerinde kullanılan gerçek yaşam durumlarının ele alındığı video temelli yaklaşım, ekolojik geçerliliği en yüksek araç olarak kabul edilmektedir.

Yöntem

PHD olan 7 olgu ve yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyi uyumlu olan 7 sağlıklı katılımcı dahil edildi. SK değerlendirmesi için kullanılan senaryo (evlilik yüzüğü alan bir kadın, erkek ve erkeğin ablası arasında geçen olaylar) 4 bölüm biçiminde ayırık olarak izletildi. Her bölümün sonunda aktörlerin duygu ve düşüncelerine; gaf ve beyaz yalanların tespitine ilişkin sorular yöneltildi. Katılımcıdan olay örgüsünü zamansal ve mekânsal bütünlük korunarak anlatması istenildi. Olay örgüsündeki problem durumuna ilişkin olası çözümler ve alternatif son hakkında konuşması istendi. Yanıtlar; metaforlar, emosyonel-zihinsel-linguistik terimler, çıkarımlar, öznel söylemler; gaf ve beyaz yalanların tespiti ve atıfları başlıkları altında analiz edildi.

Bulgular

Sağlıklı katılımcıların PHD olgularına göre beyaz yalan atıfları (beyaz yalanın kim tarafından hangi bağlamda söylendiğine dair yapılan doğru atıflar) ve gafların tespit edilmesi parametrelerinde daha yüksek performans gösterdikleri saptandı ($p=0.025, 0.037$).

Sonuç

PHD global kognitif yıkıma ve SK işlevlerinin bozulmasına neden olmaktadır. PHD olan bireylerde duygu durum bozuklukları, anksiyete ve apati gibi olası semptomların varlığı araştırılmalı; yürütücü işlevlerdeki tutulum ve eşlik eden nöropsikiyatrik bulguların SK üzerindeki etkileri incelenmelidir. Kognitif düzey ve SK alanları arasındaki ilişkileri ortaya koymak; PHD olan bireylerin sosyal stigmatizasyonunu engelleyebilir ve yaşam doyumlarının artırılması için sağlanan rehabilitasyon hizmetlerinin etkililiğini artırabilir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Tanılı Bireylerde Duyusal İşleme ve Aktivite-Rol Dengesinin İncelenmesi

Kübra Ersoy 1, İrem Sena Akgün 2, Berkan Torpil 1, Serkan Pekçetin 1

1 Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, Ankara

2 Birergom Ergoterapi Danışmanlık, İstanbul

Amaç

Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) tanılı bireylerde duysal bilgileri algılama ve işleme becerileri etkilenmektedir. DEHB'li yetişkin bireyler sağlıklı bireylere göre daha fazla duysal işleme bozukluklarına sahiptir. Duysal işleme bozuklukları, bireyin hareket, davranış, sosyal ilişkiler gibi birçok alanda problemler yaşamasına neden olmaktadır. Bu problemler bireylerin günlük yaşam aktivitelerine katılımını etkileyerek aktivite-rol dengesinin değişmesine neden olabilmektedir. Bu araştırmanın amacı; DEHB'li bireylerde duysal işleme ve aktivite-rol dengesini incelemektir.

Gereçler ve Yöntemler

Çalışma DEHB tanılı, 18 yaş ve üzeri olan 100 yetişkin birey ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara Yetişkin Duyu Profili ve Aktivite-rol Dengesi Anketi uygulanmıştır.

Bulgular

Katılımcıların duyu profilleri çeyreklerine göre dağılımı incelendiğinde; düşük kayıt (%64), duysal kaçınma (%49) ve duysal hassasiyet (%66) çeyreklerinde çoğu kişiden çok daha fazla, duysal arayış (%65) çeyreğinde ise çoğu kişiye benzer oldukları görülmüştür. Korelasyon analizine göre; düşük kayıt ile aktivite-rol dengesi arasında zayıf derecede negatif yönde ($r=-,340^{**}$, $p=,001$) anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Duysal hassasiyet ile aktivite-rol dengesi arasında çok zayıf derecede negatif yönde ($r=-,199^{*}$, $p=,047$) anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$).

Sonuç

Çalışmanın sonucuna göre, duysal işleme bozukluklarının aktivite-rol dengesi ile ilişkili olduğu görülmektedir. DEHB'li bireylerde duysal işleme değerlendirmelerinin ve müdahale uygulamalarının aktivite-rol dengesini artırmak için önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca DEHB'li bireylere yönelik planlanan araştırmalarda duysal işlemenin ve aktivite-rol dengesinin dikkate alınması gerektiğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu; duysal işleme; aktivite-rol dengesi

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Üniversite Öğrencilerinde Aktivite- Rol Dengesi ile Zaman Yönetimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

İrem Sena Akgün¹, Kübra Ersoy² , Berkan Torpil² , Serkan Pekçetin²

¹Birergom Ergoterapi Danışmanlık, İstanbul

²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, Ankara

Amaç

Aktivite-rol dengesi, sağlık ve iyilik hali ile doğrudan ilişkili olması sebebiyle ergoterapi bilimi açısından büyük öneme sahiptir ve aktivitelerin birbiri ile uyumunu, etkileşimini ve dengesini inceler. Günümüzde üniversite öğrencileri birçok farklı etkenden dolayı zaman yönetimi problemi yaşayabilmektedir ve zaman yönetimi aktivite-rol dengesinin sağlanabilmesi için önemli bir ön şart olma potansiyeli taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı; üniversite öğrencilerinde aktivite-rol dengesi ile zaman yönetimi arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Gereçler ve Yöntemler

Çalışmaya 143 üniversite öğrencisi dahil edilmiştir. Katılımcılara Aktivite-rol Dengesi Anketi ve Zaman Yönetimi Ölçeği uygulanmıştır.

Bulgular

Katılımcıların yaş ortalaması 22,12±1,95 yıldır. Korelasyon analizine göre aktivite-rol dengesi ile zaman yönetimi arasında orta derecede pozitif yönde ($r=,468^{**}$ $p=,000$) anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0.05$).

Sonuçlar

Üniversite öğrencilerinde aktivite-rol dengesi ile zaman yönetimi arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin rollerine göre günlük yaşam aktivitelerini organize ederek aktivite-rol dengelerini sağlayabilmeleri için zaman yönetimi becerilerinin gelişmiş olması gerektiğini düşünmekteyiz. Üniversite öğrencilerine yönelik planlanan müdahalelerde ve araştırmalarda aktivite-rol dengesinin ve zaman yönetiminin dikkate alınmasının fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencileri; aktivite-rol dengesi; zaman yönetimi

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Çocukların Okuduğunu Anlama ve Kısa Süreli Bellek Kapasitelerinin İncelenmesi

Merve Aydın Karabaş 1 , Fatma Turan 1 , Ayşe Özçetin 1

1 Üsküdar Üniversitesi, İstanbul

Amacı

Özel Öğrenme Güçlüğü (ÖÖG) tanısı almış öğrencilerin okuduğunu anlama performansları ile bilişsel esneklikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi ve ÖÖG tanısı almış ve almamış öğrencilerin okuduğunu anlama performansları ile kısa süreli bellek kapasitelerinin karşılaştırılmasıdır.

Yöntem

Çalışmamızda 7-14 yaş grubu ÖÖG tanısına sahip olan ve olmayan öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri ve kısa süreli bellek kapasiteleri yaş ve sınıf düzeyi gibi değişkenlere göre incelenmiştir. ÖÖG tanılı grup İstanbul ilinde belirlenen özel bir rehabilitasyon merkezinde özel eğitim gören 40 öğrenciden, ÖÖG tanısı almamış öğrenciler ise yine İstanbul ilinde randomize seçilmiş 40 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada okuduğunu anlama becerileri; Sesli Okuma Becerisi ve Okuduğunu Anlama Testi-II ve kısa süreli bellek kapasiteleri ise; Görsel İşitsel Sayı Dizileri-B (GİSD-B) Formu testleri uygulanarak değerlendirilmiştir.

Bulgular

Çalışmamızda ÖÖG olan çocukların okuduğunu anlama puan ortalamasının, kontrol grubundaki katılımcıların puan ortalamasından anlamlı düzeyde daha düşük olduğu bulunmuştur ($p < 0,001$). GİSD-B testi; Görsel Sözel, İşitsel Yazılı, Görsel Yazılı alt testleri puan ortalamalarında ÖÖG olan grubun kontrol grubuna göre anlamlı düzeyde daha düşük olduğu görülmüştür. Ayrıca okuduğunu anlama ile Görsel Yazılı alt test puanı ($r = 0.59$, $p < 0,01$) arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler olduğu bulunmuştur.

Sonuç

ÖÖG'li bireylerde okuduğunu anlama becerileri ile bilişsel performansları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü ilişkiler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. ÖÖG olan çocukların okuduğunu anlama performansları ile kısa süreli bellek kapasitelerinin kontrol grubuna göre istatistiksel olarak daha düşük olduğu görülmüştür. Ayrıca ÖÖG'nin ayırt edilmesinde yalnızca bu iki testin kullanımının yeterli olmadığı düşünülmüştür. Benzer çalışmalar planlayan araştırmacıların Türkçe ses yapısına uygun fonolojik testleri de eklemeleri önerilir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Futbolcuların Beyin Tipi, Kalp Zihin Uyumu ve Zihinsel Dayanıklılıkları Üzerine Bir Araştırma

Hamza Kaya BEŞLER, Rıdvan Ekmekçi

Pamukkale Üniversitesi

Amaç

Bu araştırmanın amacı Playoff maçları öncesi futbolcuların beyin tiplerini, kalp zihin uyumlarını ve zihinsel dayanıklılık seviyelerini ortaya koymaktır. Gereç ve Yöntemler: Araştırmada nicel araştırma yöntemi tercih edilerek durum çalışması yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini amaca yönelik gönüllük esasına göre 31 amatör erkek futbolcudan oluşturulmuştur. Veri toplama aracı olarak futbolcuların ellerine bakılarak beyin tipleri tespit edilirken, Inner Balance HearthMath Cihazı ile kalp zihin uyumları (Coherence) ölçülmüştür. Sporda zihinsel dayanıklılık envanteri ile de zihinsel dayanıklılık seviyeleri tespit edilmiştir.

Bulgular

Futbolcuların % 67,7'si A tipi, % 6,5'i B tipi, % 25,8'i ise C tipi beyine sahiptir. Futbolcuların kalp ve zihin uyumları ortalaması 0,92 ile düşük iken zihinsel dayanıklılık seviyeleri ortalaması 3,62 ile orta seviye olarak tespit edilmiştir. Ayrıca B tipi beyinli (dişi beyin) futbolcuların zihinsel dayanıklılık skorları 4,07 ile A v C tipi beyinli futbolculardan daha yüksek olması dikkat çeken bir diğer bulgudur.

Sonuç

Futbolcuların playoff müsabakaları öncesi kalp ve zihin uyumlarının düşük olduğu ve zihinsel dayanıklılıklarının yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Farklı bir ifade ile futbolcuların otonom sinir sistemleri dengede değildir ve zihinsel olarak hazır değildir.

4. ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Hibernasyon ve Aktif Dönemdeki Anadolu Yer Sincapları'nın (Gelengi, Spermophilus Xanthoprimum) Beyinleri Üzerinde Histolojik ve İmmunohistokimyasal Çalışmalar

Sebahattin Köknur 1, Feyzullah Beyaz 2, Ahmet Cabir 1

1 Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri

2 Erciyes Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı, Kayseri

Amaç

Anadolu yer sincaplarını laboratuvar ortamında hibernasyona sokarak bu hayvanların beyinlerinin korteks, sitriatum, hipokampus ve hipotalamus bölgelerindeki nöyon, glia hücreleri ve sinaptik oluşumlar üzerindeki olası hücrenel ve moleküler değişiklikleri immunohistokimyasal teknikler kullanılarak ortaya koymaktır. Çalışmanın diğer amacı ise aktif ve hibernasyon dönemindeki hayvanların beyinlerinde özellikle hipotalamus bölgesinde uyku, thermoregülasyon ve enerji metabolizmasında etkili olan bazı parametreler üzerinden hücrenel değişiklikleri saptamaktır.

Gereçler ve Yöntemler

Araştırmamızın aktif dönem deney grubunu oluşturmak amacıyla Kayseri'nin Develi ilçesi civarındaki steplerde yaşayan 16 adet Anadolu Yer Sincabı (Spermophilus xanthoprimum) canlı olarak yakalanarak ERÜ Veteriner Fakültesi Histoloji ve Embriyoloji laboratuvarına getirildi. Araştırmanın ikinci aşamasını oluşturan laboratuvar çalışması Eylül 2016 – Aralık 2016 tarihleri arasında ısı ve fotoperiod kontrollü bir laboratuvar ortamında gerçekleştirildi. Eylül 2016'da araştırmamızın hibernasyon dönemi deney grubunu oluşturmak amacıyla Kayseri'nin Develi ilçesi civarındaki steplerde yaşayan 16 adet (8 erkek, 8 dişi) Anadolu Yer Sincabı canlı olarak yakalandı. Aralık 2016'ya kadar oda ısısı 6 C 0 dereceye kadar kademeli olarak düşürüldü ve hayvanların hibernasyona girmesi sağlandı. Hayvanların beyinleri çıkarılarak alınan kesitlere Avidine-Biotin-Peroksidaz kompleks (AEC) immunohistokimyasal yöntemi kullanıldı. ERÜ HAYDEK 2015-15/140 nolu etik kurul ve Çevre ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün 19.07.2016 tarih ve 145022 sayılı onayı ile gerçekleştirilmiştir. Kantitatif değerlendirmeler Image J ile yapılmıştır.

Bulgular

Aktif döneme ait hayvanların beyin korteksi, sitriatum ve hipotalamuslarında astrositlerin çekirdeklerinde kuvvetli GFAP pozitif boyanma mevcuttu. Hibernasyon dönemindeki hayvanların beyin bölgelerinde aktif döneme ait hayvanların beyin bölgelerine göre daha zayıf immunboyanma gözlemlendi. Aktif döneme ait hayvanların beyin korteksi, sitriatum ve hipotalamuslarında mikroglyaların çekirdeklerinde kuvvetli IBA-1 pozitif boyanma mevcuttu. Hibernasyon dönemindeki hayvanların beyin bölgelerinde aktif döneme ait hayvanların beyin bölgelerine göre daha zayıf immunboyanma gözlemlendi. Aktif döneme ait hayvanların beyin korteksi, sitriatum ve hipotalamuslarındaki sinir tellerinde kuvvetli MBP pozitif boyanma mevcuttu. Anti-Orexin A ve B immunohistokimyasal boyamaları sonucunda aktif döneme ait

4. ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

hayvanların beyin korteksi, sitriyatım ve hipotalamuslarındaki nöronlarda pozitif boyanma mevcut değildi. Hipotalamusun lateral, preoptic, paraventriküler ve arkuat çekirdeklerinde de ise kuvvetli bir Orexin A ve B pozitif immun boyanmalar vardı. Hibernasyon dönemimdeki hayvanların beyinlerinde aktif döneme ait hayvanların beyinlerine göre immunboyanma yönünden bir farklılık gözlenmedi. Anti-Grelin immunohistokimyasal boyamaları sonucunda aktif döneme ait hayvanların beyin korteksinde bazı nöronların sitoplazmalarının ve sitriyatım bölgesinde de bazı sinir demetlerinin immunpozitif boyandıkları dikkati çekti. Hipotalamusun lateral, preoptic, paraventriküler ve arkuat çekirdeklerindeki sinir tellerinde kuvvetli bir grelin pozitif immun boyanma vardı. Hibernasyon dönemimdeki hayvanların beyinlerinde aktif döneme ait hayvanların beyinlerine göre immunboyanma yönünden bir farklılık gözlenmedi. Anti-Neuropeptid Y immunohistokimyasal boyamaları sonucunda aktif döneme ait hayvanların beyin korteksi sitriyatım, hipokampus ve hipotalamuslarında bazı nöronların sitoplazmalarında ve sinir tellerinde kuvvetli pozitif immun boyanma tespit edildi. Hibernasyon dönemimdeki hayvanların beyinlerinde aktif döneme ait hayvanların beyinlerine göre immunboyanma yönünden bir farklılık gözlenmedi.

Sonuç

Yapılan çalışmadan elde edilen veriler ışığında Anadolu yer sincaplarının, Alzheimer ve Parkinson gibi nörodejeneratif hastalıklar ile uyku, yeme-içme ve enerji metabolizmasındaki bozukluklar gibi insanlarda görülen bazı hastalıkların nedenlerinin deneysel olarak moleküler yönden araştırılması ve ortaya konulmasında güvenilir model hayvanlar olarak kullanılabilecekleri sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Anadolu yer sincabı, beyin, hibernasyon, immunohistokimya

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Ennea-Konektom; Enneagram Merkezlerinin İçgüdüsel ve Zihinsel Süreçleri

Özgü Hafızoğlu, Pamukkale Üniversitesi

Don Hudson, Georgia Institute of Technology, Journalist

Amaç

Farkındalığı yönlendiren veya insan kişiliklerinde tutarsızlıklara neden olan nedir? İnsan aklını ne ateşler? Enneagramın ve kişiliklerimizin nörobilimsel temeli nedir? Bu sunumun amacı, enneagram kişiliklerinin nörobilimini keşfetmemize yardımcı olmak için bedenlerimizin insan beyninin nöronları gibi nasıl davrandığını göstermek için bir beyin modelini canlandırmak ve simüle etmektir.

Gereçler ve Yöntemler

Evimiz, işimiz, yaşadığımız şehir, hatta dünya gibi herhangi bir ortam, tüm nöronlarının insan olduğu bir beyin gibidir. Evrensel beyindeki her insan, insan vücudundaki bir hücre gibidir. Bu bakımdan bu sunum, gelişmek için çabalarken değişime direnen yapımızın, kişiliklerimizin nörobilimsel davranışsal bağlantı kalıplarını ortaya çıkarmaya yönelik bir girişimdir. Bu sunumda, hareketlerimizin olasılıkları için boşluk hissini ve yerçekiminin hareketlerimizi nasıl yönlendirdiğini doğrulamak için uyguladığımız deneyi sunacağız.

Bulgular

Sinir devrelerimiz ve ağlarımızdaki beyin hücrelerimize benzer şekilde, insanlar hem bireysel olarak hem de grup içinde düşünmek, hissetmek, birlikte hareket etmek için birbirlerini ateşler ve buna göre şekillenir, beyindeki nöronlar gibi adaptasyon geliştiririz.

Sonuç

Gerçek dünya ortamında yerçekimi dengesini, içimizdeki ve aramızdaki baskıları ve gerilimleri hem bireysel hem de gruplar halinde deneyimi, enneagram kişiliklerinin içgüdüsel ve zihinsel dürtülerinin bağlantısal modellerini temsil eder.

Anahtar Kelimeler: Enegram, konektom, içgüdü, zihin, duyu ve duygu, hareket

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Enneagram Kişilik Tiplerinin Düşünme, Hissetme ve Hareket Biçimi

Özgü Hafızoğlu, Pamukkale Üniversitesi

Don Hudson, Georgia Institute of Technology, Journalist

Amaç

Bu araştırma, kişilik tipleri, problem çözme adımlarının yürütülmesi ve ulaşılan yaratıcı çözümler olmak üzere üç faktör arasındaki etkileşimi inceleyerek analogik problem çözme sürecinde ve yaratıcılığa katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Gereçler ve Yöntemler

Farklı kişilik tiplerine sahip tasarımcıların, belirli bir tasarım görevi için problem çözme sürecinin her adımını yürütme biçimlerinin birbirlerinden farklarının neler olduğunu anlamak adına bir deney yapıldı. Katılımcılar, üç görevden oluşan deneyde yer aldı: kaynak bilgilerine ulaşmak, haritalandırmak, seçilen tüm bilgileri aktarmak ve adapte etmek ve elde edilen nihai çözümü değerlendirmek. Bireysel olarak yürütülen bir analogik problem çözme sürecinde, enneagram zihin merkezlerinin olası birlik ve çelişki noktaları ortaya çıkarılmaya çalışıldı. Bu araştırmada ilk olarak, deneye katılanların enneagramda belirtilen üç zekâ merkezi belirlendi; zihinsel, duygusal ve bedensel. Enneagram kişilik tipleri ile elde edilen kaynak alanların uzaklığı arasındaki ilişki incelenmesi hedeflendi. İkinci olarak, kişilik tipleri ile hedef alana haritalanan, aktarılan ve uyarlanan benzerlik düzeyi arasındaki ilişkiyi incelendi. Son olarak, zekâ merkezleri, benzerlik mesafesi ve analogik düşünce derinliği arasındaki genel ilişkiler analiz edildi.

Bulgular

Bulgular, bu merkezler arasında önemli farklılıklar gösterdi. Araştırmanın önemi, zekâ merkezlerinin potansiyellerini anlamak adına analogik aktarım sürecindeki aşamaların incelemektir.

Sonuç

Zihinsel, duygusal ve fiziksel zeka merkezleri, farklı zeka merkezleri arasındaki ayrışmalarında ve ilişkilerinde önemli farklılıklar gösterdi.

Anahtar Kelimeler: Enneagram zeka merkezleri, yaratıcılık, problem çözümü, analogik düşünme, çelişki ve birlik

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Ortoreksiya Nervosa Yeme Bozukluğunun Psikososyal Faktörlerle İlişkisi Üzerine Araştırma

Farida Zeynalı, İlayet Dinçer

Psikoloji Bölümü, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Bu araştırmada sağlıklı/temiz beslenmeye yönelik irrasyonel bir saplantı olarak tanımlanan Ortoreksiya Nervosa (ON) eğilimi aleksitimi, duygu düzenleme güçlüğü, sağlık anksiyetesi, mizaç boyutları arasında yer alan yenilik arayışı, kişinin yeme tutumu ve kişinin çocukluğunda ebeveynlerinin sergilediği yeme tutumu değişkenleri ile ilişkisi bağlamında farklı yaş gruplarında incelenmiştir.

Bu amaçla ilgili ölçekler ve demografik sorulardan oluşan 171 soruluk bir anket çevrimiçi olarak 18-35 yaş arası 119 kişi tarafından cevaplanmış ve elde edilen veriler IBM SPSS 26® programında analiz edilmiştir.

Araştırma bulguları, ON eğiliminin bozuk yeme davranışı, kişinin çocukluğunda ebeveyninin sergilediği yeme tutumu (algılanan sorumluluk ve kısıtlama boyutları) ve aleksitimi ile anlamlı pozitif bir ilişkiye sahip olduğunu göstermektedir. Genç ve orta yetişkinler olmakla araştırmada yer alan iki farklı yaş grubu arasında ON eğilimi açısından anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Araştırma sonuçları, giderek yaygınlaşmakta olan bu hastalığın diğer bozuk yeme davranışları ile başlatıcı nedenler ve sürece katkıda bulunan faktörler açısından benzer bir örüntüye sahip olduğunu göstermekte. Ayrıca, Ortoreksiya Nervosa üzerine yapılan araştırmaların sayının ve çeşitliliğinin giderek artması gelecekte bu rahatsızlığın DSM-5 kapsamında da kabul göreceğini öngörmektedir.

İşitme Kaybı Demansa Neden Olur Mu?

Arzu Hediye Karakoç 1, Aleyna Şap 1, M. Bülent Şerbetçioğlu 1

1 İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Odyoloji

Giriş ve Amaç

İşitme kaybı önemli bir klinik sorun olup bilişsel gerileme ile birlikte sıklıkla görülebilir. İşitme kaybı, demans ve bilişsel gerileme için potansiyel olarak en büyük değiştirilebilir risk faktörü olarak da tanımlanmıştır. İşitme kaybı ve demans yaşlı bireylerde sık görülen durumlardır. İşitme kaybı ve demans arasındaki ilişki erken teşhis, tedavi ve korunma için önemlidir. Bunun yanında önemli bir halk sağlığı sorunu olduğu da söylenebilir. Yaşa bağlı işitme kaybında işitsel ve bilişsel bozulma arasındaki potansiyel ilişkiyi açıklamak için çeşitli hipotezler öne sürülmüştür: Bazı hipotezler, ilişkinin yaşlanmadaki genel nörodejenerasyon tarafından desteklendiğini öne sürmektedir. Bazı hipotezler ise işitme bozukluğu ve duyuşsal yoksunluğun nedensel olarak bilişsel bozuklukla bağlantılı olduğunu öne sürer. Bu derleme çalışmasında demans ve işitme kaybı arasındaki olası ilişkiyi incelemeyi amaçladık.

Sonuç ve Öneriler

Demans ve işitme kaybı arasındaki ilişkiyi açıklayan hipotezler net olarak açıklanamamıştır. İşitme kaybı, demans için değiştirilebilir bir risk faktörü olduğundan, ikisi arasındaki ilişkinin daha fazla araştırılması önemlidir. İşitme cihazı kullanımının demansı önlemedeki rolü hakkında daha fazla araştırma yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: işitme kaybı, demans, bilişsel bozukluk, nörodejenerasyon

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Afazide Nöromodülasyon Uygulamalarının İncelenmesi

Süheylanur Sal İşleyen

İstinye Üniversitesi

Afazi dil işlevi açısından baskın olan hemisferin kortikal ve subkortikal ağlarını yaygın bir şekilde etkileyen edinilmiş beyin hasarı sonucu dilin anlama ve üretim süreçlerinin bozulmasıdır. Lezyon çalışmaları, nörogörüntüleme ve nöromodülasyon araştırmalarından elde edilen kanıtlar hasar gören beyindeki dil ağının, dilin iyileşme sürecinde değiştiğini ve başarılı tedavi müdahalelerinden etkilendiğini göstermektedir. Kronik afazili bireylerde dil ve konuşma terapisi dil gelişimine olumlu katkı sunabilmektedir, ancak terapiden alınan yanıtlar oldukça değişkendir. Terapi kaynaklı iyileşmenin nörobiyolojik temelleri tam olarak anlaşılmamıştır ve bazı bireyler terapiden fayda görürken bazı bireylerde terapi sonrası çok az yanıt alınması hususu belirsizliğini korumaktadır. Dahası, sinirbilimdeki son gelişmelere rağmen, afazili bireylerde dil ve konuşma terapisi desteğinin uzun vadeli sonuçlarının tahmin edilmesi güçtür. Bu sınırlamalar, afaziden etkilenim sonrası dil sistemini anlamak ve ona müdahale etmek için yeni yaklaşımlar geliştirme ihtiyacının önemini vurgulamaktadır.

Amaç

Çalışmamızda afazi rehabilitasyonunda kullanılan nöromodülasyon tekniklerini gözden geçirerek afazi rehabilitasyonunda, nöromodülasyon ve nörorehabilitasyon etkinliği, etki mekanizmaları üzerine yeni fonksiyonel nörogörüntüleme çalışmaları ve teorilerin gözden geçirilmesi amaçlanmaktadır.

Gereçler ve Yöntem

Bu doğrultuda afazili bireylerde dil ve konuşma terapisi, farmakolojik tedavi, rTMS ve rTDC uygulamalarının afaziden iyileşmede rolü mevcut literatür ışığında tartışılmıştır.

Sonuç

Gelecekteki çalışmaların, afaziden iyileşmede dil terapisi ve non-invaziv beyin stimülasyon kombinasyonunu protokolleriyle bireyselleştirilmiş yaklaşımları içermesinin gerekliliği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Afazi, nöromodülasyon, rTMS, tDCS

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Estetik Cerrahi Sırasında İnme Geçiren Hastanın Dil, Konuşma ve Beyin Görüntülemelerinin İncelenmesi

Filiz Oben Bayraktar

İstanbul Nişantaşı Üniversitesi

Amaç

Türkiye son yıllarda sağlık alanında gelişmiş imkanlarıyla estetik cerrahisi için yurtiçi ve yurtdışından pek çok hasta tarafından tercih edilmektedir. Bununla birlikte bu ameliyatlarda oluşacak komplikasyonlar hastanın vücut işlevlerinde önemli bozukluklara ve hasarlara yol açabilmektedir. Bu çalışmada burun estetiği sırasında inme geçiren hastanın radyolojik görüntüleme sonuçlarıyla birlikte dil, konuşma ve biliş etkilenimlerinin değerlendirilmesiyle inmenin erken müdahalesinin önemi ve sonuçları tartışılmaktadır.

Gereç ve Yöntem

Hastanın değerlendirilmesinde Afazi Dil Değerlendirme Testi, Mount Wilga Yüksek Seviye Dil Testi ve radyoloji görüntüleri kullanılmıştır.

Olgu Tanımlanması

25 yaşında kadın hastanın burun estetiği ameliyatı esnasında beynine pıhtı atmıştır. Ameliyattan çıktıktan sonra vücutta hissizlik ve konuşamama şikayeti olduğunu bildiren hastanın, ameliyattan 7 saat sonra doktoru tarafından ziyareti sonucu inme geçirdiğini fark edilmiştir. Hasta Pıhtının açılması için 8 saat sonra cerrahi müdahale geçirmiştir.

Bulgular

Emar sonuçlarına göre sol serebral hemisfer ve bazal ganglialarda, orta serebral arter sulama alanında subakut enfarkt ile uyumlu diffüzyon kısıtlanması, yaygın kontrast tutulumları ve sol frontal lob presantral girus düzeyinde kortikal hiperintensite izlenmiştir. Dil testi sonuçlarına göre hastada inme sonrasında konuşma akıcılığı, okuduğunu anlama, işitsel anlama, dilbilgisi ve yazmada sorunlar görülmüştür.

Sonuç

İnme kişinin yaşam kalitesini etkileyen felç, dil ve konuşma bozukluklarına yol açabilen bir hastalıktır. Ameliyatlarda beyne pıhtı atması görülebilen bir komplikasyondur. İnme sonrası ilk üç saat içinde verilecek doku plazminojen aktivatörü (tPA) beyne kan akışını engelleyen kan pıhtılarını parçalar. Bu inmenin daha fazla doku ve vücut işlevini etkilememesi için önemlidir. Doktorlar estetik cerrahi sonrası hastalarını ilk üç saat içinde kontrol ettiklerinde, kol ve bacakta güçsüzlük, konuşamama gibi semptomları fark edebilir. Bu şekilde gerekli müdahaleyi alan hastalarda inmenin etkisi kontrol altına alınacaktır.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Nadir Görülen Bir Demans Hastalığı: CREUTZFELDT JACOB

Tuana KAÇAR

Creutzfeldt-Jacob hastalığı (CJH) nadir görülen, progresif seyirli patogenezinde prion adı verilen anormal katlanmış proteinlerin rol aldığı nörodejenaratif bir hastalıktır. CJH Klinik olarak nöropsikiyatrik semptomlar, duygudurum bozukluğu, görme bozukluğu, ekstrapiramidal bulgular, ataksi, hızlı ilerleyici demans, myoklonus ve nöbetler ile karakterize olur. Semptomlar ilerledikçe solunum yetmezliği, akinetik mutizm, bilinç düzeyinde bozulma ve koma gelişir. Klinik özellikleri, tipik Elektroensefalografi (EEG) bulguları, laboratuvar ve radyolojik görüntüleme özellikleri ile demansla giden diğer hastalıklardan ayırt edilebilir. Polikliniğe başvuran altmış yedi yaşında erkek hastanın 2 ay önce başlayan kişilik değişikliği, unutkanlık, dalgınlık, sinirlilik, bulunduğu yeri karıştırma, ara ara anlamsız kelimeler söyleme, kollarında ve bacaklarda kasılma, anlamsız gülme ve ağlama şikayetleri vardı. Fizik muayenesinde göz kapaklarında ve kollarında miyokloniler, ekstremitelerinde rijidite ve konuşmasında ara ara anlamsız kelimeler söylediği görüldü. Hasta ilerleyici demans açısından tetkikleri yapılmak üzere yatırıldı. Beyin MR görüntüleme yapıldı. Difüzyon sekansında MR'da kortikal şeritlenme şeklinde diff kısıtlılığı görüldü. Hastanın EEG'sinde zemin aktivitesi parieto-occipital bölgede belirgin 6-7 Hz. teta ritminden oluşmuş olup yetersiz olarak değerlendirildi ve periyodik keskin dalga paroksizmleri izlendi. Onam alınarak LP yapılan hastada 14-3-3 BOS proteini bakıldı. 14-3-3 proteininin sonucu pozitif çıkan hastanın yakınlarına bilgi verildi. Ajitasyonlarını gidermesi için reçetesi düzenlenip rivotron başlandı ve poliklinik kontrolü önerildi.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Beyin İle Nefes Egzersizleri Deneyi (Binae Deneyi)

Öğr. Turgay Şahin

Medipol Üniversitesi; Fizyoterapi Bölümü İstanbul shntrgy@gmail.com

Amaç

Araştırmamıza konu olan Beyin ile Nefes Alma Egzersizleri (BİNAE) deneyinin amacı beyin hacminin kas yapılarında olduğu gibi istemli olarak büyütülebildiğini bulgulamaktır. Ana iddianın beyin atrofisi yaşayan hastalarda, doğuştan veya sonradan beyin hasarı yaşamış insanlara destekleyici fizik tedavi yöntemi olarak sunulabileceği üzerinedir.

Gereç ve Yöntemler

Çalışmamızın amacı BİNAE ile iddia edilen öznel bulguların fiziksel ölçümlerle test edilmesidir. Deney için sekiz gönüllü 26 haftalık BİNAE programına alındı. Gönüllüler haftada üç gün uygulatıcı ile BİNAE yapmışlardır. Bazı gönüllüler egzersizi öğrendikten sonra egzersizi serbest uygulamıştır. Araştırmaya başlamadan önce tüm katılımcıların 3T Mr cihazında görüntüleri alındı. Egzersizler sonrası aynı cihazda, aynı görüntüleme prosedürü ile ikinci Mr görüntüleri alınarak beyin hacimleri aynı sekans(T1) ve kesitler(sagittal) üzerinden karşılaştırıldı.

Bulgular

Deney metodolojisine teknik ve süre açısından bağlı kalan sekiz gönüllüde ortalama %1,02 beyin hacmi büyümesi görülmüştür. BİNAE programına katılan sağlıklı gönüllülerde deney süresince BİNAE'ye bağlı bir komplikasyon görülmemiştir. Beyin ilacı kullanan hastalardaki etkileri araştırılmaktadır. Kontrol grubunda ise beyin hacminin ortalama 0,62 oranında küçüldüğü gözlemlenmiştir.

Sonuç

2019 yılından günümüze 30 hasta üzerinde sistematik olarak uygulanan Beyin ile Nefes Egzersizleri Deneyi çok çeşitli bulgulamalar ile başarı sağlamış, öne sürdüğü tezi Kanıtlamıştır.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ
3-4 Haziran 2023
Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

KURSLAR

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Spor Genetiği ve Psikolojisi

Prof. Dr. Korkut ULUCAN

Gen-Genotip-genotip kavramı Atletik performansa etki eden genetik varyasyonlar Antrenman modelleri ve genetik Darbeye bağlı olmayan sakatlık genetiği Sporcularda nutrigenetik Atletik performansa etki eden psikogenetik faktörler Sporcularda genetik danışmanlık

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ
3-4 Haziran 2023
Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Nöroloji ve Psikiyatride Transkraniyal Manyetik Uyarım (TMU) Uygulamaları

Prof. Dr. Barış METİN

TMU hakkında genel bilgiler TMU etki mekanizması ve kullanım alanları TMU çeşitleri (yüzeyel TMU, teta-burst uyarımı, derin TMU) TMU kullanımının sakıncalı olduğu durumlar ve kullanıma bağlı istenmeyen etkiler Nörolojik hastalıklarda TMU (afazi, parezi, spastisite, demans, Parkinson Hastalığı, MS, migren vb.) Psikiyatrik hastalıklarda TMU (depresyon, bipolar bozukluk, obsesif kompulsif bozukluk, şizofreni, bağımlılık, anksiyete bozukluğu vb.)

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ
3-4 Haziran 2023
Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Beyin Becerileri

Uzm. Dr. Timur YILMAZ

Beyin bulguları nelerdir? Fizyolojik etkileri, altın kuralları, nasıl kullanılır? Nelere etki eder, hangi beyin bölgeleri gelişir? Dikkat edilmesi gereken en önemli unsurlar nelerdir? Kısa, öz, bilimsel ve kullanışlı bilgiler ile “öz şefkat bundan sonra çok daha kolay olacak

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ

3-4 Haziran 2023

Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Nöropsikoloji ve Nöropsikolojik Testler

Dr. Çiğdem KUDİAKİ

Nöropsikoloji nöroloji ve psikoloji alanlarının kesiştiği bir alan olup, temelde beyin-davranış ilişkisinin araştırılmasına dayanmaktadır. Beyin-davranış ilişkisini anlamanın en önemli yolu ise davranışlarımızı şekillendiren bilişsel işlevlerimizin durumunu anlamaktır. Demans gibi ilerleyici ya da progresif olduğu düşünülen beyin hastalıklarının pek çoğunda bilişsel işlevlerimiz bozulmakta ve bu bozulmaların anlaşılması tanı, tedavi ve gidişatın belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu bozulmaları belirlemenin yollarından biride, nöropsikolojik testlerin uygulanmasıdır. Dikkat, bellek, lisan, yürütücü işlevler, görsel uzaysal işlevler gibi bilişsel işlevleri değerlendiren bu testler yoluyla beyin- davranış ilişkisi hakkında daha çok bilgiye sahip oluruz. Nöropsikolojik değerlendirmelerin pek çoğu tanı amaçlı uygulanmaktadır. Tanı amaçlı uygulanan nöropsikolojik değerlendirmelerde ilk soru “kişinin bilişsel işlevlerinde bir bozulma olup olmadığı”nın anlaşılmasına yöneliktir. Sonrasında ise bu bozulmanın hekimin ön tanısı ile uyumlu olup olmadığı ya da hangi tür beyin hastalığıyla (Alzheimer hastalığı, vasküler hastalıklar, beyin tümörü gibi) örtüştüğü anlaşılmaya çalışılır. Nöropsikolojik değerlendirmeler nörolojik muayene ve beyin görüntüleme teknikleri ile birlikte tamamlayıcı bir tetkik ya da göstergedir. Bu nedenle tanıda tek gösterge bu değerlendirme olamaz, ancak önemli göstergelerden biridir. Nöropsikolojik değerlendirmenin diğer uygulama amaçları ise tedavinin etkililiğinin belirlenmesi, araştırma, rehabilitasyon ve yasal konularla ilgilidir. Nöropsikolojik değerlendirme, bilişsel işlevlerin ve davranışsal işleyişin kapsamlı olarak objektif standartları olan testler ya da yöntemler yoluyla değerlendirilmesini içerir. Testlerin seçimi, uygulanması, elde edilen bulguların yorumlanması ve raporlaştırılması gibi aşamalar bulunmaktadır. Ancak nöropsikolojik değerlendirme sadece test uygulamaktan ibaret değildir. Testler kadar, hasta ve yakınları ile görüşme ve bu görüşmede yapılan davranışsal gözlemler de bu değerlendirmenin önemli bir parçasıdır. Diğer yandan maksimum performans testleri olan bu testler, hastanın olabildiğince en iyi performansını gösterebilmesini içermektedir. Bu nedenle hastayla kurulan ilişki ayrı bir önem taşımaktadır. Bu kursun içeriği nöropsikoloji alanının tanıtılması, değerlendirme ilkelerinden, amaçlarından ve aşamalarından söz edilmesini içermektedir. Bu alt başlıklar içinde dikkat edilmesi gereken konular, uygulamaya ilişkin örneklere de yer verilecektir.

4.ULUSAL NÖROBİLİM VE TIP KONGRESİ
3-4 Haziran 2023
Nişantaşı Üniversitesi Neotech Kampüsü, İstanbul

Pedriatrik Yeme Bozukluklarına Vakalarla Bütünsel Yaklaşım

Uzm.Erg. Kubra PUNAR

Pedriatrik Yeme Bozukluğunun Tanımı, Pedriatrik Yeme Bozukluğunda Duyusal, Oral Motor, Duygusal-Davranışsal Değerlendirme ve Müdahale Süreçleri, Klinik Vaka İncelemeleri ve Müdahale Yaklaşımları, Yeme Sürecinde Etkili Tedavi Stratejilerinin İncelenmesi, Pedriatrik Yeme Bozukluğuna Literatür Yaklaşımı, Videolu Anlatım Desteği.